

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

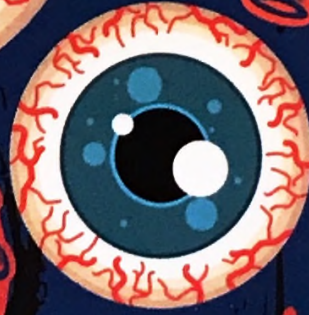
Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KLASİK KORKU ÖYKÜLERİ

C. P. GILMAN → MARY E. WILKINS FREEMAN → M. R. JAMES
AMBROSE BIERCE → PERCEVAL LANDON → F. M. CRAWFORD
ARTHUR MORRISON → E. F. BENSON → H. P. LOVECRAFT

GECEY!
YAŞA!

"Bu evde garip bir şey var, hissediyorum."

Klasik Korku Öyküleri'nde insana dair dehşet, uygarlığın huzursuzlukları, evin ve ailenin tekinsizliği, ölüm ve bilinmeyenle kurduğumuz ilişkinin kopma noktaları birleşiyor. Klasik korku öyküsünün "edebiyat" hüviyeti kazanmasında pay sahibi olan bu karanlık metinler, usta yazarların zihinlerinden fırlamış kâbuslarla dolu bir geçit töreni sergiliyor.

Charlotte Perkins Gilman'ın feminist-gotik öyküsü "Sarı Duvar Kâğıdı", Mary E. Wilkins Freeman'ın önemli eseri "Luella Miller", hayalet öykülerinin ustası M. R. James'ten "Mezzotint", Ambrose Bierce'in erken dönem eko-gotik eseri "Evdeki Asma", Perceval Landon'ın unutulmaz hortlak öyküsü "Thurnley Manastırı", F. Marion Crawford'ın korkunç "Çılgık Atan Kurukafa"sı, Arthur Morrison'ın tekinsiz mücevheri "Üst Kattaki Şey", E. F. Benson'ın düşsel ve gotik şaheseri "Kuledeki Oda", H. P. Lovecraft'ın, korku edebiyatı tarihinde dönüm noktası olarak kabul edilen, Cthulhu mitosunun nüvesinin ortaya çıktığı "Dagon" öyküsü bu derlemede bir araya geliyor.

"Hayaletlere inanıyorum. Öyle şeylerin var olduğunu biliyoruz, sadece kaideleri bilmiyoruz."

M. R. JAMES

 www.cinayayinlari.com
 www.facebook.com/cinayayinevi
 twitter.com/cinayayinevi
 instagram.com/cinayayinlari

**GECEY!
YAŞA!**

Çınar Yayınları: 158

Kara Çınar: 4

Öykülerin özgün adları:

Charlotte Perkins Gilman - The Yellow Wallpaper

Mary E. Wilkins Freeman - Luella Miller

M. R. James - The Mezzotint

Ambrose Bierce - A Vine on a House

Perceval Landon - Thurnley Abbey

F. Marion Crawford - The Screaming Skull

Arthur Morrison - The Thing in the Upper Room

E. F. Benson - The Room in the Tower

H. P. Lovecraft - Dagon

© 2019, Çınar Yayınları

Yayın yönetmeni: Derviş Şentekin

Çevirenler: Elif Ersavcı - M. Boran Evren - Seda Ersavcı - Kamucan Yalçın -

Berivan Özkoçak - Ahu Ayan - Yankı Enki

Dizi editörü: Yankı Enki

Son okuma: Burcu Aktaş

Kapak tasarımı: Cüneyt Çomoğlu

Sayfa tasarımı: Pınar Demirhan

2. basım: Nisan 2020, İstanbul

ISBN 978-975-348-431-2

Çınar Yayınları sertifika no: 40620

ÇINAR YAYINLARI

Ömer Avni M. Emektar S. No:18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL

Telefon: (0850) 277 04 15

Baskı: Pasifik Ofset

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2

34310 Haramidere/İSTANBUL Tel: 0212 412 17 77 Sertifika No: 44451

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni alınmaksızın hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Çınar Yayınları, Kırmızı Kedi Yayınevi'nin tescilli markasıdır.

KLASİK KORKU ÖYKÜLERİ

CHARLOTTE PERKINS GILMAN • MARY E. WILKINS FREEMAN
M. R. JAMES • AMBROSE BIERCE • PERCEVAL LONDON
F. MARION CRAWFORD • ARTHUR MORRISON • E. F. BENSON
H. P. LOVECRAFT

Derleyen: Yankı Enki

Çevirenler:

Elif Ersavcı • M. Boran Evren • Seda Ersavcı
Kamucan Yalçın • Berivan Özkoçak • Ahu Ayan • Yankı Enki

İÇİNDEKİLER

Sarı Duvar Kâğıdı • Charlotte Perkins Gilman	7
Luella Miller • Mary E. Wilkins Freeman	33
Mezzotint • M. R. James	57
Evdeki Asma • Ambrose Bierce	75
Thurnley Manastırı • Perceval Landon	83
Çığlık Atan Kurukafa • F. Marion Crawford	107
Üst Kattaki Şey • Arthur Morrison	149
Kuledeki Oda • E. F. Benson	163
Dagon • H. P. Lovecraft	185

SARI DUVAR KÂĞIDI

Charlotte Perkins Gilman

Çeviren: Elif Ersavcı

Charlotte Perkins Gilman

Feminist edebiyatın önemli isimlerinden olan Amerikalı yazar C. P. Gilman 1860'ta doğdu. Aktivist yaşamı ile edebi kariyerini paralel bir şekilde sürdürdü. 1890'ın haziran ayında kaleme aldığı, toplumsal ve bireysel katmanlarıyla edebiyat tarihinde kendine has bir yer edinen "Sarı Duvar Kâğıdı" [The Yellow Wallpaper] 1892'de *New England Magazine*'de yayımlandı. Depresyondan muzdarip olan Gilman'a doktoru tarafından getirilen kalem ve kâğıda dokunma yasağına karşı bir tepki olarak yazılan bu gotik öykü, Gilman külliyatının da şaheseri olarak kabul edildi. Göğüs kanseri teşhisi konulduktan sonra 17 Ağustos 1935'te intihar eden yazar, öykülerinin yanında birçok romana, şiire ve makaleye de imza attı.

John'la benim gibi alelade insanların yazlık niyetine böylesine eski bir malikâne tuttuğu çok nadir görülür.

Sömürge mimarisine emsal bir köşk, atalardan kalma bir mülk burası, perili bir ev deyip romantik saadetin zirvesine de varabilirim ama bu kadarı hayattan çok fazla şey beklemek olur!

Yine de burayla ilgili tuhaf bir şey olduğunu söyleyebilirim iftiharla.

Yoksa ne diye bu kadar ucuza kiralansın? Hem neden bunca zaman böyle boş kalsın?

John benimle alay ediyor tabii, ama evlilikte olur böyle şeyler.

Aşırı derecede akılcı bir adam bu John. İnanca hiç mi hiç tahammülü yok, hurafelerse büsbütün dehşete düşürüyor onu; ele ve göze gelmeyen, sayılara dökülemeyen şeylerle ilgili bahisleri uluorta aşağılamaktan çekinmiyor katiyen.

John bir hekim ve *belki de* (bunu başka kimseye söyleyemem tabii, ama sonuçta ölü bir kâğıda yazıyorum ve yazmak zihnimi epey bir rahatlatacak) *belki de* John'un hekim olması böyle yavaş iyileşmemin sebeplerinden biridir.

Anlıyor musunuz beni? O benim hasta olduğuma bile inanmıyor ki!

Ne yapar insan hal böyleyken?

İtibarlı bir doktor, hele bir de kocanızsa söz konusu, dostlarınızı, akrabalarınızı, gelip geçici bir sinir bunalımından, hafif bir histeri eğiliminden başka hiçbir şeyiniz olmadığina inandırırorsa ne yapmalı insan?

Abim de hekim, o da bir o kadar itibarlı ve o da aynı şeyleri söylüyor.

Bu yüzden fosfat mıdır, fosfit midir her neyse ondan alıyor, tonikler içip gezmeye çıkıyor, temiz havayı içime çekip yürüyüş yapıyorum. İyileşene kadar “çalışmam” zihar yasak.

Şahsen ben onların fikrine katılmıyorum.

Şahsen ben meşrebime uygun bir işin getireceği heyecan ve değişikliğin bana iyi geleceğine inanıyorum.

Ama ne yapar insan bu halde?

Onlara rağmen bir müddet yazdım, fakat saman altından su yürütür gibi yazmak zorunda kalmak, aksi takdirde şiddetli itirazlarla karşılaşmak beni sahiden çok tüketti.

Bazen isteklerime daha az karşı çıkılsa, daha çok insan arasına karışıp beni daha çok uyaran, canlandıran şeyler yapsam durumum nasıl olurdu diye düşünmeden edemiyorum. Ama John yapabileceğim en fena şeyin durumumu düşünmek olduğunu söylüyor. İtiraf etmeliyim ki düşündüğümde sahiden de daha kötü hissediyorum kendimi.

Bu yüzden bu konuya burada nokta koyup evden bahsedeceğim.

Burası dünyanın en güzel yeri! Çok ıssız, yolun epey gerisinde, köyden de temiz bir beş kilometre uzakta. Kitaplarda okuduğumuz şu İngiliz evlerini getiriyor aklıma,

çünkü çitleri, duvarları ve sürgülü kapıları var, bir de bahçıvanlar ve diğer çalışanlar köşkten ayrı minik minik evlerde kalıyorlar.

Ve *nefis* bir bahçesi var! Hiç böylesini görmemiştim, geniş ve gölge bir bahçe bu, şimşir çevrili patikalarla, altına oturaklar dizilmiş asma kaplı çardaklarla dolu.

Eskiden seralar da varmış, ama şimdi hepsi kırık dökük.

Bana sorarsanız hukuki bir sıkıntı yaşanmış olmalı, mirasçılarla ilgili bir şey; her ne olduysa köşk biz gelene kadar yıllarca boş kalmış.

Bu da benim hayalet merakıma tüy dikeyor yazık ki, öte yandan çok da umurumda değil, bu evde garip bir şey var, hissediyorum.

Mehtaplı bir gece John'a bile açtım konuyu, ama hissettiğim şeyin cereyan olduğunu söyleyip pencereyi kapattı.

Kimi zaman yok yere öfkeleniyorum ona. Eskiden hiç böyle alıngan olmadığımı eminim. Sinirsel durumum yüzünden herhalde.

Ama John böyle hissediyorsam kendimi gerektiği şekilde kontrol edemeyebileceğimi söylüyor; bu yüzden sınırlarıma hâkim olmak için elimden geleni yapıyorum, en azından onun yanındayken, bu da beni çok yoruyor.

Odamızdan hiç hazzetmiyorum. Ben alt kattaki odayı istemiştim, orası verandaya açılıyor, penceresinin önü de güllerle dolu, üstelik basma kumaştan eski moda perdeleri var! Ama John beni dinlemedi.

O odada tek bir pencere olduğunu, ayrıca iki yatağın oraya sığmayacağını, kendisi ayrı bir odada kalmayı kabul edecek olsa bile o odanın yanında başka oda bulunmadığını söyledi.

Çok özenli ve sevecen davranıyor bana ve o yönlendirmeden hareket etmeme pek izin vermiyor.

Her gün hangi saatte ne yapmam gerektiğini gösteren bir programım var. John her şeyi benim yerime düşünüyor, yaptıklarına daha çok kıymet vermediğim için feci nankör hissediyorum kendimi.

Buraya sırf benim iyiliğim için geldiğimizi, çok iyi dinlenip mümkün olduğunca temiz hava almam gerektiğini söyledi. "Yürüyüşlerin gücünle sınırlı, tatlım," dedi, "yediklerin de iştahınla, ama sürekli temiz hava almanı engelleyen hiçbir şey yok." Bu yüzden evin en üst katındaki çocuk yuvasına yerleştik.

Neredeyse bütün kata yayılan büyük ve ferah bir oda bu; her yöne bakan pencereleri var, bol bol günışığı ve hava alıyor haliyle. Önce çocuk yuvası, sonra oyun odası, sonra da jimnastik salonu olarak kullanıldığını tahmin ediyorum, çünkü pencerelere küçük çocuklar için parmaklıklar takılmış, duvarlarda da halkalar ve benzeri şeyler var.

Boyaya ve duvar kâğıdına bakınca burayı erkek çocukların kullandığını düşünüyorum. Yatağımın başucundaki duvarın benim de yetişebildiğim üst kısımlarında ve karşı duvarın altlarında kâğıt büyük yamalar şeklinde soyulmuş. Hayatımda hiç bu kadar kötü durumda bir duvar kâğıdı görmemiştim.

Duvara yayılan cırtlak desenlerden biri her türlü sanatsal günahı işliyor.

Desen kendisini takip eden göze yolunu şaşırtacak kadar kadar cılız, öte yandan sürekli rahatsız edip durmadan kendine baktıracak kadar çarpıcı. Üstelik o aksak, kararsız

Çizgilerin peşine takılacak olduğunuzda birdenbire intihar ediyorlar; rezil açılara dalıp olmadık çelişkilerde kendini imha ediyor hepsi.

Renk de itici, hani neredeyse iğrenç; için için yanan pis bir sarı. Odayı yavaş yavaş dönen güneş yüzünden garip bir şekilde solmuş.

Yer yer donuk ama çiğ bir turuncu, bazen de mide bulandıran bir kükürt tonuna çalıyor.

Çocukların nefret etmesine şaşmamalı! Bu odada uzun süre yaşamak zorunda kalsam ben de nefret ederdim.

John geliyor, defteri saklamam lazım. Tek kelime yazmam bile onu deli ediyor.

İki haftadır buradayız, daha önce, o ilk günden beri yazmak gelmemiştii içimden.

Pencerenin kenarında oturuyorum şimdi, bu iğrenç çocuk yuvasında, gönlümce yazmamı engelleyecek hiçbir şey yok mecalsizliğimden başka.

John bütün gün dışarıda, hatta vakalar ciddi olduğunda geceleri de.

Benim vakam ciddi olmadığı için mutluyum!

Öte yandan bu sinirsel sıkıntılar feci moral bozucu.

John'un ne kadar acı ektiğime dair en ufak bir fikri yok. Tek bildiği acı çekmem için hiçbir *sebepe* olmadığı. Bu kadarı ona yetiyor.

Elbette sinir bozukluğu benimkisi sadece. Ama üstüme öyle bir çöküyor ki elimden hiçbir iş gelmiyor!

Eskiden ne kadar yardım ederdim John'a, onu dinlendirir, rahat ettirirdim, oysa artık ben de bir yüküm omuzlarında!

Yapabildiğim azıcık şeyi nasıl binbir çabayla yaptığımı anlatsam kimse inanmaz; sırf giyinmek, misafir ağırlamak, etrafı toplamak bile ne zor.

Mary'nin bebekle arasının bu kadar iyi olması büyük şans. Bebek de ne tatlı bir bebek! Ama ben onun yanında *olamıyorum* ve sinirlerim çok bozuluyor.

Galiba John'un sinirleri ömrü hayatında hiç bozulmamış. Duvar kâğıdından bahsettiğimde nasıl dalga geçiyor benimle.

Başta duvar kâğıdını yenilemeye niyetlendi, ama sonra bunun zihnimi ele geçirmesine izin verdiğimi söyledi. Bir sinir hastası için bu tip kuruntulara kendini kaptırmak kadar tehlikeli şey yokmuş.

Şayet duvar kâğıdı değişirse bunu ağır karyola, sonra parmaklıklı pencereler, sonra da merdivenlerin başındaki kapı izler, ardından kimbilir daha neler gelirmiş.

"Buranın sana iyi geldiğini biliyorsun," dedi, "ve sadece üç aylığına kiraladığımız bir evi yenilemekle uğraşmak istemiyorum, tatlım."

"O zaman aşağı kata taşınalım," dedim, "orada çok güzel odalar var."

Beni kollarına alıp küçük bir şapşal olduğumu söyledi. Eğer istersem bodruma iner, sonra da duvarları badanalarmış.

Ama yatak ve pencereler gibi konularda haklı.

Kaldığımız oda herkesin isteyeceği gibi havadar ve rahat ve ben bir kapris uğruna onu rahatından edecek kadar saçma davranmamalıyım.

Aslına bakarsanız bu büyük odadan ve içindekilerden hoşlanmaya başladım, hiçbir şeyle derdim yok şu korkunç duvar kâğıdından başka.

Pencerelerin birinden bahçeyi, gizemli ve gölgeli kame-riyeleri, her yeri saran eski moda çiçekleri, çalıları, budaklı ağaçları görebiliyorum.

Diğer bir pencereden koyun güzelim manzarasını, araziye dahil küçük iskeleyi izliyorum. Evden iskeleye inen tatlı ve gölge bir patika var. Bu patika ve çardaklarda insanlar gördüğümü hayal ediyorum hep ama John bu kuruntulara kendimi kaptırmamam için uyarıyor beni. Hayal gücüm ve hikâyeler uydurma alışkanlığım benimki gibi sinirsel açıdan zayıf bir zihni her türlü esrik kuruntuya sürükleyebilmiş; bu eğilimi kontrol altında tutmak için irademi ve sağduyumu kullanmam gerekirmiş. Çabalıyorum bunun için.

Bazen sadece azıcık yazabilecek kadar iyi olsam, düşüncelerin baskısını hafifletip zihnimi rahatlatabilirdim diye düşünüyorum.

Öte yandan denediğim zaman çok yorulduğumu da biliyorum.

Yazdıklarımı kimseye gösterememek, hiç tavsiye alamamak hevesimi öyle kırıyor ki. İyileştiğimde Kuzen Henry'yle Julia'yı uzun bir ziyarete çağıracağımızı söylüyor John; ama bu uyarıcı insanlarla şimdi birlikte olmamın yastık kılıfıma havai fişek tıkmaktan farkı yokmuş.

Keşke daha hızlı iyileşebilsem.

Ama bunu düşünmemeliyim. Zaten şu duvar kâğıdı da üzerimde ne kadar fena bir etkisi olduğunu biliyormuş gibi bakıyor bana!

Desende tekrarlanan bir yer var, aşağı sarkan kırık bir boyuna ve baş aşağı halde beni izleyen iki pörtlek göze benziyor.

Bunların densizlik ve sürekliliği hakikaten öfkeliendiriyor beni. Aşağı, yukarı, yan yan sürünüyorlar; bu saçma sapan, kırılmayan gözler her taraftalar. Kâğıdın iki parçasının denk gelmediği bir yer var, çizgi boyunca gözler alt alta üst üste devam ediyor, bir göz diğerinden hep bir parça yukarıda.

Cansız bir şeyde böylesine yoğun bir ifade görmemiş-
tim hiç ve cansız şeylerin ifadelerinin ne kadar yoğun ola-
bildiğini hepimiz gayet iyi biliyoruz! Mesela ben çocukken
yatağımda gözlerim açık yatar, çıplak duvarlarda ve süssüz
mobilyalarda çoğu çocuğun oyuncak dükkânlarında bul-
duğu eğlence ve dehşetten fazlasını bulurdum.

Eski ve büyük şifoniyerimizdeki kulpların nasıl tatlı tat-
lı göz kırptığını hâlâ unutmuş değilim, bir de hep çok sıkı
bir dosta benzeyen şu sandalye vardı.

Başka şeyler fazla acımasız ve öfkeli görüldüğünde o
sandalyeye atlayıp kendimi güvende hissedebilirdim her
zaman.

Ne var ki bu odadaki mobilyaların hiçbirisi birbirine uy-
muyor, çünkü hepsini alt kattan getirmek zorunda kaldık.
Tahminimce burayı oyun odası olarak kullanmaya başla-
dıkları zaman çocuk yuvasında kullanılan eşyaları çıkar-
mışlar. Çıkaracaklar tabii! O çocukların buraya verdikleri
zarar gibisini görmedim hiç.

Daha önce de değindiğim üzere, duvar kâğıdı yer yer
yırılmış, oysa kâğıt duvara etle tırnak gibi yapışık. Demek
ki nefret kadar sebat da varmış çocukların içinde.

Ayrıca yerler kazınmış, oyulmuş, yarılmış, alçı orasın-
dan burasından aşınmış ve geldiğimizde odanın tek eşyası
olan bu büyük ve ağır yatak da bir dolu savaş görmüş ge-
çirmiş gibi.

Ama bunlar zerre umurumda değil; tek derdim o kâğıt.

John'un kız kardeşi geliyor. Ne tatlı kız, nasıl da özenli bana karşı! Yazı yazdığımı görmesin.

O mükemmel bir ev kadını, bu işi seviyor ve daha iyi bir iş hayal edemiyor. Beni hasta eden şeyin yazı yazmak olduğunu düşünüyordur kesin!

Ama o dışarıdayken yazabilir ve, bu pencereler sayesinde, geri döndüğünü çok uzaktan görebilirim.

Yolu olduğu gibi gören bir pencere var, gölgesi hoş, dönemeçli bir yol bu; diğer bir pencereden de kır manzarası görünüyor. İri kıyım karaağaçları ve kadifemsi çayırlarıyla bu manzara da pek tatlı.

Duvar kâğıdının arka planında, farklı bir tonda bir desen daha var, yalnızca belli bir ışıktta, o da belli belirsiz görüldüğü için iyice rahatsız edici.

Güneş doğru açıdayken, kâğıdın solmadığı kısımlarda, öndeki aptal ve belirgin desenin ardında sinsi sinsi dolaşan o tuhaf, kışkırtıcı, şekilsiz şekli görebiliyorum ama.

Kız kardeşi merdivenlerde!

Dört Temmuz geçti bitti nihayet! İnsanlar gitti, ben de iyice bitap düştüm. John birkaç insan içine çıkmamın bana iyi gelebileceğini düşündü, o yüzden anneyi, Nellie'yi ve çocukları ağırladık bir hafta.

Ben hiçbir işe elimi sürmedim tabii. Artık her şeyle Jennie ilgileniyor.

Yine de bu ziyaret beni yordu.

John daha çabuk toparlanmazsam sonbaharda beni Weir Mitchell'e göndereceğini söylüyor.

Ama oraya gitmeyi hiç mi hiç istemiyorum. O adamın

eline düşmüş bir arkadaşım vardı, John'dan ve abimden bir farkı olmadığını söylüyor, hatta daha bile betermiş!

Üstelik o kadar uzağa gidecek halim yok.

Hiçbir şey uğraşmaya değmezmiş gibi hissediyorum, gitgide korkunç aksileşiyorum, sızlanmaya yer arıyorum hep.

Olur olmaz şeylere ağlıyorum, vaktimin çoğu ağlamakla geçiriyor.

John buradayken değil tabii, ya da başka biri, bir tek yalnızken ağlıyorum.

Ve epey bir yalnızım şu sıralar. John sık sık ciddi vakalar yüzünden şehirde kalıyor ve Jennie de beni istediğim zaman yalnız bırakacak kadar iyi yürekli.

Ben de bahçede ya da o tatlı patikada birazcık yürüyor, güllerle kaplı verandada oturuyor ya da burada uzun saatler boyu uzanıyorum.

Duvar kâğıdına rağmen burayı iyice sevmeye başladım. Belki de duvar kâğıdına rağmen değil, duvar kâğıdı yüzünden.

Kafamı öyle çok meşgul ediyor ki!

Yerinden bir gıdım bile kımıldamayan –sanıyorum ki zemine mihlanmış– bu koca yatağa uzanıp deseni izliyorum mütemadiyen. Sizi temin ederim jimnastik kadar faydalı bu. Mesela en dipten, hasar görmemiş alt köşeden başlıyorum ve bininci kez bu anlamsız deseni bir sonuca vardırımadan işin peşini bırakmamaya niyetleniyorum.

Temel tasarım ilkelerinden az buçuk anlarım. Bu desenin yayılma, sıralama, tekrarlama, simetri ya da şimdiye dek duyduğum diğer kurallara istinaden düzenlenmediğini biliyorum.

Enine tekrarlanıyor tabii, ama boyuna değil.

Bir açıdan bakıldığında her enine parça tek başına duruyor, şişkin kavisler ve süsler –titrek hezeyanlarıyla bir tür “bayağı Romanesk”– aptal sütunlarda aşağı yukarı yalpalıyor.

Öte yandan çapraz şekilde birbirine bağlanıyor ve genişleyen hatlar optik bir facia niteliğindeki büyük verev dalgalarla dağılıyor salınıp duran yosunlar gibi.

Hikâye diğer istikamette de sürüyor, en azından sürüyormuş gibi görünüyor ve o yöndeki düzeni seçebilmek için kendimi helak ediyorum.

Friz için de yatay bir genişlik kullanmışlar ve bu da karmaşaya müthiş bir katkıda bulunuyor.

Odanın bir ucunda kâğıt neredeyse sapasağlam, orada, çapraz ışıklar solup da batan güneş doğrudan o noktada parladığında, ışımaya örüntüsünü görebiliyorum neredeyse –ortak bir merkezin etrafında sonu gelmez grotesk figürler oluşuyor sanki ve paldır küldür aşağı atıveriyorlar kendilerini denk bir delilikle.

Takip etmek yoruyor beni. Galiba biraz kestireceğim.

Bunları neden yazdığımı bilmiyorum.

Yazmak istemiyorum.

Yazabilecek gibi hissetmiyorum.

John’un bütün bunları saçma bulacağını biliyorum. Ama hislerimi ve düşüncelerimi bir şekilde ifade *etmeliyim*, öyle rahatlatıyor ki bu beni!

Ne var ki harcadığım çaba içimin rahatını aşmaya başladı.

Bazen feci tembelleşiyorum, yataktan çıkmıyorum bir türlü.

John gücümü kaybetmemem gerektiğini söyleyip bana balıkyacağı ve tonikler içiriyor, bira ve şarabın yanında az pişmiş et de cabası.

Sevgili John! Beni canı gibi seviyor ve hasta olmamdan nefret ediyor. Geçen gün onunla ciddi ve makul bir konuşma yapmaya, Kuzen Henry ve Julia'yı ziyarete gitmeme izin vermesini ne kadar çok istediğimi anlatmaya çalıştım.

Ama o gidecek durumda olmadığımı, gidebilsem bile orada kalmaya dayanamayacağımı söyledi; ben de çok iyi bir izlenim yaratamadım gerçi, lafımı bitirmeden ağlamaya başladım.

Doğru düzgün düşünmek giderek daha zor bir hal alıyor benim için. Sinir zafiyetinden olmalı.

Sevgili John beni kollarına aldı, yukarı taşıyıp yatağa yatırdı. Sonra ben dinlemekten yorulana dek kitap okudu bana.

Onun canı olduğumu, huzuru, her bir şeyi olduğumu, kendime onun hatırına dikkat etmem, iyi olmam gerektiğini söyledi.

Bu durumdan kendimi yalnızca ben çıkarabilirmişim, bütün irademi ve kontrolümü işe koşmalı, saçma sapan fantezilerin beni savurmasına izin vermemeliymişim.

Tek tesellim bebeğin iyi ve mutlu olması ve bu korkunç duvar kâğıtlı çocuk yuvasında yaşamak zorunda olmaması.

Eğer biz kalmasaydık o kutlu çocuk kalacaktı burada! Bundan kurtulması ne büyük talih! Kendi öz çocuğumun, o hassas ve minik şeyin böyle bir odada kalmasına hayatta izin veremezdim.

Daha önce düşünmemiştim bunu, ama John'un beni bu

odada tutması gerçekten büyük şans; sonuçta bu odayı be-
bekten çok daha kolay kaldırabilirim.

Akıllılık edip hiç lafını açmıyorum artık, ama ne olur ne
olmaz diye gözüm üstünde.

Bu kâğıtta benden başka kimsenin bilmediği, kimsenin
bilemeyeceği şeyler var.

Dış desenin ardındaki bulanık figürler biraz daha netle-
şiyor her geçen gün.

Hep aynı şekil, sadece sayısı çok.

Desenin arkasında kamburunu çıkarmış, sürünen
bir kadın var sanki. Bundan hiç mi hiç hoşlanmıyorum.
John'un beni buradan götürmesini istediğimi düşünmeye
başladım!

John'la benim vakam hakkında konuşmak çok zor, çün-
kü o çok akıllı ve çünkü beni çok seviyor.

Yine de denedim dün gece.

Mehtap vardı. Ay güneş gibi parlıyordu dört bir yanda.

Bazen nefret ediyorum ay ışığından, usul usul, sinsi sinsi
gelip içeri girecek bir pencere buluyor hep.

John uyuyordu, uyandırmak istemediğim için kımıl-
madan öylece durup tüylerim iyice ürperene dek dalgalı
duvar kâğıdına vuran ay ışığını izledim.

Arkadaki hayal meyal kadın şekli dışarı çıkmak ister
gibi deseni sarsıyordu sanki.

Usulca kalktım duvara dokunup kâğıdın *gerçekten* ha-
reket edip etmediğine bakmak için. Yatağa döndüğümde
John uyanmıştı.

"Neyin var, kuzum?" dedi. "Öyle dolanıp durma, üşü-
teceksin."

Konuşmak için iyi bir zaman olduğunu düşünüp ona burada iyileşemediğimi, beni buradan götürmesini istediğimi anlattım.

“İyi ama neden tatlım?” dedi, “kontratımızın üç haftası var, daha önce ayrılmamız pek mümkün değil.

“Evin tadilatı bitmedi, zaten şehirden de öyle pat diye ayrılamam. Eğer tehlikede olsaydın her halükârda götürdüm seni elbette, ama farkında olsan da olmasan da gerçekten daha iyisin tatlım. Ben doktorum ve ne yaptığımı biliyorum. Kilo alıyorsun, yüzüne renk geliyor ve iştahın da daha açık, senin için çok daha az endişeleniyorum artık.”

“Kilo aldığım falan yok,” dedim, “hatta zayıfladım bile; iştahım da senin burada olduğun akşam vakitleri daha iyi olabilir, ama sabahları yalnızken çok daha kötü!”

“Benim küçük serserim,” dedi kocaman sarılarak, “ne kadar isterse o kadar hasta olacak tabii! Ama gel günışığından daha fazla faydalanmak için yatalım şimdi, sabaha konuşuruz bunu.”

“Gitmeyecek miyiz yani?” diye sordum üzüntüyle.

“Nasıl gidebilirim ki canım? Bak, burada sadece üç haftacık daha kalacağız ve sonra Jennie evi hazırlarken birkaç günlüğüne güzel bir geziye çıkacağız. Cidden canım, çok daha iyisin burada!”

“Vücudum daha iyi belki...” diye başladım ama devamını getiremedim çünkü John bir anda doğrulup bana öyle sert ve sitemkâr bir bakış attı ki lafım ağzıma tıklandı.

“Sevgilim,” dedi, “yalvarırım, hem benim, hem çocuğumuzun, hem de kendi hatırın için o fikri aklına bir an bile sokma! Seninki gibi bir mizaç için daha tehlikeli, daha sa-

vurucu bir şey yok. Yanlış ve aptalca bir kuruntu bu. Bir hekim olarak bana güvenin yok mu hiç?”

Konuyu daha fazla uzatmadım tabii, çok geçmeden yattık yeniden. Uyuduğumu sandı ama uyumadım, saatler boyu yerimde öylece yatıp öndeki desenle arkadaki desenin birlikte mi yoksa ayrı ayrı mı hareket ettiğini anlamaya çalıştım.

Günüşğinde bu desende bir sırasızlık, bir kuralsızlık okunuyor, normal bir zihni sürekli rahatsız eden bir şey bu.

Renk yeterince korkunç, yeterince güvenilmez, yeterince sinir bozucu zaten, ama desen, desen insana işkence ediyor.

Desene hâkim olduğunuzu sanıyorsunuz, tam kendinizden emin bir şekilde takip etmeye başlıyorsunuz ki ters takla atıveriyor ve sonrası malum. Yüzünüzü tokatlıyor, yere seriyor sizi, üstünüzde tepiniyor. Kâbus gibi.

Dıştaki desenin süslü ve arabesk bir havası var, mantarı anımsatıyor. Birbirine eklenen şapkalı mantarlar düşünün, bitmek bilmeyen bir mantar dizisi, sonsuz kıvrımlarla tomurcuklanıp filizleniyor –işte bazen böyle.

Ama bazen!

Bu kâğıtla ilgili, görünüşe göre benden başka kimsenin fark etmediği bir tuhafılık var; bariz oysa: Işık değiştikçe kâğıt da değişiyor.

Güneş doğuya bakan pencereden girdiğinde –o ilk düz ve uzun ışını gözlüyorum hep– kâğıt öyle çabuk değişiyor ki gözlerime inanamıyorum.

Bu yüzden hep izliyorum.

Ay ışığında ise –ay çıktığında tüm gece parlıyor oda-
da– bunun aynı kâğıt olduğuna inanasım gelmiyor.

Gece her türlü ışıktaki, alacakaranlıkta, mum ışığında, lambanın ışığında, en kötüsü de ayın şavkı vurduğunda, parmaklığa dönüşüyor! Dıştaki desenden bahsediyorum, parmaklıkların arkasındaki kadın da enikonu belli.

Arkada görünen şeyin, o karanlık alt desenin ne olduğunu uzun süre anlamadım, ama artık bir kadın olduğundan eminim.

Günüşığında uysal ve sessiz. Onu bu kadar hareketsiz tutan şeyin desen olduğunu sanıyorum. Öyle kafa karıştırıcı ki. Ben de saatlerce sessiz kalıyorum onun yüzünden.

Artık yatakta daha da fazla vakit geçiriyorum. John bunun benim için iyi olduğunu söylüyor, uyuyabildiğim kadar çok uyumak.

Hatta her öğünden sonra beni bir saat yatırmak gibi bir alışkanlık çıkardı başıma.

Ben bunun kötü bir alışkanlık olduğu kanaatindeyim, çünkü gördüğünüz gibi uyumuyorum.

Bu da yalanı besliyor, çünkü onlara uyanık olduğumu söylemiyorum, hayatta olmaz!

İşin aslı John'dan biraz korkmaya başladım.

Bazen çok tuhaf görünüyor, Jennie'nin yüzünde bile anlaşılmaz bir ifade var.

Ara ara dikkatimi çekiyor bu, bilimsel bir hipotez gibi; belki de hepsi kâğıt yüzündendir!

Bir süredir, ona baktığımı fark etmediği zamanlar John'u izliyor, masumane bahanelerle birden odaya da-
lıyorum ve onu *kâğıda bakarken* yakaladım defalarca!

Yalnız o değil, Jennie de işin içinde. Onu da elini kâğıdın üstüne koyarken bastım.

Odada olduğumu bilmiyordu. Alçak, çok alçak bir sesle ve alabildiğine ihtiyatlı bir şekilde, duvar kâğıdıyla ne yaptığını sordum. Hırsızlık yaparken yakalanmış gibi bir anda döndü arkasını, öfkeli görünüyordu ve onu ne diye böyle korkuttuğumu sordu!

Neymiş, duvar kâğıdı değdiği her şeyi lekeliyormuş, benim ve John'un bütün kıyafetlerinde sarı çapaklar bulmuş ve daha dikkatli olmamızı istiyormuş!

Ne de masum geliyor kulağa, öyle değil mi? Ama ben deseni incelediğini bal gibi biliyorum ve deseni benden başka birinin bulmasına izin vermemeye kesin kararlıyım!

Hayat eskisinden çok daha heyecan verici artık. Beklediğim, iple çektiğim, izlediğim bir şey var anlayacağınız. Sahiden de daha iyi besleniyorum ve eskisinden daha sakınım.

John ilerleme kaydetmemden öyle memnun ki! Hatta geçen gün güldü birazcık, duvar kâğıdına rağmen serpil-diğimi söyledi.

Ben de gülüp geçerek kapattım konuyu. Ona duvar kâğıdına rağmen değil, duvar kâğıdı *sayesinde* böyle olduğumu söylemek gibi bir niyetim yok. Söylersem benimle dalga geçer. Hatta beni buradan götürmeye kalkışır bakarsınız.

Çözmem gerekeni çözene dek gitmek istemiyorum. Bir haftam daha var, yeterli olur sanırım.

Kendimi çok daha iyi hissediyorum! Geceleri pek uyuyorum, gelişmeleri izlemek çok ilginç çünkü, ama gündüz bol bol uyuyuyorum.

Gündüz vakti kâğıt hem yoruyor beni, hem de kafamı karıştırıyor.

Mantarda durmadan yeni sürgünler çıkıyor, üstünü sarının yeni tonları kaplıyor. Bütün dikkatimi verip saymaya çalışsam da şaşıyorum hesabı.

Sarıların en tuhafı bu duvar kâğıdı! Şimdiye dek gördüğüm tüm sarı şeyleri getiriyor aklıma, düğünçiçeği gibi güzel şeyleri değil ama, eski, kirli, kötü sarı şeyleri.

Kâğıtla ilgili bir şey daha var; kokusu! Odaya girdiğimiz ilk anda fark etmiştim aslında kokuyu, ama oda çok havadar olduğundan ve güneş aldığından kötü değildi. Şimdi bir haftadır süren sis ve yağmurdan sonra pencereler açık da olsa koku burada.

Bütün eve sızıyor.

Yemek odasında salınıyor, salonda sinsin sinsin dolaşıyor, koridora saklanıyor, merdivenlerde pusu kurup beni bekliyor.

Saçlarıma siniyor.

Arabayla gezintiye çıkınca başımı aniden çevirip onu şaşırttığımda bile orada!

Ne de acayip bir koku! Çözümlemek için, neye benzediğini bulmak için saatlerimi harcadım.

Kötü değil aslında, en azından başta değil, ve de çok hafif, ama şimdiye kadar karşılaştığım en karmaşık, en kalıcı koku.

Bu nemli havada ise düpedüz berbat, gecenin bir yarısı uyanıp kokuyu üstümde asılı buluyorum.

Önceleri rahatsız oluyordum. Kokunun kaynağına ulaşmak için evi yakmayı düşündüm ciddi ciddi.

Ama alıştım artık. Kokuyu benzetebildiğim tek şey *kâğıdın rengi*! Sarı bir koku.

Bu duvarda, aşığılarda, süpürgeliğe yakın tuhaf bir iz var. Bütün odayı dönüp dolaşan bir çizgi. Yatak hariç bütün mobilyaların arkasından geçiyor, uzun, düz, sanki tekrar tekrar ovuşturulmuş bir çapak gibi.

Bunun nasıl olduğunu, kimin neden yaptığını merak ediyorum. Dön, dön, dön... dön, dön, dön dönüp duruyor odayı, başımı döndürüyor!

En sonunda bir şey keşfettim.

Geceler boyu izleye izleye, ki çok değişıyor bu vakitte, buldum nihayet.

Öndeki desen *hareket* ediyor! Tabii ya! Arkasındaki kadın onu sarsıyor!

Bazen arkada çok sayıda kadın olduğunu düşünüyorum, bazen tek bir tane, hızlı hızlı emekliyor, emeklerken parmaklıkları sallıyor.

Kâğıdın çok parlak noktalarında kımıltısız duruyor, çok gölgeli kısımlarda ise parmaklıklara abanıp şiddetle sarsıyor.

Ve dışarı çıkmaya çalışıyor sürekli. Ama o desenden kimse çıkamaz, öyle bir sıkıp boğuyor ki çünkü; herhalde bu yüzden bu kadar çok kafa var.

Dışarı çıkacak gibi oluyorlar, sonra desen onları boğuyor ve baş aşığı çeviriyor ve gözleri bembeyaz kesiliyor hepsinin!

Eğer kafaların üstü kapansaydı ya da desenden çıkarılsalardı şimdikinin yarısı kadar kötü olmazdı.

Bu kadın gündüzleri dışarı çıkıyor galiba!

Neden böyle düşündüğümü söyleyeyim mi? Aramızda kalsın ama, onu gördüm!

Onu bütün pencerelerimden görebiliyorum!

Aynı kadın olduğundan eminim, hep sürünüyor çünkü, çoğu kadın gündüzleri sürünmez.

O uzun, gölge patıkada bir ileri bir geri sürünürken görüyorum onu. Asmalı çardaklarda, bahçenin dört bir yanında sürünürken görüyorum.

Ağaçların altındaki o uzun yolda sürünürken görüyorum sonra, yanından araba geçecek olduğunda böğürtlen çalılarının arkasına saklanıyor.

Kadını zerre suçlamıyorum. Günişığında sürünürken yakalanmak çok aşağılayıcıdır kesin!

Ben gündüzleri sürünüp sürtüneceğim zaman kapıyı kilitlerim hep. Geceleri yapamıyorum çünkü John'un hemen bir şeylerden şüpheleneceğinden adım gibi eminim.

John da son zamanlarda öyle bir tuhaflaştı ki onu huylandırmak istemiyorum hiç. Keşke başka bir odaya taşınsa! Ayrıca o kadını geceleri benden başka birinin dışarı çıkarmasını da istemiyorum.

Mümkün olsa, onu bütün pencerelerden aynı anda görüp göremeyeceğimi merak ediyorum.

Ama ne kadar hızlı dönersem döneyim tek seferde tek pencereden görebiliyorum sadece.

Hangi pencereden bakarsam bakayım görsem de, benim dönebildiğimden daha hızlı sürünüyor olması ihtimal dahilinde!

Kırlarda izliyorum bazen, uzaklarda, sert rüzgârda kalmış bir bulutun gölgesi kadar hızlı sürünüyor.

Üstteki desen alttakinden sıyrılabilse keşke! Bunu denemeyi düşünüyorum, ufak ufak yapılabilir belki.

Tuhaf bir şey daha fark ettim, ama bu da bana kalsın! İnsan evladına çok güven olmuyor sonuçta.

Bu kâğıdı çıkarmak için sadece iki günüm var ve sanırım John da fark etmeye başladı. Bakışları hoşuma gitmiyor.

Jennie'ye benimle ilgili bir sürü mesleki soru sorduğunu duydum. Raporum iyi.

Jennie gündüzleri bol bol uyuduğumu söyledi.

John geceleri pek iyi uyumadığımı biliyor, hiç ses çıkarmıyorum çünkü!

Bana da türlü türlü soru sordu, çok sevecen ve şefkatliymiş gibi rol kesti.

Sanki onun içini göremiyormuşum gibi!

Yine de böyle davranmasına şaşıyor değilim, o da üç aydır bu duvar kâğıdının gölgesinde yatıyor ne de olsa.

Kâğıt sadece beni ilgilendiriyor, ama John'la Jennie'nin de içten içe etkilendiğinden eminim.

Yaşasın! Bugün son gün, ama hâlâ yeterli zamanım var. John gece şehirde kaldı, akşama kadar da gelmeyecek.

Jennie gece yanımda yatmak istedi, sinsî şey! Bir gece yalnız kalırsam kesin daha iyi dinleneceğimi söyledim ben de.

İyi kıvırdım bu işi, sahiden de bir an bile yalnız değilim! Ay ışığı çıkar çıkmaz o zavallı şey emeklemeye ve deseni sallamaya başladı yine, kalkıp yardıma koştum hemen.

Ben çektim o salladı, o çekti ben salladım, sabaha kalmadan kâğıdı metrelerce soyduk.

Odanın yarısında, benim boyum hizasından aşağısı olduğu gibi yırtık.

Güneş doğduğunda o korkunç desen bana gülmeye başladı, işini bugün bitireceğimi ilan ettim ben de!

Yarın gidiyoruz buradan, tüm mobilyalarımı yeniden aşağı taşıyacaklar evi bulduğumuz gibi bırakalım diye.

Jennie duvara hayretler içinde baktı, ama ben bunu sırf o habis şeye garezimden yaptığımı söyledim neşeyle.

Güldü ve kendimi yormamam gerektiğini, istersem bu işi kendisinin halledebileceğini söyledi. Nasıl ele verdi kendini bu kez!

Ama ben buradayım ve benden başka kimse bu kâğıda elini bile süremez *cesedimi çiğnemedem!*

Beni odadan çıkarmaya uğraştı; öyle aşikârdı ki bu! Ama ben oda böylesine sessiz, boş ve temizken uzanıp güzelce uyuyacağımı sandığımı, beni akşam yemeği için uyandırmamalarını, uyanınca haber göndereceğimi söyledim.

Jennie gitti, hizmetçiler gitti, öbür şeyler gitti, yere mihlanmış koca karyolayla üzerindeki döşekten başka bir şey kalmadı geriye.

Bu gece alt katta uyuyacak ve yarın gemiye binip eve döneceğiz.

Oda bu çıplak haliyle hoşuma gidiyor yine.

Çocuklar nasıl da yırtmış şurayı!

Karyola da iyicene kemirilmiş!

Hadi artık işe dönmeliyim.

Kapıyı kilitleyip anahtarı pencereden evin girişindeki yola fırlattım.

Dışarı çıkmak istemiyorum, John gelene kadar kimse-
nin içeri girmesini de istemiyorum.

Onu şaşırtmak istiyorum.

Jennie'nin bile bulamadığı bir ipim var burada. Desende-
ki kadın dışarı çıkıp kaçmaya kalkışırsa onu bağlayabilirim!

Ama üstüne çıkacak bir şey olmadan yukarılara uzanamayacağımı unutmuşum! Yatak da yerinden milim *oynamıyor*!

Ayağımı sakatlayana kadar kaldırıp itmeye çalıştım, sonra o kadar sinirlendim ki köşesinden ufak bir parça ısı-
rıp kopardım; dişlerimi acıttı.

Sonra kâğıdın boyumun yettiği kısımlarını hepten yırt-
tım. Kâğıt orama burama pis pis yapışıyor ve desen bundan
basbayağı zevk alıyor! Bütün o boğuk kafalar, pörtlek göz-
ler ve yalpak mantarlar alaycı çılgınlık atıyor!

Çılgınca bir şey yapacak kadar sinirleniyorum artık.
Pencereden aşağı atlayabilmek şahane bir egzersiz olurdu
ama parmaklıklar öyle sağlam ki denemek bile abes.

Öyle olmasa da atlamazdım zaten. Tabii ki atlamazdım.
Böyle bir adımın hiç yakışık almayacağını ya da yanlış an-
laşılabileceğini gayet iyi biliyorum.

Hem ben pencereden *bakmayı* bile sevmiyorum ki. Dı-
şarıda çok fazla sürünen kadın var, üstelik de çok hızlı sü-
rünüyorlar.

Acaba hepsi duvar kâğıdından mı çıktı benim gibi?

Ama özene bezene gizlediğim ipimle kendimi güvenli
bir şekilde bağlamış durumdayım şimdi, beni o *yola* hiçbi-
riniz çıkaramaz!

Galiba gece olunca desenin arkasına geri girmem gere-
kecek ve bu hiç kolay değil!

Desenin dışında, bu büyük odada olmak ve gönlümce
yerde sürünmek ne hoş!

Dışarı çıkmak istemiyorum. Jennie istese bile çıkmaya-
cağım.

Çünkü dışarıdayken yerde sürünmek zorundasınız ve
orada her şey sarı değil, yeşil.

Oysa buradaki zeminde sere serpe sürünebilirim, omuzum da duvarı dolaşan o uzun çapağa tam oturuyor, yani yolumu şaşırmam mümkün değil.

Bak şu işe! John kapıda!

Faydası yok genç adam, açamazsın!

Nasıl da bağırp kapıyı yumrukluyor!

Şimdi de balta diye tutturdu.

Bu güzelim kapıyı kırarsa yazık olur!

"John, tatlım," dedim en yumuşak sesimle, "anahtar öndeki merdivenlerde, sinirotu yapraklarının altında."

Bu onu bir süreliğine susturdu.

Sonra, epey usulca, "Kapıyı aç, canım!" dedi.

"Açamam," dedim. "Anahtar aşağıda, ön kapıdaki sinirotu yapraklarının altında!"

Sonra tekrar söyledim bunu, defalarca, çok nazik ve yavaşça, öyle çok tekrarladım ki en sonunda gidip bakmak zorunda kaldı, buldu tabii, ve içeri girdi. Ama kapının önünde kalakaldı.

"Neler oluyor burada?" diye bağırdı. "Tanrı aşkına, ne yapıyorsun sen?"

Hiç istifimi bozmadan sürünmeye devam ettim, ama omzumun üstünden şöyle bir baktım ona.

"Nihayet dışarı çıktım," dedim, "hem de sana ve Jane'e rağmen. Kâğıdın da büyük kısmını yırttım, yani beni içeri geri tıkamazsın!"

Ne demeye bayıldı şimdi bu adam? Bayıldı işte, üstelik duvar kenarındaki yoluma da engel oluyor, artık her seferinde üstünden geçmek zorundayım sürünürken!

LUELLA MILLER

Mary E. Wilkins Freeman

Çeviren: M. Boran Evren

Mary E. Wilkins Freeman

1852'de doğan Amerikalı yazar Mary Eleanor Wilkins Freeman, 1880'li yıllarda doğaüstü öyküler kaleme almaya başladı. Çeşitli eserlerinde feminist değerleri öne çıkardı ve döneminin sıradışı yazarlarından biri olarak tarihe geçti. "Luella Miller" başlıklı doğaüstü korku öyküsü 1902'de *Everybody's Magazine*'de yayımlandı. Amerikan korku edebiyatında önemli bir yeri olan Freeman, farklı türlerde de eserler verdi fakat 1930'da kalp krizi nedeniyle yaşamını yitirdi.

Köyün sokağına yakın bir yerde köyde kötü bir nam salmış olan Luella Miller'ın zamanında mesken edinmiş olduğu tek katlı bir ev vardı. Kendisi yıllar önce ölmüştü, ama köyde, bir tehlikenin geçmesinin verdiği rahatlığa rağmen, çocukken işittikleri öykülere hâlâ yarı yarıya da olsa inananlar bulunuyordu. Kalplerinde, bunu kabul etmekten itinayla kaçınırsalar da Luella Miller'la aynı zamanlarda yaşamış olan atalarının hissettiği o vahşi dehşet ve delice korku var olmaya devam ediyordu. Hatta gençler o eski evin yanından geçerken bir ürpertiyle oraya bakmadan edemiyor, çocuklar ise boş evlerin etrafında oyun oynama alışkanlıkları olsa dahi oranın yanına yaklaşmıyorlardı. Eski Miller evinin tek bir penceresi bile kırılmamıştı. Sabahın günışığı camlardan zümrüt yeşili ve mavi lekeler halinde yansıyor ve eğri büğrü sokak kapısının mandalı da onu yerinde tutacak bir dil olmamasına karşın asla açılmıyordu. Luella Miller'ın bedeni götürüldüğünden beridir o evin hiç sakini olmamıştı; orası ve gökyüzünün çok uzaklardaki muhafazası arasında bir seçim yapmaya mecbur kalmış zavallı biri hariç. Dost ve akrabalarının her birisinin zaman içinde kara toprağa verildiğini görmüş bu ihtiyar kadın bir hafta boyunca o evde ikamet etmiş ve ardından bir gün bacadan duman gelmeyince yirmi kadar komşusundan oluşan bir grup eve girip

onu yatağında ölü bulmuştu. Köyde kendisinin ölüm sebebine dair karanlık fısıltılar dolanıyordu ve kimileri yüzünde göçüp gitmiş ruhunun halini gösterecek kadar haşmetli bir korku ifadesine tanık olduklarına yemin ediyorlardı. İhtiyar kadın eve girdiği sırada sağlığı ve sıhhati yerinde iken yedi gün içinde can vermişti; tekinsiz bir kuvvete kurban düşmüş gibi görünüyordu. Rahip kürsüden batıl itikatların günah olmasına dair üstü örtülü bir söylev çekmişti lakin bu inanç köy ahalisi nezdindeki varlığını ısrarla sürdürmüştü. Köyde o meskende ikamet etmeyi düşkünler evine yeğ tutacak tek bir Tanrı kulu dahi yoktu. Bu hikâyeyi işitmiş hiçbir evsiz, neredeyse elli yıldır devam eden batıl itikatların lekelediği o eski çatının altına sığınmazdı.

Köyde Luella Miller'ı şahsen tanımış olan sadece tek bir kişi vardı. O kişi de sekseninin hayli üstünde olsa da görenleri hayran bırakacak denli gençliğini korumuş, capcanlı bir kadındı. Ok gibi dimdik duruyordu ve tıpkı hayatın yayından daha yeni salınmış gibi de zindeydi; her daim kasabanın sokaklarını arşınlıyor ve yağmur çamur demeden kilisesine de gidiyordu. Hiç evlenmemiş ve yıllar boyu Luella Miller'ın evinin karşısındaki bir evde kendi başına yaşamıştı.

Bu kadında kocamışlığın getirdiği o aksilikten eser yoktu lakin hayatı boyunca bir şey demeyi aklına koyduysa sözünü kimseden sakındığı olmamıştı ve hakikati dillendirmeye karar verdiği her seferinde bu vazifeyi eksiksiz olarak yerine getirmişti. Luella Miller'ın bir ihtimal bile isteye ve hatta alavere dalavereyle melun hayatına tanıklık etmiş olan şahıs ta kendisiydi. Bu ihtiyar kadın konuştuğunda –sözleri yerlisi olduğu köyün kaba deyişlerine bürülü olsalar dahi kendisinin esaslı bir tasvir kabiliyeti vardı– insan

Luella Miller'ı vaktizamanında görüldüğü haliyle gözünün önünde canlandırabiliyordu.

Bu kadına bakılırsa, ki kendisinin ismi Lydia Anderson'dı, Luella Miller New England'da oldukça nadir rastlanan bir güzelliğe sahip idi. Kendisinin incecik, esnek bir tabiatı varmış, kaderin getirdiklerine karşı kuvvetle teslim olurken bir yandan da bir söğüt kadar kırılmaz imiş. Düz, ışıltılı, sarı saçlara sahipmiş ve bunları uzun, hoş yüzünün etrafına gevşek bir şekilde dolarmış. Yumuşak bir yakarıyla dolu masmavi gözleri ve küçük, ince, tutunmaya meyleden elleri ile hareket ve tavırlarında harikulade bir zarafeti varmış.

Lydia Anderson, "Luella Miller'ın öyle bir oturuşu vardı ki kimse yatıp kalkıp hatim indirse dahi onun gibisini yapamazdı," dedi, "ve onun yürüyüşünü görmek lazımdı. Şurada, ırmağın kenarındaki söğütlerden biri kalkıp köklerini topraktan kurtarıp yürümeye başlasa tıpkı Luella Miller gibi yürürdü. Aynı zamanda üstünden eksik olmayan yeşil ipekten bir eşarbi da vardı ve bir de yeşil kurdeleleri olan bir şapkası ve yüzünün üstünden yanına devam eden dantel bir peçesi ve bir de belinden uçuşan yeşil bir kurdelesi. Erastus Miller'la dünya evine girdiğinde gelinlik niyetine bunu giydi. Evlenmeden önce soyadı Hill idi. Evliyken de bekarken de isminde hep bol bol 'l' harfi vardı. Erastus Miller da insanın gözüne hoş görünürdü, hatta Luella'dan da iyi görünen bir adamdı. Bazen düşünüyorum da Luella aslında o kadar da hoş filan değildi. Erastus ona bildiğin tapıyordu. Onu eskiden epey yakından tanırdım. Kapı komşumdu ve okula da beraber gitmiştik. Millet onun beni beklediğini söylerdi ama yook hiç de öyle değildi. Ben hiç öyle olduğunu düşünmedim, belki bir-iki defasında duyan başka

bir kız olsa başka bir anlama geldiğinden şüpheleneceği bir şeyler söyledi, ha belki o zaman. Bu Luella'nın mıntika mektebine ders vermeye gelmesinden önceydi. Bu mevkiye gelebilmesi tuhaftı çünkü millet onun için hiç eğitim almamış diyordu ve güya sınıfta da o arkada bir yere oturup bir mendile nakış işlerken bütün dersleri büyük kızlardan biri, Lottie Henderson veriyormuş. Lottie Henderson hakikaten akıllı bir kızdı, parlak bir edipti ve bütün diğer kızların olduğu gibi Luella onun da gözlerini kamaştırmıştı. Lottie büyüdüğünde hakikaten akıllı bir kadın olacaktı ama Luella buraya geleli bir yıl olmuşken vefat etti, durup dururken solup gitti. Buna neyin sebep olduğunu kimse bilmiyordu. Son gününe kadar kendini o okula sürükledi ve Luella'ya yardım etti. Komitedekilerin hepsi Luella'nın işin pek az bir kısmını yaptığını biliyorlardı ama bunu göz ardı edip devam et dediler. Lottie öleli çok olmadan Erastus onunla dünya evine girdiydi. Hep Luella düzgün bir öğretmen olmadığı için evlilik işini Erastus'un aceleye getirdiğini düşündüydim. Lottie öldükten sonra büyük oğlanlardan biri Luella'ya yardımcı oldu ama sınıfı yönetmeyi pek beceremediğinden okulun hali pek iyiye gitmedi ve komite olan bitene gözlerini daha fazla yumamayacağından Luella bir ihtimal okulu bırakmak zorunda kalacaktı. Ona yardımcı olan oğlan hakikaten dürüst, masum bir çocuktü ve üstüne iyi bir edipti. Millet fazla ders çalıştığını ve Luella dünya evine girdikten sonra keçileri kaçırmasının bu yüzden olduğu söylüyordu. Erastus Miller'ın dünya evine girdikten bir sene sonra ince hastalığa tutulmasının sebebini ise bilmiyorum; ailesinde o illetten muzdarip kimsecikler yoktu. Sadece gitgide güçten takatten kesildi ve Luella'nın bir de-

diğini iki etmemeye çalıştığı zamanlarda neredeyse ihtiyar bir adam gibi iki büklüm duruyordu ve bunak bir ihtiyar gibi konuşuyordu. Son anına dek Luella'ya üç kuruş da olsun bir şeyler bırakabilmek için varını yoğunu vererek çalıştı. Onu en kötü fırtınada dahi dışarıda, odunlukta çalışırken gördüm, odun kesip satardı, kamburunu çıkarmış ter dökerken canlı cenaze gibiydi. Bir kez olsun bu haline tahammül edemedim, yanına gidip el arabasına biraz odun doldurmasına yardım ettim, kollarım hep güçlü olmuştur. Ne kadar ısrar ederse etsin durmadım ve aslında yardımım için bana müteşekkir olduğunu da düşünüyorum. Bu hadise onun ölümünden bir hafta önce vuku buldu. Kahvaltı ederken mutfakta yere yığıldı. Kahvaltıyı hep kendisi hazırlar, Luella'yı yatağından kaldırmazdı. Silme, süpürme, yıkama, ütöleme işlerinin hepsini ve üstüne pişirme işinin de çoğunu o yapardı. Luella'nın parmağını kımıldatmasına tahammülü yoktu ve Luella da böyle yapmasına bir şey demiyordu. Azıcık bir iş yapsa da kraliçeler gibi bir eli yağda bir eli balda yaşıyordu. Kendi dikiş işini dahi yapmıyordu. Dikiş dikmenin omzunu ağrıttığını söylediğinden bütün dikiş işlerini zavallı Erastus'un kız kardeşi Lily üstüne almıştı. Kuvvetli bir sırtı olmadığından o da zorlanıyordu zorlanmasına da güzel bir iş çıkarıyordu. Çünkü öyle yapmak zorundaydı, Luella'nın hoşnut kalması için, çünkü kendisi çok ama çok zor beğenirdi. Lily Miller'ın Luella için yaptıklarına benzer bir ajur dikişi de sürfile dikişi de başka yerde ne duydum ne de gördüm. Luella'nın düğün kıyafetini de o dikti, Maria Babbit kumaşını kestikten sonra o yeşil ipekten elbiseyi de aynı şekilde. Maria kesimi yok pahasına yapıyordu ve Luella için bedavaya bir sürü kesme biçme işi daha yap-

tı. Erastus öldükten sonra Lily Miller Luella'yla yaşamaya gitti. Çok evcimen olsa ve yalnız kalmaktan azıcık da olsa korkusu olmasa da o pek bir sevdiği evini bırakıp gitti. Cenazeden sonra orayı kiraya verip doğruca Luella'nın yanına taşındı."

Luella Miller'ı hatırlayan bu ihtiyar kadın, Lydia Anderson, sonra da Lily Miller'ın hikâyesini aktarmaya girişirdi. Görünüşe bakılırsa Lily Miller'ın ölü erkek kardeşinin duluyla birlikte yaşamak üzere evinden ayrılmasının üstüne köy ahalisi ilk kez olsun aralarında bu vaziyet üstüne konuşmaya başlamışmış. Bu Lily Miller ilk gençliğini yeni bitirmiş, boylu boslu, gücü kuvveti yerinde, yanakları al, yuvarlak, canlı şakaklarının ve parlak kara gözlerinin üstüne siyah, gür saçlarının buklelerinin gölgesi düşen bir kadıymış. Yengesinin yanına taşınalı altı ay olmadan gül rengi yanakları solmuş ve o güzel kıvrımları içi boş oyuklara dönüşmüş. Saçının siyah buklelerinin arasında beyaz gölgeler peyda olmuş, gözlerinin ferisi sönmüş, hatları keskinleşmiş ve o sırada dahi her daim mutlak bir tatlılık ve hatta mutluluk ifadesi taşıyan ağzının çevresinde hazin çizgiler oluşmuş. Lily yengesine adanmışmış ve onu bütün kalbiyle sevdiği ve ona hizmet ederek yaşamaktan son derece mesut olduğu da şüphe götürmezmiş. Tek endişesi ölüp onu yalnız bırakmakmış.

Lydia Anderson, "Lily Miller'ın Luella hakkındaki konuşma şekli insanı deli etmeye ve ağlatmaya yeterdi," dedi. "Son zamanlarına doğru orada bulunmuştum, yemek yapacak takati kalmamıştı ve ben de hoşuna gider diye ona biraz paluze ile muhallebi götürmüştüm, o da bana teşekkür etmişti ve ona nasıl olduğunu sorduğumda dünden

iyiyim demiş, daha iyi görünüp görünmediğini sual etmiş ve zavallı Luella'nın ona bakıp bütün işleri yaparken çok zorlandığından dem vurmuştu, –onun bir şey yapacak hali yokmuş ya ondan– vurmuştu vurmasına da Luella'nın parmağını kıınıldattığı yoktu ve zavallı Lily'ye bakıp onu düşünen bir tek konu komşusuydu ve Luella da Lily için getirilen her şeyi yiyip bitiriyordu. Öyle olduğunu kendi gözlerimle gördüm. Luella sadece oturup ağlıyor ve hiçbir şey yapmıyordu. Lily'yi hakikaten seviyormuş gibi davranıyordu ve o da gözle görülür şekilde sararıp süzöldü. Kimileri onun da gidişatının kötü olacağını düşünüyordu. Ama Lily öldükten sonra teyzesi Abby Mixter geldi ve Luella kendini toparlayıp eskisi kadar tombul ve pespembe oluverdi. Ama zavallı Abby Teyze tıpkı Lily gibi kamburunu çıkararak yürümeye başladı ve yanılmıyorsam birileri Barre'de yaşayan evli kızı Bayan Sam Abbot'a bir mektup yazmış olmalı çünkü o da buna mukabil annesine derhal oradan ayrılmasını ve gelip kendisini ziyaret etmesini tembih eden bir mektup yazdı ama Abby Teyze yerinden kıınıldamıyordu. Şimdi dahi onu gözümde canlandırabiliyorum. Hakikaten iyi görünen bir kadındı, boylu boslu, koca kare bir surati, ona hayırsever ve iyicil bir hava katan geniş bir alını vardı. Luella'ya bir bebekmiş gibi ihtimam gösterdi ve evli barklı kızı yanına gelmesini isteyince yerinden milim kıınırdamadı. Zamanında kızına çok önem verirdi aslında, fakat Luella'nın kendisine ihtiyacı olduğunu ama evli kızının olmadığını söyledi. Kızı ona ardı ardına mektuplar gönderip durdu ama bunların hiçbirisi fayda etmedi. Sonunda kalkıp kendisi geldi ve anasının ne kadar kötü göründüğüne tanık olunca yere yığılıp ağladı ve

anacığının kendisiyle birlikte dönmesi için bir diz çöküp yalvarmadığı kaldı. Luella'ya da aklından geçenleri söyledi. Ona kocasını ve onunla alakası olan herkesi öldürdüğünü ve annesini rahat bırakmasını söyledi. Luella bunun üstüne kendini öyle bir kaybetti öyle bir bağırıp çağırıp ağlamaya, feryat figan etmeye başladı ki Abby Teyze korkuya kapılıp kızı gittikten sonra beni çağırdı. Bayan Sam Abbot'ın ağlaya ağlaya at arabasına binip gitmesine bütün konu komşu kulak misafiri oldu ve kendisi aslında onca gözyaşını da boşa harcamadı çünkü bu annesini hayattayken son görüşü oldu. O gece Abby Teyze beni çağırınca gittim, yeşil pötikareli şalını başına dolamış kapıda duruyordu. Şimdi bile o haliyle gözlerimin önüne geliyor. 'Haydi buraya gelin, Bayan Anderson,' diye seslenmişti, sanki soluk soluğa kalmış gibi. Ben de elimden geldiğince hızla giyinip koştura koştura oraya gitmiştim ve eve vardığımda da Luella aynı anda hem gülüp hem de ağlıyor ve Abby Teyze de onu susturmaya çalışıyordu ama kendisi de çarşaf gibi bembeyaz olmuştu ve durmadan sarsıldığından güçlkle ayakta duruyordu. Ben de dedim ki, 'Bayan Mixter, ne olur şu haline bir bak hele, sen ondan daha kötü görünüyorsun. Yataktan kalkmaman lazım.'

"O da dedi ki, 'Ah, benim bir şeyim yok.' Sonra da Luella'yla konuşmaya devam etti. 'Gel, gel, hanımış minik kuzum, hanımış,' dedi. 'Abby Teyzesi mi buradaymış? Korkma, Abby Teyzen seni terk edip bir yere gitmeyecek. Korkma, zavallı minik kuzum benim.'

"Ben de dedim ki, 'Bayan Mixter, onu bana bırakıp yatağa dönün,' çünkü Abby Teyze son zamanlarda uzun uzun yatsa da bir şekilde iş yapmayı beceriyordu.

“ ‘Ben yeterince iyiyim,’ dedi. ‘Sence de doktor onunla ilgilense daha iyi olmaz mı Bayan Anderson?’

“Ben de dedim ki, ‘Doktor. Bence doktor *seninle* ilgilenmeli. Bence senin doktora bahsini edebileceğim bazılarında daha çok ihtiyacın var.’ Ve bunu söyleyip doğruca gülüp ağlayan ve sanki yaradılışın merkezinde kendisi varmış gibi velvele eden Luella Miller’a baktım. Bütün bu süre zarfında rol yapmıştı, sanki hiçbir şeyin farkında olamayacak kadar hastaymış gibi davranmıştı, ama bir yandan da göz ucuyla bu yaptıklarını nasıl karşıladığımızı izliyordu. Benim için kabak gibi meydandaydı. Luella Miller söz konusu olduğunda kül yutmam. Sonunda hakikaten çileden çıktım ve bir koşu eve gidip bir şişe kedi otu suyum aldım ve bir avuç yaban sümbülünün üstüne kaynar su döküp o yaban sümbülü çayını neredeyse yarım kadeh kedi otu suyuyla karıştırıp onunla birlikte Luella’nın evine gittim. Elimde buharı tüten o bardakla ayaklarımı yere vura vura doğruca Luella’nın yanına vardım. Dedim ki, ‘Bak bana. Luella Miller bunu *yutacaksın!*’

“Kedi ciyaklamasına benzer bir sesle ‘Bu ne... bu ne, of nedir bu?’ dedi. Hemen sonra da kahkahalara boğuldu, neredeyse gülmekten ölecekti.

“Abby Teyze titrek bir halde başında durup, ‘Zavallı kuzucuğum, zavallı, zavallı kuzucuğum,’ derken bir yandan da başına kâfuru boca etmeye çalışıyordu.

“Dedim ki, ‘*Bunu hemen yutacaksın.*’ Ve hiç öyle resmiyetle filan zaman harcamadan Luella’nın çenesini tuttuğum gibi başını arkaya yatırdım ve gülerken açılan ağzını öylece tutup bardağı dudaklarına dayadım ve ona ‘Yut, yut, yut!’ diye böğürdüm ve o da doğruca yuttu. Öyle yap-

mak zorundaydı ve tahminim ona iyi de geldi. Her neyse, ağlamayı da gülmeyi de kesti ve yarım saat içinde bebek gibi uyumaya başladı. Zavallı Abby Teyze'den daha iyi haldeydi. O bütün gece ayakta kaldı ve beni göndermeye çalışsa da yanında ayrılmadım; hastabakıcıya ihtiyaç duyacak kadar hasta olmadığını söyledi. Ama ben yine de kaldım ve ona güzel bir mısır lapası yapıp bütün gece çay kaşığıyla lokma lokma yedirdim. Bana sadece yıpranmışlıktan ölüyormuş gibi geldi. Sabah gün ıştır ışmaz Bisbeelere koşup Johnny Bisbee'yi doktora yolladım. Doktora elini çabuk tutup hemen gelmesini söylemesini tembihledim. Doktor oraya geldiğinde zavallı Abby Teyze pek kendinde değildi. Öylesine tükenmişti ki neredeyse nefes alıp verdiği bile belli olmuyordu. Doktor gidince kabarık sabahlığının içinde bir bebek gibi görünen Luella odaya girdi. Şimdi bile onu gözümde canlandırabiliyorum. Gözleri bir çiçek gibi masmavi ve yüzü de aynı şekilde pembe-beyazdı ve yatağındaki Abby Teyze'ye masum masum, sanki şaşırmış gibi bakmıştı. Dedi ki, 'Neden? Abby Teyze neden hâlâ yatağında? Kalkmayacak mı?'

"Ben de terslenip dedim ki, 'Hayır kalkmayacak.'

"Luella dedi ki, 'Sanıyorum kahve kokusu almadım.'

"Ben de dedim ki, 'Kahve ha. Galiba bu sabah canın kahve çektiyse bunu kendin yapacaksın.'

"Fena halde hayrete düşmüş bir sesle, 'Ben hayatımda bir defa bile kahve yapmadım. Hayattayken kahveyi hep Erastus yapardı ve sonra da Lily yaptı, sonra da Abby Teyze yaptı. Kahve *yapabileceğimi* sanmıyorum Bayan Anderson,' dedi.

"Ben de dedim ki, 'İstersen yapar içersin, ister yapmaz içmezsin, artık canın nasıl çekiyorsa.'

“ ‘Abby Teyze kalkmayacak mı?’ diye sordu.

“Dedim ki, ‘Galiba kalkmayacak, çok hasta çünkü.’ Öfkeli olduğumda öfkeleniyordum. Kendisinden çok daha iyileri öldürmüşken ve hatta daha az önce birini daha öldürmüşken hiçbir şey olmamış gibi orada öylece durmuş kahveden bahseden o küçük pembe-beyaz şeyde, başkalarına zarar vermeden birilerinin onun işini bitirmesini istememe neden olan bir şey vardı.

“Luella sanki gocunmuş ve incinmiş gibi, ‘Abby Teyze hasta mı?’ diye sordu.

“Ben de dedim ki, ‘Evet, hasta, ölecek ve o ölünce de yapayalnız kalacaksın, sonra da ya kendi işini kendin yapıp kendine bakacaksın ya da ihtiyacın olan hiçbir şey olmadan yaşayacaksın.’ Neden bilemiyorum ama biraz sert davrandım ama yine de hakikati söylüyordum ve Luella Miller’in davrandığından daha sert olduysam da varsın öyle olsun. Bunu söylediğime asla pişman olmadım. Yani, Luella bunu duyunca yeniden o gülüp ağlama saçmalıklarına başladı ve ben de istediğini yapsın diye onu bıraktım. Tek yaptığım onu yaka paça girişin karşı tarafındaki, eğer hâlâ duyacak haldeyse diye –o sırada haberim yoktu ama değilmiş– sesinin Abby Teyze’ye erişemeyeceği odaya götürmek ve bir sandalyeye sertçe oturtup ona diğer odaya dönmemesini tembihlemek oldu ve o da sözümü dinledi. O odada yorulana kadar gösterisine devam etti. Kimsenin gelip ona el bebek gül bebek yapıp isteklerini yerine getirmeyeceğini fark edince durdu. En azından ben durduğunu varsayıyorum. Ben Abby Teyze’nin canı çıkmasın diye elimden geleni yapıyordum. Doktor bana çok kötü halde olduğunu söylemiş ve ona sık sık damlalar halinde vermem için feci

güçlü bir ilaç bırakmış ve özellikle de beslenmesine çok dikkat etmemi tembihlemişti. Yani, Abby Teyze artık bir şey yutamaz hale gelene dek söylediklerine harfiyen uydum. Sonra da kızına gelmesi için haber yolladım. Artık neredeyse hiç zamanının kalmadığını anlamaya başlamıştım. Luella'yla öyle konuşmuş olsam da bunu daha önce anlamamıştım. Doktor bey geldi ve Bayan Sam Abbot da öyle, ama o geldiğinde iş işten geçmişti; annesi can vermişti. Abby Teyze'nin kızı orada yatmakta olan anasına sadece bir defa baktı, sonra da aniden sert bir hareketle dönüp bakışlarını bana çevirdi.

“ ‘O nerede?’ diye sorunca Luella'dan bahsettiğini anladım.

“Dedim ki, ‘Mutfakta. Birilerinin öldüğünü görmekten çok korkuyor. Bunun onu hasta edeceğinden korkuyor.’

“O anda doktor konuşmaya başladı. Genç bir adamdı. Yaşlı Doktor Park önceki sene ölmüştü ve bu da üniversiteden yeni mezun genç bir çocuktı. ‘Bayan Miller güçlü değil,’ dedi ciddi bir sesle, ‘ve vesveseden kaçınmakta oldukça haklı.’

“ ‘Sen de onlardansın genç adam; o güzel pençesini sana geçirmiş,’ diye düşündüm ama ona hiçbir şey söylemedim. Sadece Bayan Sam Abbot'a Luella'nın mutfakta olduğunu söyledim ve Bayan Sam Abbot da oraya gitti, ben de peşinden gittim ve ne ondan önce ne de ondan sonra hiçbir zaman birinin onun Luella Miller'la konuştuğu gibim konuştuğunu duymadım. Ben de Luella'ya karşı nahoş duygular içindeydim ama bu söyledikleri benim cüret edebileceğimden çok daha fazlasıydı. Luella o saçma sapan oyunlarına başvuramayacak kadar korkmuştu. Oracıkta yığılıver-

di. Bayan Sam Abbot ona gerçekleri söylerken o mutfak sandalyesinde küçülüp küçülüp gözden kaybolacaktı neredeyse. Galiba gerçek ona fazla geldi ve yanlış düşünmeyin, Luella orada hakikaten de bayıldı, o saçmalıklarında olduğunu düşündüğüm türden bir sahtekârlık durumu da yoktu yani. Bayılıp gitti ve onu yere yatırmamız gerekti, ardından doktor koş a koş gelip Bayan Sam Abbot'a zayıf kalplerle ilgili feci bir laf etti ama o zerre korkmamıştı. Sam Abbot doktor yere eğilmiş nabzını ölçerken o anda ölüye benzeyen Luella kadar beyaz bir yüzle doktorun hareketlerini izledi.

"Sam Abbot dedi ki, 'Zayıf kalpmiş, zayıf kalp ha; zayıf olan palavraları! O kadının zayıf hiçbir tarafı yok. Onları öldürene kadar başkalarına yapışacak gücü var. Zayıf mı? Zayıf olan benim zavallı annemdi; bu kadının annemi öldürdüğü, kalbine bıçak saplamış olsa bu kadar kesin olmazdı.'

"Ama doktor dikkatini ona vermiyordu. Orada, sarı saçları saçılmış yatmakta olan, o güzel pembe-beyaz yüzü solmuş ve yıldız mavisi gözleri kapanmış Luella'nın üstüne eğilmiş elini tutuyordu ve alnını okşayıp bana Abby Teyze'nin odasındaki brendiyi getirmemi söyleyince ben de artık Abby Teyze gittiği için Luella'nın asılacak başka birini bulduğundan emin oldum ve aklıma zavallı Erastus Miller gelince güzel bir yüzün yoldan çıkarttığı o zavallı genç doktora içim acıdı, ben de o anda elimden geleni yapmayı aklıma koydum.

"Abby Teyze ölüp gömüleli bir ay olana ve doktor Luella'yı düzenli olarak görmeye ve millet konuşmaya başlayıncaya dek bekledim; sonra doktorun kasabanın dışına

çağırıldığını ve ortalıkta olmayacağını bildiğim bir akşam Luella'nın evine gittim. Onu üstünde beyaz puantiyeler olan mavi müslin bir kıyafet giymiş bir halde buldum, saçını da aynı güzellikte kıvırmıştı ve bütün kasabada onunla kıyaslanabilecek tek bir genç kız bile yoktu. Luella Miller'da insanın kalbini yerinden söken bir şey vardı sanki, ama *benim* kalbimi sökemedi. Oturma odasının penceresinin başındaki sallanan sandalyeye kurulmuş sallanıyordu ve Maria Brown da eve gitmişti. Maria Brown ona yardım etmek için, ya da daha doğrusu işlerini halletmek için evine gelmişti çünkü Luella hiçbir iş yapmadığından ona yardım etmek denemezdi. Maria Brown gerçekten de maharetli bir kadındı ve hiç kimseyle bir bağı yoktu; evli değildi ve yalnız yaşıyordu, dolayısıyla bunu teklif etmişti. Neden o Luella'dan çok iş yapsındı bilemiyordum; öyle çok güçlü değildi; ama o bunu yapabileceğini düşünüyormuş gibim görünüyordu ve Luella da aynı fikirde gibiydi dolayısıyla o da Luella'nın evine gidip bütün işi yapıyordu; Luella sandalyesinde oturmuş sallanırken çamaşır yıkıyor, ütü yapıyor ve yemek pişiriyordu. Maria bundan sonra uzun yaşamadı. Tıpkı diğerleri gibim solmaya başladı. Yani, onu uyaran olmadı değil ama millet bir şey dediği anda öfkeye kapılıyordu: Luella'nın istismar edilmiş zavallı, kendine bakamayacak kadar narin bir kadın olduğunu, hepsinin kendilerinden utanmaları gerektiğini ve eğer işini kendi göremeyecek vaziyette olanlara yardım ederken ölecekse bundan gocunmayacağını söylüyordu; nitekim öyle de oldu.

"İçeri girip karşısına oturduğumda Luella'ya, 'Maria eve gitti diye düşünüyorum,' dedim.

“Luella o güzel konuşmasıyla dedi ki, ‘Evet, Maria akşam yemeğini yiyip bulaşıkları yıkadıktan sonra, yarım saat önce gitti.’

“Ben de biraz serzenişle, ‘Herhalde bu gece kendi evinde yapacak çok işi vardır,’ dedim ama Luella tavrımı fark etmedi bile. Kendisinden daha parlak durumda olmayanların ona bakmasında bir sıkıntı görmüyordu ve birinin bunun doğru *olmadığını* düşünebileceğini de bir türlü aklı almıyordu.

“Luella hakikaten tatlı ve güzel bir sesle, ‘Evet,’ dedi, ‘evet bu gece yıkaması gereken çamaşırları olduğunu söyledi. Buraya geldiği için iki haftadır boşlamış.’

“Dedim ki, ‘Neden senin de elin kolun onun kadar tutarken buraya gelip *senin* işini yapmaktansa evde kalıp kendi çamaşırlarını yıkamıyor?’

“O anda Luella bana suratının önünde çingirak sallanmış bir bebek gibim baktı. Tahayyül edebileceğiniz en masum şekilde güldü. Dedi ki, ‘Ah, işi kendim yapamam Bayan Anderson. İşimi hiç kendim yapmadım. Maria yapmak *zorunda*.’

“Ben de bunun üstüne lafımı sakınmadan konuşmaya başladım: ‘Yapmak zorunda ha!’ dedim. ‘Yapmak zorundaymış!’ Yapmak zorunda filan değil. Maria Brown’un kendi evi ve geçinecek kadar gücü var. Buraya gelip köle gibim çalışarak kendisini öldürmek zorunda filan değil. Sana mecbur değil.’

“Luella sadece öylece oturup yediği onca laftan sonra canlanmaya meyleden bir taş bebeğe bakarmışçasına bana baktı.

“Dedim ki, ‘Evet, o kendini öldürüyor. Tıpkı Erastus,

Lily ve Abby Teyze'n gibim ölecek. Onu da tıpkı diğerlerine yaptığın gibim öldürüyorsun. Senin neyin var bilmiyorum ama sanki insanları lanetliyorsun,' dedim. 'Seni azıcık da olsa umursayacak ve senin için bir şeyler yapacak kadar aptal olan herkesi öldürüyorsun.'

"Bana baktığında yüzü epey solmuştu.

"Dedim ki, 'Ve öldüreceğin sadece Maria da değil. Kendisinden istediğini alamadan önce Doktor Malcolm'u da öldüreceksin.'

"O anda yüzü kıpkırmızı oldu. 'Onu öldüreceğim filan yok,' deyip ağlamaya başladı.

"Dedim ki, 'Evet *var!*' Sonra da daha önce hiç konuşmadığım gibim konuştum. Görüyorsunuz ya, Erastus için canım yanıyordu. Ona biri kendisi için öldükten sonra başka bir adamı düşünmeye hakkı olmadığını, korkunç bir kadın olduğunu söyledim; hakikaten de öyleydi, evet bu doğrudu ama son zamanlarda acaba ne yaptığının farkında olmadan eline bir makas almış karşısına çıkan her şeyi kesip biçen bir bebek miydi adeta diye düşünmüyor da değilim.'

"Luella'nın rengi soldukça soldu ve gözlerini bir an olsun yüzümden ayırmadı. Bana öylece bakıp tek bir kelime bile etmemesinde korkunç bir şey vardı. Bir süre sonra konuşmayı kesip kalkıp eve gittim. O gece evini izledim ama lambası saat dokuz olmadan söndü ve Doktor Malcolm arabasıyla gelip de evin yanından geçerken yavaşladığında hiç ışık olmadığını görüp yoluna devam etti. Luella'nın sonraki pazar günü de doktor kendisiyle beraber eve gelmesin diye onunla görüşmekten kaçındığını gördüm ve belkim biraz da olsa bir vicdanı vardır diye düşünme-

ye başladım. Maria Brown bundan sadece bir hafta sonra öldü; herkes öyle olacağını tahmin etse de nihayetinde biraz ani olmuştu. Yani, bunun ardından insanların duyguları kabardı ve ortada epey karanlık fısıltılar dönmeye başladı. Millet cadılık günlerinin geri döndüğünü söylüyordu ve Luella'dan bayağı bayağı kaçınıyorlardı. Luella da doktora soğuk davranır gibiydi ve doktor da bunun üstüne evine gitmeyi bıraktı ve onun için bir şey yapan kimsecikler yoktu. Hayatını nasıl *sürdürdüğünü* bilmiyordum. Gidip ona yardım etmeyi teklif etmeyecektim; diğerleri gibim ölmekten korktuğumdan değil, onun kendi işini yapmayı benim kadar iyi becereceğini ve artık bunu yapmaya başlayıp milleti öldürmeyi bırakmasının zamanının geldiğini düşündüğüm için. Ama millet Luella'nın da tıpkı kocası, Lily, Abby Teyze ve diğerleri gibim çökmeye başladığını söylemekte gecikmedi ve ben de kendi gözlerimle onun epey kötü görüldüğünü gördüm. Onu elinde bir bohça, dükkânın önünden sürünmeye dahi takati yokmuşçasına geçerken görüyordum ama Erastus'un adım atacak dahi hali kalmadığı zamanlarda ona bakıp onunla ilgilendiğini hatırlayınca gidip ona yardım etmiyordum.

“Ama nihayet bir öğleden sonra doktorun yanında ilaç kutusuyla bir hışım çıkıp geldiğini gördüm ve Bayan Babbitt akşam yemeğinden sonra gelip Luella'nın hakikaten hasta olduğunu söyledi.

“Dedi ki, ‘Gidip ona bakmayı teklif ederdim, ama çocuklarımı düşünmem lazım ve belkim söylenenler doğru değildir ama ona yardım edenlerin ölmesi pek bir acayip.’

“Hiçbir şey söylemedim ama vaktinde Erastus'un karısı olduğunu ve Erastus'un gözünü nasıl kamaştırdığını düşü-

nüp iyileşmediyse ertesi sabah gidip yapabileceğim bir şey olup olmadığına bakmaya karar verdim; ama ertesi sabah onu penceresinin ardında dururken gördüm ve kısa süre sonra dışarı çıktığında capcanlı, çepçevikti ve sonra da Bayan Babbit gelip doktorun kasabanın dışından Sarah Jones adında bir kız getirdiğini ve doktorun Luella'yla evleneceğinden oldukça emin olduğunu söyledi.

“O gece onu kapının eşiğinde öptüğünü kendi gözlerimle gördüm ve o anda bu söylentinin doğru olduğunu anladım. Kadın o öğleden sonra geldi ve hemen koşturarak işe girişmesi bir tehlike işaretiydi. Luella'nın Maria öldükten sonra evini süpürdüğünü sanmıyordum. Kadın sildi, süpürdü, toz aldı, yıkadı ve ütüledi; bütün gün ıslak çamaşırlar, tozluklar ve halılar uçuşup durdu ve Luella doktor orada değilken ne zaman dışarıya adım atacak olsa sanki yürümeyi yeni öğreniyormuşçasına Sarah Jones basamaklardan inip çıkmasına yardım ediyordu.

“Yani, Luella ile doktorun evleneceğini herkes biliyordu ama onun da tıpkı diğerleri gibim kötü görüldüğünden bahsetmeye başlamaları fazla zaman almadı ve aynı zaman da Sarah Jones hakkında da konuşuyorlardı.

“Böylece doktor öldü ve ölmeden önce varı yoğu azıcık şeyi Luella'ya bırakmak için alelacele evlenmek istedi ama rahip gelemeden can verdi; Sarah Jones ise ondan bir hafta sonra öldü.

“Evet, aslında Luella Miller'ın hikâyesini sona erdiren de bu oldu. Bundan sonra bütün kasabada tek bir Tanrı'nın kulu dahi onun için parmağını bile kımıldatmadı. İnsanlar biraz paniğe kapıldı. Sonra da Luella'nın ciddi ciddi kamburu çıktı. Dükkâna kendisi gidiyordu çünkü Bayan

Babbit Tommy'nin onun için gitmesine korkusundan izin vermiyordu ve ben de onu iki-üç adımda bir dinlene dinlene yürürken görüyordum. Yani, buna elimden geldiğince tahammül ettim ama bir gün onun eli kolu dolu yürüdüğü ve Babbit'lerin çitine yaslanıp dinlendiğini görünce dışarıya koşup bohçalarını alıp evine taşıdım.

“Sonra da arkamdan o korkunç ve yine de acınası sesiyle bana seslense de tek bir kelime dahi etmeden evime gittim. Bittabi o gece ateşim çıktı, hastalandım ve öyle bir yataklık oldum ki iki hafta boyunca kalkamadım. Bayan Babbit, Luella'ya yardım etmek için dışarı koştuğumu görmüştü ve evime gelip bunun yüzünden öleceğimi söyledi. Ölüp ölmeyeceğimi bilmiyordum ama Erastus'un karısına hakkınca davrandığım kanaatindeydim.

“Son iki haftasında Luella çok zorluk, çok çile çekti diye düşünüyorum. Epey hastaydı ve anlayabildiğim kadarıyla kimsenin yanına gidecek cesareti yoktu. Bir şeyinin eksik kalıp kalmadığından emin değildim çünkü evinde bol bol erzakı vardı, havalar da sıcaktı ve her gün kalkıp biraz un lapası yapıyordu diye biliyorum ama yine de çok zorlanıyordu çünkü hayatı boyunca pohpohlanıp el üstünde tutulmuştu.

“Dışarı çıkacak kadar kendime geldiğim bir gün onun evine gittim. Bayan Babbit az önce gelip evinin bacasından hiç duman çıkmadığını söylemiş ve bunu söylemek üstüme vazife olmasa da birilerinin oraya gitme görevini üstlenmesi lazım demişti, ancak çocuklarını aklından çıkartmadığından hemen ayaklanıp oraya gittim ve eve girdiğimde Luella'nın ölüm döşeginde olduğunu gördüm.

“Bütün gün boyunca ve gecenin ilerleyen vakitlerine kadar dayandı. Ama ben kasabanın yeni doktoru gelip

gittikten sonra da orada oturdum. Başka kimse oraya gitmeye cesaret edemiyordu. Gece yarısı kendimi epey bir kötü hissetmeye başladığım için bir süredir kullanmakta olduğum bir ilacı almak niyetiyle eve gitmek üzere bir dakikalığına oradan ayrıldım. O gece dolunay vardı ve tam kapımdan çıkıp da Luella'nın evine dönmek için sokağı geçmeye başladığımda donup kaldım çünkü bir şey görmüştüm.”

Bu hikâyeyi her anlatışında Lydia Anderson bir mola verip belli bir meydan okumayla kendisine inanılmasını beklemediğini söyler ve ardından alçak sesle devam ederdi:

“Ben ne gördüğümü biliyorum, onu gördüğümünden eminim ve ölüm döşeginde dahi bunu gördüğüme yemin edeceğim. Luella Miller, Erastus Miller, Lily, Abby Teyze, Maria, doktor ve Sarah'nın hep birlikte kapıdan çıkıp gittiklerini gördüm ve Luella hariç hepsi ay ışığında bembeyaz parlıyorlardı ve sanki hep birlikte onu aralarına alıp uçuyormuş gibim görünene dek yardım ettiler. Sonra da bütün bu görüntü kayboldu. Oracıkta kalbim yerinden çıkacakmışçasına atarken bir dakika durdum, sonra da eve gittim. Bayan Babbit'e uğramayı aklımdan geçirdim ama korkacağını düşündüğümünden az önce ne olduğunu bilsem de kendi başıma gittim. Luella ölmüş, huzur içinde yatağında yatıyordu.”

O ihtiyar kadının, Lydia Anderson'ın anlattığı hikâye buydu işte, ama bunun devamı ondan uzun yaşayanlar tarafından anlatıldı ve köyde efsaneye dönüşen hikâye de şöyle:

Lydia Anderson seksen yedi yaşındayken öldü. Ölümünün iki hafta öncesine dek kendi yaşındaki birine göre son derece sağ ve salim bir şekilde yaşadı.

Parlak ay ışığının aydınlattığı bir akşam salonundaki pencerelerden birinin yanında otururken aniden bir şeye heyecanlanmış ve kendisiyle ilgilenen komşusu bir şey yapmadan bir anda ayağa fırlayıp sokağın karşısına koşmuş. Kadın elinden geldiğince hızla peşinden gitmiş ve Lydia Anderson'ı Luella Miller'in terk edilmiş evinin önünde yere serilmiş bir halde bulmuş. Ölmüşmüş.

Ertesi gece ay ışığının altında alevler kıpkırmızı parlamış ve Luella Miller'in eski evi yanıp kül olmuş. Artık ondan geriye kalan yegâne şeyler birkaç eski temel taşı, bir leylak çalısı ve yazın da ayrık otlarının arasına tek sıra dizilmiş Luella'nın kendisi gibi çaresiz, gündüz sefası çiçekleri.

MEZZOTİNT

M. R. James

Çeviren: Seda Ersavcı

M. R. James

Hayalet öyküleri üstadı olarak tanınan Montague Rhodes James, 1862'de İngiltere'de doğdu. Kendinden önceki hayalet öyküsü geleneğini köklü bir şekilde değiştiren ve farklı unsurlar ekleyen yazar aynı zamanda bir akademisyendi ve üniversitedeki odasında yakın çevresine mum ışığında korku öyküleri anlatırdı. King's College ve Eton College'da görev yapan ortaçağ uzmanı M. R. James, birçok önemli eserin keşfinde ya da arşivlenmesinde öncülük yapmış, saygın bir âlim olarak bilinirdi. Geçmişle kurduğu akademik ilişkiyi korku öykülerinde kurguya döken yazar, gelecekteki korku edebiyatı geleneğini de derinden etkileyip ilham verdi ve geriye tıpkı Lovecraft gibi kendi ismiyle anılacak "Jamesvari" bir üslup bıraktı. James'in "Mezzotint" [The Mezzotint] öyküsü ilk olarak 1904'te yayımlanan *Ghost Stories of an Antiquary* adlı kitabında yer aldı. 1936'da ölmeden hemen önce hayaletlere inanıp inanmadığı sorulduğunda, "Hayaletlere inanıyorum. Öyle şeylerin var olduğunu biliyoruz, sadece kaideleri bilmiyoruz," dediği rivayet edilir.

Sanırım bir süre önce Cambridge'deki müze için sanat eserlerini kovalamakla meşgul olan Dennistoun adındaki bir arkadaşımın başından geçen bir macerayı sizlere anlatma zevkini tatmıştım.*

İngiltere'ye döndüğünde yaşadıklarını öyle enikonu yaymadı aslında ama yine de arkadaşlarının çoğunun kulağına ulaştı tabii ki ve diğerlerinin yanı sıra, bir de o dönem başka bir üniversitede bir sanat müzesine başkanlık eden bir beyefendinin kulağına çalındı bu hikâye. Dennistoun'la benzer bir mesleği yürüten birinin zihninde bu hikâyenin belli bir etki yaratması ve kendisinin böylesi çalkantılı bir şeyle uğraşmak zorunda kalabileceği ihtimalini saf dışı bırakma eğilimi içinde olan her türlü açıklamayı havada kapmaya çalışması beklenen bir şeydi elbette. Doğrusu çalıştığı kurumun kendisinden eski bir elyazması edinmesini beklemediğini düşünmek ona bir çeşit teselli veriyordu; bu Shelburnian Kütüphanesi'ne düşen bir işti. Oradaki yetkililer, isterlerse, böylesi meseleler uğruna tüm kıtanın en ücra köşelerinin altını üstüne getirebilirlerdi. O dönem ilgisinin müzesindeki, çoktan emsalsiz olduğu halde gitgide genişlemeye de devam eden, İngiltere'nin en zengin topografik çizim ve gravür

* "Mezzotint"ın da yer aldığı 1904 tarihli *Ghost Stories of an Antiquary* derlemesindeki "Canon Alberic's Scrap-Book" öyküsüne atıfta bulunuluyor (ç.n.)

arşiviyle sınırlı kalmak mecburiyetinde oluşundan hoşnuttu. Gelgelelim böylesi tanıdık ve sıradan bir bölümün bile karanlık köşeleri olduğu ortaya çıktı ve Bay Williams bunu beklenmedik bir şekilde öğrenmek durumunda kaldı.

Topografik resimlere en ufak bir ilgi duyanlar, Londra'da, araştırmaları için yardımına muhtaç oldukları bir tacir bulunduğunu bilirler. Bay J. W. Britnell kısa aralıklarla İngiltere ve Galler'de yer alan malikânelerin, kiliselerin ve kasabaların gravürlerini, planlarını ve eski eskizlerini içeren engin ve zengin, takdire şayan kataloglar yayınlar. Bu kataloglar tabii ki Bay Williams'ın çalışmalarının esasını oluştururdu ama müzesi zaten bünyesinde bir dolu topografik resim barındırdığından sık alışveriş eden biri değil, daha çok düzenli bir müşteriydi ve Bay Britnell'in kendisine nadide eserler sağlamasından çok dosyalarındaki eksikleri tamamlamasını beklerdi.

Geçen yıl şubat ayında Bay Williams'ın müzedeki çalışma masasında Bay Britnell'in dükkânına ait bir katalog belirdi, bir de tacirin daktiloyla yazdığı bir not iliştilmişti üstelik. Notta şunlar yazılıydı:

Saygıdeğer Beyefendi,

Bu katalogdaki No.978'e bakmanızı önemle rica ediyoruz, onayınız doğrultusunda memnuniyetle size gönderilecektir.

Saygılarımla,
J. W. Britnell

Katalogda yer alan No.978'e bakmak Bay Williams'ın (kendisinin gözlemlediği üzere) yalnızca saniyelerini aldı ve orada şu cümlelerle karşılaştı:

“978. –Adsız. İlginç bir mezzotint*: Yüzyıl başlangıcından bir malikâne görüntüsü. 15’e 10 inç. Siyah çerçeve. Kırk iki şilin.”

Öyle çok da heyecan verici bir şey değildi doğrusu, pahalıydı da. Bununla beraber, işinin ehli olan ve müşterilerini de gayet iyi tanıyan Bay Britnell bu esere çok önem veriyor gibiydi, Bay Williams eserin, aynı katalogda yer alan başka gravür ve eskizlerle beraber, gönderilmesini onaylayan bir kart yazdı. Ve pek de bir heyecana kapılmadan gündelik işlerine yöneldi.

Her tür paket elinize geçmesini umduğunuz günden bir sonraki gün size ulaşır ve tabiri caizse Bay Britnell da bu konuda bir istisna değildi. Paket müzeye cumartesi günü akşam postasıyla, Bay Williams müzeden ayrıldıktan sonra teslim edildi ve görevli tarafından, olur da iade etmek isterse pazar gününe kadar beklememesi için, üniversitedeki odasına götürüldü. Arkadaşıyla çay içmek üzere odasına gelen Bay Williams paketi işte orada buldu.

İlgilendiğim tek ürün, Bay Britnell’in katalogunda yer alan kısa tanımını da aktardığım hafif büyük, siyah çerçevesi mezzotint. Hakkında daha ayrıntılı bir bilgi verilmeli tabii ki ama işin aslı, resmi gördüğüm şekilde anlatabileceğimi hiç zannetmiyorum. Büyük olasılıkla birebir bir kop-

* Bir çukur baskı yöntemi olan mezzotint tekniğinde bakır plakanın yüzeyi ince dişli bir aletle dokulandırılır ve oluşan çapakların bir bölümünün temizlenmesiyle desen elde edilir. Çapakların temizlenmediği pürüzlü kısımlar mürekkebi en fazla tutan noktalar olduğu için baskıda bu bölümler koyu siyah, çapaklardan temizlenip düzgünleştirilen yerler ise mürekkebi daha az tuttuğu için gri veya beyaz çıkar. Böylece siyah ve beyaz arasında değişen ara tonlarla yumuşak bir anlatım elde edilmiş olur. Bu tekniğe İtalyanca yarım-ton veya yarı-boyalı anlamına gelen ‘mezzotint’ (mezzo-tinto) isminin verilmesinin nedeni de bu özelliğidir. (ç.n.)

yasını eski hanların salonlarında ya da el değmemiş taşra konaklarının koridorlarında görebilirsiniz şu an. Oldukça vasattı ve vasat bir mezzotintten daha kötü bir oyma resim yoktur. Geçen yüzyıla ait, pek de büyük denemeyecek, köşelerini topların ya da vazoların süslediği siperlikleri ve ortasında küçük bir revak bulunan tuğla kemerli, kanatlı üç sıra penceresi olan bir malikânenin ön cephesi resmedilmişti. Her iki tarafında ağaçlar ve önünde geniş bir çayır vardı. Dar çerçevenin altına “A.W.F.” imzası kazınmıştı ve bundan başka bir yazı yoktu. Bütüne bakıldığında bir amatörün işi olduğu izlenimini veriyordu. Bay Britnell’in böylesi bir objeye neden kırk iki şilinlik bir fiyat biçtiğini Bay Williams hayal bile edemezdi. Burun kıvrarak resmin arkasını çevirdi; arkada sol tarafı yırtılmış kâğıt bir etiket vardı. Sadece iki kelimenin son harfleri kalmıştı geriye: Birincide “...ngley Hall” ve ikincide “...ssex” yazıyordu.

Belki de resmedilen mekânı belirlemek zahmete değerdi, bunu bir yer adları dizininin yardımıyla kolaylıkla yapabilir di hem, sonrasındaysa, beyefendinin hükümlerine ilişkin görüşlerini de belirterek, resmi Bay Britnell’a geri gönderirdi.

Artık hava karardığından mumları yaktı, çay demledi ve golf oynadığı arkadaşına ikram etti (zira mevzubahis üniversitenin yetkililerinin bir rahatlama şekli olarak böylesi bir meşgale edindiklerini düşünüyorum) ve çay, golf oynayan kişilerin hayal edebilecekleri, fakat vicdanlı bir yazarın golf oynayamayanlara dayatma hakkı olmadığı bir tartışma eşliğinde içildi.

Varılan sonuç, kimi vuruşların daha iyi yapılabileceği ve kimi zor durumlarda hiçbir oyuncunun umduğu kadar şanslı olmadığı yönündeydi; ne de olsa şansının yaver

gitmesini dilemek herkesin hakkıydı. Sonrasında çerçeve-
li gravürü arkadaşı –adına Profesör Binks diyelim– aldı ve
“Burası da neresi, Williams?” diye sordu.

“Ben de tam olarak onu öğrenmeye çalışacağım zaten,”
dedi bir yer adları dizini almak üzere rafa yönelen Willi-
ams, “arkasına baksana. Bilmem ne ngley Hall, ya Sussex’te
ya da Essex’te. Gördüğün üzere ismin yarısı yırtılmış. Ne-
resi olduğunu bilmiyorsundur herhalde?”

“Şu Britnell denen adamdan sanırım, değil mi?” dedi
Binks. “Müze için mi?”

“Ücreti beş şilin olsa alırdım diye düşünüyorum,” dedi
Williams, “ama her nedense kırk iki şilin istiyor. Sebebini
tahayyül edemiyorum. Gayet rezil bir gravür, üzerinde ona
can katacak tek bir figür bile yok üstelik.”

“Kırk iki şilin ettiğini düşünmüyorum,” dedi Binks, “ama
öte yandan çok kötü olduğunu da düşünmüyorum. Ay ışığı
bence güzel yansıtılmış, ayrıca bir-iki figür olduğu kanı-
sındayım, yani en azından ön tarafta, köşede bir tane gör-
müştüm.”

“Bakayım,” dedi Williams. “Evet, ışık konusunda haklı-
sın; gayet başarılı bir şekilde verilmiş. Figür nerede peki?
Ah, evet! Tam köşede, sadece bir kafa.”

Ve gerçekten de –gravürün tam ucunda siyah bir mü-
rekkep lekesinden hallice– bir kadın ya da erkek kafası
vardı, sarıp sarmalanmıştı, sırtı izleyiciye dönüktü ve eve
bakıyordu.

Williams onun varlığını daha önce fark etmemişti.

“Yine de,” dedi, “düşündüğümde daha iyi bir iş olsa da,
bilmediğim bir mekânın resmine müze parasından kırk iki
şilin harcama yapamam.”

Profesör Binks'in yapacak işleri vardı ve çok geçmeden gitti; Williams neredeyse yemek zamanına değin vaktini resmini deşifre etmeye adadı ama beyhude bir uğraştı bu. "Ng" harflerinden önce gelen sesli harf dursaydı, diye geçirdi içinden, kolay olurdu ama bu haliyle Guestingley'den Langley'e kadar her şey olabilir, üstelik bu şekilde biten isim sayısı düşündüğümünden de fazla; bu lanet kitapta son hece dizini de yok ki...

Bay Williams'ın üniversitesindeki yemek saat yedideydi. Üzerinde durmaya değer bir şey değil; hele de orada öğleden sonrasını golf oynayarak geçirdiği meslektaşlarıyla buluştuğundan. Bizi alakadar etmeyen cümleler ağızdan ağıza dolaştı; yalnızca golf üzerine edilen cümleler olduklarını da söylemeden geçmeyeyim.

Sanıyorum ortak salon denilen yerde, akşam yemeğinden sonra, yaklaşık bir saat geçirildi. İlerleyen vakitlerde kimileri Williams'ın odasına geçti ve çok büyük ihtimalle vist oynanıp sigara içildi. Ara verdikleri bir an Williams masadan mezzotinti aldı ve resme bir kez daha bakmadan, nereden geldiğini ve bizim bildiğimiz diğer özelliklerini açıklayarak, sanatla bir dereceye kadar ilgilenen bir kişiye uzattı.

Beyefendi resmi eline umarsızca aldı ve sonra ilgiyle, "Bu çok iyi bir parça, Williams," dedi. "Romantik dönemin ruhunu yansıtıyor. Bana kalırsa ışık ustaca verilmiş ve figür, her ne kadar fazla grotesk olsa da, bir şekilde çok etkileyici."

"Evet, değil mi?" dedi o an diğer misafirlere viski soda vermekle meşgul olan ve dolayısıyla da tekrar resme bakma fırsatı bulamayan Williams.

Artık saat hayli geç olmuştu ve ziyaretçiler hareketlenmeye başlamıştı. Onlar gittikten sonra Williams'ın bir iki mektup yazması ve birkaç işi halletmesi gerekiyordu. Nihayet, vakit gece yarısını geçtiğinde, yatmaya hazırды ve yatak odasındaki mumu yaktıktan sonra ışığını kapadı. Lambayı söndürürken gözüne masada, bakan son kişinin bıraktığı şekilde, yukarı dönük duran resim ilişti. Gördüğü şey neredeyse mumu elinden düşürmesine neden oluyordu ve sonradan dediğine göre o an karanlıkta kalsaymış aklını oynatmış. Fakat bu gerçekleşmediğinden mumu masanın üzerine bırakıp resme dikkatlice bakabildi. Hiç şüphesiz imkânsız olsa da gördüğü şey mutlaktı, şüphe götürmezdi. Meçhul evin önündeki çayırda, o akşamüzeri saat beşte hiçbir insanın yer almadığı o çayırda, bir insan figürü bulunuyordu. Eve doğru emekliyordu ve üzerinde sırtında beyaz bir haç olan tuhaf, siyah bir kıyafet vardı.

Böylesi bir durumda izlenecek en ideal yol nedir bilmiyorum, size sadece Bay Williams'ın ne yaptığını anlatabilirim. Resmi bir köşesinden tuttu ve koridordan geçip diğer odalardan birine vardı. Orada resmi bir çekmecenin içine koydu, çekmeceyi kilitledi, odaların kapılarını kapadı ve yatağa gitti ama önce resmin eline ulaştığından beri gösterdiği bu sıradışı değişimi bir kenara yazıp altına da imzasını attı.

Oldukça geç uyuyabildi fakat resimdeki değişimin tek tanığı olmadığını düşünmek rahatlatıcıydı en azından. Ona bir gece önce bakan adam da hiç şüphesiz kendisiyle aynı şeyleri görmüştü, aksi takdirde ya gözünde ya da aklında ciddi bir sorun olduğu kanaatine varabilirdi pekâlâ. Bu ihtimal, bereket versin ki, ortadan kalktığından ertesi gün

kendisini bekleyen iki mesele kalıyordu geriye. Resmi çok dikkatli değerlendirmeli, bunu yaparken tanıklık için birini davet etmeli ve tasvir edilen evi bulmaya hakikaten uğraşmalıydı. Dolayısıyla komşusu Nisbet'ı kahvaltıya çağırarak ve akabinde sabahını yer adları dizinini inceleyerek geçirecekti.

Nisbet, o sabah herhangi bir işi olmadığından, saat dokuz buçuk sularında geldi. Üzülerek söylüyorum ki ev sahibi, bu geç saatte bile, henüz giyinmiş değildi. Kahvaltı boyunca Williams, elinde Nisbet'ın fikrini almak istediği bir resim olduğundan başka, mezzotint hakkında tek kelime etmedi. Fakat üniversite hayatına aşina olanlar Canterbury Üniversitesi'nin iki akademi üyesinin bir pazar sabahı kahvaltısında kendilerine ne denli engin ve renkli sohbet konuları bulabileceğini tahayyül edebilirler. Golften açık hava tenisine kadar konuşmadıkları tek bir konu bile kalmadı neredeyse. Yine de Williams'ın aklının pek de başında olmadığını söylemek zorundayım; zira, doğal olarak, karşı odadaki çekmecedeki ters döndürülmüş bir şekilde duran o tuhaf resimden başka bir şey düşünemiyordu.

Nihayet sabah sigarası yakıldı ve sabırsızlıkla beklediği o an geldi. Oldukça büyük bir heyecanla –neredeyse titreye titreye– karşı odaya koştu, çekmeceyi açtı, resmi aldı –hâlâ ters duruyordu– koşa koşa Nisbet'in yanına döndü ve resmi adamın eline tutuşturdu.

"Pekâlâ," dedi, "bana bu resimde ne gördüğünü söylemeni istiyorum. Zahmet olmazsa tüm detaylarıyla tarif et lütfen. Nedenini sonra söyleyeceğim."

"Peki," dedi Nisbet. "Ay ışığı altında bir, sanıyorum İngiliz, kır evi manzarası görüyorum."

“Ay ışığı mı? Emin misin?”

“Kesinlikle. Madem detay istiyorsun: Ay batıyor ve gökyüzü bulutlu.”

“Pekâlâ. Devam et. Sana yemin ederim,” diye ekledi Williams bu arada, “ilk gördüğümde orada bir ay yoktu.”

“Söylenecek çok da bir şey yok,” diye devam etti Nisbet. “Evin bir, iki, üç sıra ve her sırada da beş tane penceresi var, en alttaki hariç; orada ortadakinin yerinde bir veranda var ve...”

“Peki ya figürler?” diye sordu Williams, aşikâr bir merakla.

“Hiç figür yok,” dedi Nisbet, “ama...”

“Ne! Öndeki çayırılıkta hiç figür yok mu?”

“Bir tane bile yok.”

“Bunun altına imzanı atar mısın?”

“Elbette atarım. Fakat bir şey var.”

“Ne?”

“Şey, alt kattaki pencerelerden biri, kapının sol tarafındaki, açık.”

“Gerçekten mi? Tanrım! İçeri girmiş olmalı,” dedi Williams büyük bir heyecanla ve koşa koşa Nisbet’in oturduğu koltuğa gidip resmi adamın elinden alarak söylediklerini teyit etti.

Hakikaten de öyleydi. Figür falan yoktu ve pencere açıktı. Nutku tutulan Williams bu şaşkınlık anından sonra çalışma masasına gidip bir şeyler karaladı. Ardından Nisbet’a iki kâğıt uzattı ve birini imzalamasını istedi; kâğıtta az önce duyduğunuz tasvir yer alıyordu, sonra diğerini, bir gece önce kaleme aldığı kendi tasvirini okudu.

“Bu ne anlama geliyor olabilir?” dedi Nisbet.

“Aynen,” dedi Williams. “Yapmam gereken bir, daha doğrusu üç şey var. Garwood’un –dün geceki ziyaretçisiydi kendileri– ne gördüğünü öğrenmeliyim ve sonra bu durum daha da ilerlemeden resmin fotoğrafını çektirmeliyim, ardından da buranın neresi olduğunu bulmalıyım.”

“Fotoğraf işini ben halledebilirim,” dedi Nisbet, “öyle de yapacağım fakat bana sanki bir yerlerde yaşanan bir trajediye tanıklık ediyoruz gibi geliyor. Sorulması gereken soru şu: Bu trajedi, çoktan yaşandı mı yoksa yaşanacak mı? Buranın neresi olduğunu bulmalısın. Evet,” dedi, resme yeniden bakarak, “sanırım haklısın: İçeri girdi. Ve şayet yanılmıyorsam yukarıdaki odalardan birinde kıyamet kopacak.”

“Bak ne diyeceğim,” dedi Williams, “resmi ihtiyar Green’e götüreceğim” (yıllarca muhasebecilik yapmış olan Green, üniversitenin en kıdemlisiydi). “Büyük olasılıkla o buranın neresi olduğunu biliyordur. Hem Essex’te hem de Sussex’te mülkümüz var, tüm bu süre zarfı boyunca eminim ikisine de defalarca gidip gelmiştir.”

“Büyük olasılıkla biliyordur, evet,” dedi Nisbet, “ama bırak da önce bir fotoğrafını çekeyim. Ama bir dakika, sanıyorum Green bugün ortalarda değil. Dün akşam yemeğe gelmedi ve yanılmıyorsam pazar günü tatile çıkacağını söylemişti.”

“O da doğru,” dedi Williams, “Brighton’a gittiğini biliyorum. Pekâlâ, fotoğrafı şimdi çekersen ben de Garwood’a gider ve onun ifadesini alırım, ben burada değilken gözün resmin üzerinde olsun. Sanıyorum artık kırk iki şilinin çok da fahiş bir fiyat olmadığını düşünüyorum.”

Çok geçmeden yanında Bay Garwood’la döndü. Garwood’un bu husustaki beyanı, figürün, kendisi baktığında,

resmin kenarında yer aldığı ama çayırılığa kadar gitmediği yönündeydi. Sırtında beyaz bir leke gördüğünü anımsıyordu ama bunun bir haç olup olmadığından emin değildi. Bu beyanı içeren bir belge hazırlanıp imzalandı ve Nisbet resmin fotoğrafını çekmeye koyuldu.

“Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?” diye sordu. “Bütün gün oturup resmi mi izleyeceksin?”

“Hayır, sanmıyorum,” dedi Williams. “Daha çok her şeyi zaten göreceğimizi düşünüyorum. Demek istediğim, dün gecedan bu sabaha değin yığınla şey olabilirdi ama yarattık sadece eve girdi. Bu süre zarfında rahatlıkla işini görüp kendi yerine dönebilirdi ama pencerenin açık olması, ben- ce, hâlâ içeride olduğu anlamına geliyor. Dolayısıyla resmi bırakma fikri bende bir huzursuzluk yaratmıyor. Öte yandan gündüz vakti pek –ya da hiç– değişmeyeceği gibi bir hisse sahibim. Bu öğleden sonra yürüyüşe çıkabiliriz mese- la ve çay vaktinde ya da hava karardığında geri dönebiliriz. Resmi burada, masada bırakıp kapıyı kilitleyeceğim. İçeri hizmetlim dışında kimse giremez.”

Üçü de bunun iyi bir plan olduğunda karar kıldı, hem akşamı beraber geçirdikleri takdirde bundan başkalarına bahsetmeleri de pek olası değildi; zira böylesi bir durum tüm Fasmatojoloji Derneği’nin* başlarına üşüşmesine neden olurdu.

Saat beşe kadar onlara bir soluk aldıralım.

Saat beşte veya en azından beş civarında üçlü Williams’ın merdivenlerini çıkıyordu. İlk olarak odanın kapısının açık olmasından hafif bir huzursuzlandılar fakat çok

* Oxford Phasmatological Society 1879’dan 1885’e kadar faaliyet göstermiş, doğaüstü olayları bilimsel yöntemlerle açıklamayı hedeflemiştir. (ç.n.)

geçmeden pazar günleri hizmetlilerin hafta içine göre aşağı yukarı bir saat falan daha erken geldiğini anımsadılar. Lakin onları bir sürpriz bekliyordu. İlk gördükleri, resmin aynen bırakıldığı gibi, masada bir dizi kitaba dayalı durduğu, ikincisi ise Williams'ın hizmetlisinin masanın karşısındaki iskemlede oturmuş basbayağı dehşet içinde resme baktığı oldu. Hangi akla hizmet? Bay Filcher (ismi ben uydurmadım) belli bir saygınlığı olan bir adamdı, kendi okulu bir yana, çevredekilere de örnek teşkil eden bir kişiydi ve üstadının iskemlesinde otururken görülmesinden ya da onun mobilyalarına veyahut resimlerine özel bir ilgi göstermesinden daha tuhaf bir şey olamazdı. İşin aslı kendisi de bu hisse kapılmış olmalıydı. Üç adam odaya girdiğinde bariz bir tedirginliğe kapılıp güç bela ayağa kalktı. Ardından, "Kendime oturma hakkı tanıdığım için özür dilerim efendim," dedi.

"Rica ederim, Robert," diye yanıtladı Bay Williams. "Ben de sana zaten resim hakkında ne düşündüğünü sormak istiyordum."

"Doğrusu efendim, elbette sizinkine karşı bi fikir oluşturmak niyetinde değilim amma, küçük kızımın görebileceği bi yere ascam bi resim değil bu, efendim."

"Öyle mi Robert? Neden peki?"

"Aynen öyle, efendim. Zavallı çocuk bi seferinde hatırlıyorum da şu Door'un* çizdiği el kadar resimlerle dolu bi İncil gördüğünde bile soraki üç dört geceyi onu sakinleştirmekle geçirdik inanın bana ve burdaki o zavallı bebeği taşıyan iskeleti görcek olsaydı ya da her neyse artık bu işte, fena sar-

* Gustave Doré'nin 1866 yılında hazırladığı İncil baskısı kastedilmektedir. (ç.n.)

sılırdı yeminle. Çocuklar nasıldır bilirsiniz; en ufak bi şey karşısında nasıl da paniğe kapılırlar. Amma şunu da söylemeliyim ki bana asılacak bi resim gibi gelmiyo efendim, etrafta ona bakınca ürkecek birileri varsa hele. Bu akşam bir isteğiniz var mı efendim? Teşekkürler efendim.”

Sözlerinin ardından bu mümtaz adam üstadının odasındaki işlerini bitirdi ve sizi temin ederim ki yanından ayrıldığı beyefendiler hiç vakit kaybetmeden gravürün başına üşüştiler. Ev, önceki gibi, küçülen ayın, sürüklenen bulutların altında aynen duruyordu. Açık olan pencere kapanmıştı ve figür yine çayırılıktaydı. Ama bu kez ellerinin ve dizlerinin üzerinde ihtiyatla emeklemiyordu. Şimdi doğrulmuş, resmin kenarına doğru, uzun, çevik adımlar atıyordu. Ay figürün arkasındaydı, kara örtü figürün yüzüne atılmıştı, dolayısıyla yüzünün sadece belli yerleri seçilebiliyordu ve görülen, izleyicilerinin beyaz bir kubbeyi andıran bir alından ve birkaç dağınık saç tutamından başka bir şey göremediklerine şükretmelerine neden oldu. Figürün başı öne eğikti ve kolları hayal meyal seçilen, ölü mü sağ mı olduğu anlaşılmayan bir çocuk olarak tanımlanabilecek bir nesneyi sıkıca sarmıştı. Bacakları apaçık ortadaydı; dehşet verecek denli inceydiler.

Beşten yediye kadar üç arkadaş oturup sırayla resmi izlediler. Ama resimde en ufak bir değişiklik olmadı. En sonunda resmi bırakmanın bir tehlike teşkil etmediğine ve yemek sonrasında dönüp gelişmeleri o şekilde bekleyebileceklerine kanaat getirdiler.

Mümkün olan ilk fırsatta yeniden bir araya geldiklerinde gravür olduğu yerde duruyordu ama figür gitmişti ve ay ışığının altındaki ev sessizdi. Akşamı yer adları dizinlerine

ve seyahat rehberlerine bakarak geçirmekten başka yapacak bir şey yoktu. En sonunda şansı yaver giden Williams oldu, belki de bunu hak etmişti. Saat on bir buçukta Murray'nin Essex Rehberi'nden şu satırları okudu:

"27 kilometre, *Anningley*. Kilise Normandiyalılardan kalma ilgi çekici bir binaydı ama geçen yüzyılda geniş ölçüde klasikleştirildi. Francis aile mezarlığı da buradadır. Bu ailenin, Kraliçe Anne tarzı sağlam bir bina olan Anningley Hall adlı malikânesi kilise mezarlığının hemen ardındaki 80 dönümlük parkta yer alır. Ailenin soyu tükenmiştir, son vâris 1802 yılında, küçük bir çocukken, gizemli bir şekilde ortadan kaybolmuştur. Çocuğun babası Bay Arthur Francis, yakın çevresinde, mezzotint baskılar yapan yetenekli bir amatör hakkak olarak tanınırdı. Oğlu kaybolduktan sonra Anningley Hall'da inzivaya çekildi ve başına gelen bu felaketin üçüncü yıldönümünde, evin, hayli nadide bir baskı örneği olan gravürünü tamamladıktan hemen sonra atölyesinde ölü bulundu."

Söz konusu ev bu gibi gözükiyordu ve doğrusunu isterseniz Bay Green döndükten sonra evin Anningley Hall olduğunu anında teyit etti.

"Figüre dair herhangi bir açıklama var mı Green?" diye sordu Williams doğal olarak.

"Bilmiyorum, eminim vardır, Williams. Bu mekâna dair ilk duyduklarım, ki bu ben buraya gelmeden önceydi, sadece ihtiyar Francis'in kaçak avcılara kancayı taktığı, ne zaman bir fırsatını bulsa şüphelendiği birini devlete teslim ettiği ve böylece azar azar biri hariç hepsinden kurtulduydu. Toprak sahipleri o zamanlar şimdilerde cüret edilemeyecek pek çok şey yapabiliyorlardı. Her neyse, bu

geriye kalan adam o ülkede oldukça sık rastlayacağın bir konumdaydı: Çok eski bir ailenin yaşayan son üyesiydi. Sanıyorum bir dönem bir malikâneleri varmış ve lord unvanı taşıyorlarmış. Benim oturduğum bölgede de böyle bir şey olduğunu anımsıyorum.”

“Yani *Kaybolan Masumiyet*’teki* adam gibi mi?” diye sordu Williams.

“Evet; yine de o kitabı hiçbir zaman okuyamayacağımı söylemeliyim. Fakat bu adam kilisede atalarına ait bir dizi mezar gösterebiliyordu ve tüm yaşananlar doğrusu ona hayatı zehir etti fakat Francis’in ona hiçbir zaman ulaşmadığı; yasaların hep doğru tarafında yer aldığı söylenir, ta ki korucular bir gün onu arazinin bitimindeki ormanda buluncaya değin. Sana orayı şimdi gösterebilirim; bir zamanlar amcalarımdan birine ait olan toprağın tam sınırında yer alıyor. Bir münakaşa yaşandığını tahmin edersin ve bu adam, Gawdy (adı buydu, eminim: Gawdy; hatırlayacağımı biliyordum: Gawdy) zavallı adam, bir korucuyu vuracak kadar bahtsızdı. Francis’in ve soruşturma kurulunun da —o zamanlar nasıl olabildiklerini biliyorsun— istediği buydu zaten ve zavallı Gawdy anında asıldı; bana gömülü olduğu yeri göstermişlerdi, kilisenin kuzeyindeydi, dünyanın o kısmında işler nasıl yürüyor biliyorsun işte: Asılan ya da kendini öldüren herkes o tarafa gömülüyor. Ve sanıyorum ki mesele şuydu: Gawdy’nin bir arkadaşı —akrabası değil, çünkü hiç akrabası yoktu, zavallı gariban, ailenin son üyesiydi: bir çeşit spes ultima gentis”— Francis’in oğlunu

* Thomas Hardy’nin 1891’de yayımlanan *Tess of the d’Urbervilles* adlı romanı. (ç.n.)

** (Lat.) Ailenin son umudu. (ç.n.)

yakalayıp *onun* da soyunu kurutmayı planlamış olmalıydı. Bilemiyorum, düşününce pek de Essexli kaçak avcılarının yapacağı bir iş değil aslında, anlarsın ya, şimdilerde ihtiyar Gawdy'nin bu işi kendi başına becermiş olduğu aklıma daha bir yatıyor. Of! Bunu düşünmekten nefret ediyorum! Viski alsana Williams!"

Williams bu gerçekleri Dennistoun'a, Dennistoun ise benim ve bir Saduki' Ofiyoloji profesörünün aralarında olduğu başka bir gruba anlattı. Profesöre fikri sorulduğunda yalnızca, "Ah bu Bridgeford halkı ağzına gelen her şeyi söyleyebilir," demekle yetindi ne yazık ki; karşılığında da hak ettiği tepkiyi aldı.

Geriye sadece resmin şu anda Ashleian Müzesi'nde olduğunu, görünmez bir mürekkep kullanılıp kullanılmadığını öğrenmek için üzerinde özel bir araştırma yapıldığını, fakat bundan bir sonuç alınamadığını, Bay Britnell'in bir tek resmin tuhaflığından şüphe etmediğini, başka da bir şey bilmediğini ve de pürdikkat izlenmesine rağmen bir daha hiç değişmediğini bildirmek kalıyor.

* Eski bir Yahudi mezhebi. (ç.n.)

EVDEKİ ASMA

Ambrose Bierce

Çeviren: Kamucan Yalçın

Ambrose Bierce

Ambrose Gwinnett Bierce, 1842'de Ohio'da dünyaya geldi. Amerikan İç Savaşı'nda Kuzey Ordusu saflarında savaştı. Görevi bittikten sonra gazeteciliğe başladı. Meksika'ya giden yazardan en son 1913 sonlarında gönderdiği bir mektup aracılığıyla haber alındı. Bir daha kimse tarafından görülme- yen ve cesedi asla bulunamayan Bierce'in 1914'te öldüğüne inanılır. Poe ve Lovecraft'la birlikte Amerikan klasik korku edebiyatının üç büyük yazarından biridir. Sadece doğaüstü değil gerçekçi eserlere de imza atmıştır. 1905'te *Cosmopolitan*'da yayımlanan "Evdeki Asma" [A Vine on a House] evin tekinsizliği ve ailenin dehşeti üzerine unutulmaz öykülerden biri olduğu gibi vahşi doğa ve uygarlık ilişkisini sorun haline getiren eko-gotik türünün de önemli bir örneğidir.

Küçük Norton kasabasından beş kilometre kadar uzakta, Missouri'de, Maysville'e giden yol üzerinde eski bir ev vardır. En son Harding ailesinin oturduğu bu evde, 1886'dan beri ne bir yaşayan ne de buna niyeti olan var. Civar sakinlerinin sırt çevirişi ve zaman, onu seyirlik bir virane haline getirmiş. Ama yine de, bölgeye yayılmış tüm kötü ününe rağmen, dışarıdan bakan biri, eğer geçmişini bilmiyorsa ona "perili ev" demezdi. Pencerelerinde cam yok, eşikleri kapısız. Ahşap çatısında büyük gedikler açılmış ve dış kaplaması boyasızlıktan boz renge dönmüş. Fakat doğaüstülüğün tüm bu şaşmaz işaretleri, yapının tamamını boydan boya kaplayan geniş bir asmanın bereketli yeşilliği tarafından örtülmüş ve kısmen silikleşmiş durumda. Hiçbir bitkibilimcinin türünü tahmin edemeyeceği bu asmanın, evin öyküsünde önemli bir rolü var.

Harding ailesi, Robert Harding, karısı Matilda, Matilda'nın kız kardeşi Julia Went ve iki küçük çocuktan oluşuyordu. Robert Harding, etraftaki kimseyle arkadaşlık kurmamış, görünüşe bakılırsa bunu çok da umursamamış, soğuk ve sessiz bir adamdı. Kırklı yaşlarında, tutumlu ve çalışkan biriydi. Hayatını, şimdilerde her tarafını yabani böğürtlen ve çalı kaplamış olan küçük bir tarladan kazanıyordu. O ve karısının kız kardeşi, birlikte fazlaca görül-

düklerini düşünen komşuları tarafından mimlenmişlerdi. Gözetlenmeye açıkça meydan okumak o zamanlar pek mümkün olmadığından, bu durum çok da onların hatası sayılmazdı. Kırsal bir bölge olan Missouri'nin ahlak kuralları katı ve titizdir.

Bayan Harding nazik ve hüüzün dolu bakan bir kadındı. Sol ayağı yoktu.

1884 yılında bir gün, Iowa'daki annesini ziyarete gittiği duyuldu. Kocas, soranlara böyle cevap vermişti ve cevaplama biçimi, meseleyi daha fazla kurcalamayı engeller türdendi. Bayan Harding hiçbir zaman geri dönmedi ve iki yıl sonra, Robert Harding, çiftliği satması ya da ilgilenenlere gezdirmesi için bir kuruma haber vermeksizin, evin içindeki demirbaşları bile almadan, ailenin geri kalanıyla birlikte ülkeyi terk etti. Nereye gittiklerini hiç kimse bilmiyordu. O zamanlar kimsenin de umurunda değildi. Doğal olarak evdeki taşınabilir tüm eşyalar çok geçmeden ortadan kayboldu. Böylece terk edilmiş ev, kendince "perili" hale geldi.

Dört-beş yıl sonra bir yaz akşamı, Norton'lu saygıdeğer J. Gruber ve Hyatt adında Maysville'li bir dava vekili, at sırtında yolculuk ederlerken Hardinglerin evinin önünde karşılaştılar. Konuşmaları gereken bir-iki iş meselesi olduğu için hayvanlarını bağladılar ve sundurmaya oturup sohbet etmeye başladılar. Aralarında evin karanlık ününü ima eden komik bir-iki söz geçse de, bunlar söylenir söylenmez unutuldu ve neredeyse hava kararana dek işten konuşmaya devam ettiler. Akşam bunaltıcı derecede sıcak, hava durgundu.

Birdenbire iki adam da şaşkınlık içinde yerinden fırladı; evin ön kısmını tamamen kaplamış ve dallarını sundurma-

nın kenarından üzerlerine sarkıtmış koca bir asma, her bir sapı ve yaprağını gözle görülür ve duyulur bir şekilde titreterek sallanıyordu.

“Fırtınaya yakalanacağız!” diye bağırdı Hyatt.

Gruber hiçbir şey söylemedi, yalnız sessizce bitişikteki ağaçları işaret etti. Berrak akşam göğünü gölgeleyen büyük dalların en hassas uçları bile hareketsizdi. Yaprak kıpırdamıyordu. Telaşla basamakları inip evin artık küçük bir çayıra dönüşmüş ön kısmına geldiler ve oradan yukarıya, artık boyunu tamamen görebildikleri asmaya baktılar. Ortada rahatsız edici bir sebep olmamasına rağmen, asma şiddetle sallanmaya devam etti.

Vekil, “Gidelim,” dedi.

Ve dediğini yaptılar. Farklı yönlere yolculuk yaptıklarını unutarak, atlarını aynı yöne doğru sürdüler. Norton'a gittiler ve başlarına gelen bu tuhaf olayı ağızları sıkı bir-iki arkadaşlarıyla paylaştılar. Ertesi akşam, aynı saatlerde, adları bilinmeyen iki kişinin eşliğinde Hardinglerin sundurmasına geldiler ve gizemli olay tekrar gerçekleşti. Asma herkesin dikkatle inceleyen gözleri önünde, baştan ayağa şiddetle sallandı. El birliğiyle gövdesini sabitlemeye çalışmaları da bir işe yaramadı. Bir saat kadar inceledikten sonra, önceki bilgilerinden fazlasını öğrenemeden geri çekildiler.

Olup bitenlerin kasabada merak uyandırması çok zaman almadı. Günler ve geceler boyunca “bir işaret arayan” kalabalıklar, Hardinglerin evinde toplandı. Tanıkların başlarına geldiğini söylediği “olay”ın gerçekliğinden bir an için bile şüphe edilmese de, kimse bir işaret bulamadı.

Bir gün asmanın kazılıp çıkartılması fikri ortaya atıldı. Parlak bir fikir mi yoksa yıkıcı bir tasarı mı olduğu belli

olmayan bu önerinin kimden geldiğini bilen yoktu. Sıkı bir tartışmadan sonra fikri uygulamaya geçirdiler. Asma kazılıp çıkarıldı. Dibinde hiçbir şey bulunamadı. Fakat öyle bir kökü vardı ki, herhalde dünyadaki hiçbir şey bu kökten daha garip olamazdı!

Asmanın kökü, toprağın yüzeyinde bulunan beş-on santim çapındaki gövdesinden, bir buçuk-iki metre aşağıdaki gevşek ve ufalanan bir toprağa doğru yalın ve dümdüz uzanıyordu. Daha sonra ikiye bölünüyor ve bölünen kökler de kendi içlerinde küçük köklere, tellere ve ipliksi uzantılara ayrılıyorlardı. Etraflarındaki topraktan dikkatlice kurtarıldıklarında, tüm bu uzantılar apayrı, tekil bir şekle benzedi. Dallanıp budaklanarak, kendi içlerinde çoklu köklere ayrılıp bükülerek, sıkı örülmüş bir ağ oluşturmuşlardı ve bu ağ, gerek şekil gerekse de boyut olarak insan bedeniyle inanılmaz derecede benzerlik gösteriyordu. Kafa, gövde ve diğer uzuvlar yerli yerindeydi. El ve ayak parmakları bile açıkça ayırt edilebiliyordu. Hatta birçok kimse tellerin ve dalların küre biçiminde dağılıp örüldüğü kısmın tuhaf ve gülünç bir yüz tasvirine benzediği konusunda hemfikirdi. Figür yatay durumdaydı ve daha küçükçe olan kökler göğüs üzerinde birleşmeye başlamıştı.

İnsan figürüne benzerliği bakımından görüntü, tamamen kusursuz sayılmazdı. Dizlerden birinin yirmi-yirmi beş santim kadar aşağısında, bacak formunu oluşturan ince ve kirpiksi kökler birdenbire yön değiştiriyor ve uzama yönleri içeriye ya da geriye dönüyordu. Figürün sol ayağı yoktu.

Bu olaydan çıkarılabilecek, apaçık bir sonuç vardı. Fakat sonraki heyecan içinde, olayın birçok yönüyle ilgili danışılabilir yetkide kimse olmadığına karar verildi. Mesele kasaba-

nın şerifi tarafından yatıştırıldı. Terk edilmiş mülkün yasal sorumlusu olan şerif, kökün tekrar yerine yerleştirilmesini sağladı ve çukur, kazıda çıkarılan toprakla dolduruldu.

Sonraki soruşturmada, olayla ilgili ortaya çıkan kayda değer gerçek şuydu: Bayan Harding, Iowa'daki akrabalarını hiç ziyaret etmemişti. Akrabalarının da onun böyle bir planı olduğundan haberleri yoktu.

Robert Harding ve ailenin geri kalanı hakkında hiçbir şey bilinmiyor. Evse kötü şöhretini hâlâ koruyor. Fakat tekrar dikilen asma, cırcır böceklerinin öterek eski bir gizi döktüğü ve uzaktaki çobanaldatanın da konuyla ilgili fikrini belirttiği güzel mi güzel bir gecede, tıpkı sinirli birinin altında oturmayı dileyeceği bir bitki gibi, iyi huylu ve uslu artık.*

* Bu çeviri ilk olarak 2007 yılında *Parşömen* dergisinde yayımlanmıştır. (Cilt:5 Sayı:4 Yaz 2007, s. 69-72, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul) (e.n.)

THURNLEY MANASTIRI

Perceval Landon

Çeviren: Berivan Özkoçak

Perceval Landon

1869'da doğan İngiliz gazeteci ve yazar Perceval Landon, birçok ülkede muhabirlik yaptı. Ömrünün yaklaşık otuz beş yılını yolculuk yaparak, bazen görevi nedeniyle bazen de sadece bir gezgin olarak, İstanbul da dahil olmak üzere dünyanın birçok şehrinde geçirdi. Rudyard Kipling'in yakın arkadaşıydı ve birlikte bir dönem gazete de çıkardılar. Korku edebiyatı tarihinin en önemli hayalet öykülerinden biri olan, usta korku yazarı Ramsey Campbell'ın "İngilizce edebiyatın en dehşet verici hayalet öyküsü" diye nitelendirdiği "Thurnley Manastırı" [Thurnley Abbey] ilk olarak 1907'de *McClure's Magazine*'de yayımlandı. Yazarın bu öyküsünün de yer aldığı *Raw Edges* adlı kitabı ise 1908'de basıldı. Perceval Landon 1927'de hayatını kaybetti ve bu haberle yıkılan Rudyard Kipling "A Song in the Desert" şiirini dostuna ithaf etti.

Üç yıl önce Doğu'ya gitmek üzere yola koyuldum ve Londra'da geçireceğim fazladan bir gün benim için bil-hassa önemli olduğundan her zamanki perşembe sabahı Marsilya ekspresi yerine Brindisi'ye giden cuma akşamı posta trenine bindim. Avrupa'yı kat eden kırk sekiz saatlik uzun tren yolculuğu ve hemen ardından İsis ya da Osiris'le yapılan 19 not* hızlı Akdeniz geçişi çoğu kişinin gözünü korkutur; ama aslında tren ya da posta gemisi o kadar da rahatsız değildir ve eğer gerçekten yapmam gereken bir iş yoksa uzun seferlerimden birine çıkmak için ona veda etmeden önce Londra'da geçireceğim o bir buçuk günü kaybetmemeyi tercih ederim.

Bu defa pek az yolcu vardı, sefer döneminin başlarıydı diye hatırlıyorum, muhtemelen eylül ayının ilk günleriydi ve Calais'den dönüş yolu boyunca bir P.&O.** Hindistan ekspresinin bütün bir kompartmanı yalnızca bana aitti. Bütün pazar günü boyunca mavi dalgaların Adriyatik'e batıp çıkışlarını, soluk yeşil doğramaları, düz çatıları ve cüretkâr kubbeleriyle sade beyaz kasabaları ve Apulia'nın gri-yeşil budaklarla kaplı zeytin bahçelerini izledim. Diğer herhan-

* Not: Deniz hızı ölçü birimi. 19 not yaklaşık 35 km/s'ye tekabül etmektedir. (ç.n.)

** Peninsular and Oriental Steam Navigation Company: 1837'de kurulmuş bir İngiliz deniz taşımacılığı firması (ç.n.)

gi bir yolculuğumdan farkı yoktu. Yemeklerimizi mümkün olduğunca sık ve görgü sınırları içinde olabildiğince uzun oturduğumuz yemek salonunda yedik. Öğle yemeğinden sonra uyuduk; öğleden sonrayı sarı kapaklı romanlarımızla aylaklık ederek geçirdik; bazen sigara odasında suya sabuna dokunmayan sohbetler yaptık ve işte Alastair Colvin'le de orada tanıştım.

Colvin, sert ve biçimli bir çenesi olan orta boylu bir adamdı; saçları kirlaşmaya başlamıştı; bıyığının rengi güneşten açılmıştı, onun dışında temiz tıraşlıydı; belli ki bir beyefendiydi ve yine belli ki kafası meşguldü. Öyle kıvrak zekâlı biri değildi. Konuştuğunda uygun bir tavırla mutat yorumlar yapıyordu ve yalnızca geri kalanımızdan daha az konuştuğu için diyebilirim ki bayağılıktan imtina ediyordu; çoğunlukla Wagon-lit Firması'nın** sefer tarifesine gömülmüş oluyordu ancak herhangi bir sayfaya dikkatini odaklayabiliyormuş gibi görünmüyordu. Sibiryâ tren hat-tında seyahat ettiğimi öğrendiğinde benimle on beş dakika kadar bu konu hakkında konuştu. Sonra konuya ilgisini kaybetti ve kompartımanına gitmek üzere kalktı. Ama çok geçmeden geri döndü ve sohbe kaldığı yerden devam etmekten memnunmuş gibi görünüyordu.

Elbette bunların hiçbiri bana çok da önemli görünmedi. Trenle seyahat edenlerin çoğu otuz altı saatlik zangırdamadan sonra kararsız mahlûklara dönüşürler. Ancak Colvin'in bu huzursuz halinin adamın kişisel itibarı ve saygınlığıyla çeliştiğini fark etmiştim; özellikle de güçlü, kısa, düzgün tırnaklı, sağlam yapılı, birkaç çizgisi olan büyük ellerine

* 19. yüzyılın ikinci yarısında İngiltere'de yayımlanan ucuz roman serisi. (ç.n.)

** Orient Ekspres'i işleterek ün kazanmış İngiliz yataklı tren şirketi. (ç.n.)

kıyasla yakışksız duruyordu. Eline baktığımda yakın zamanda olmuş uzun, derin ve düzensiz şekilli bir yara fark ettim. Lakin garip bir şeyler döndüğünü düşünmüşüm gibi davranmak gülünç olur. Pazar günü öğleden sonra saat beşte, Brindisi'ye varmadan önce kalan son bir-iki saati uyuyarak geçirmek için kalktım.

Vardığımızda ben ve az sayıdaki yolcu, el bagajlarımızı aktardık, kuşetlerimizi onaylattık. Hepsi topu yirmi kişiydik ve sonra Brindisi'de geçirilen amaçsız avare bir saatin ardından, kasabanın Vergilius'un ölümüne^{*} sebep olmasına çok da şaşırmadan, akşam yemeği için Hotel International'a döndük. Eğer doğru hatırlıyorsam International'da neşeli renklere boyanmış bir salon vardı –amacım reklam yapmak değil ancak Brindisi'de postanın gelişini bekleyebileceğiniz başka bir yer yoktur– ve ben de yemekten sonra üzeri mavi üzüm asmalarıyla kaplanmış kameriyeye hayranlıkla bakarken Colvin odanın diğer ucundan masama doğru yöneldi. *Il Secolo*'yu^{**} eline aldı ama neredeyse anında okuyormuş gibi yapmaktan vazgeçti. Doğrudan bana döndü:

“Bana bir lütufta bulunur musunuz?” dedi.

İnsan Continental ekspreslerinde karşılaştığı rasgele tanıdıklara benim Colvin hakkında bildiklerimden daha fazla bir şey bilmeden lütufta bulunmaz. Ben de müphem bir ifadeyle gülümsedim ve ne istediğini sordum. Hakkındaki tespitlerimde yanılmamıştım; lafı dolandırmadan şöyle dedi: “Osiris'teyken senin kamaranda uyumama izin verir misin?” Bunu sorarken de yüzü bir parça kızardı.

* Romalı şair Vergilius MÖ 19'da İtalya'nın o zamanlar adı Brundisium olan Brindisi kentinde ölmüştür. (ç.n.)

** 1886'da Cenova'da kurulmuş bir İtalyan gazetesi. (ç.n.)

Denizdeyken bir eküriye katlanmak zorunda kalmaktan daha yorucu bir şey yoktur ve ben de ona mümkün olduğunca doğrudan sordum: "Hepimiz için yeterli sayıda yer var, değil mi?" Belki de zavallı bir Levanten'le aynı oda-ya düşmüştür diye düşünüyordum ve ne pahasına olursa olsun ondan kaçınmak istiyordum.

Colvin hâlâ biraz şaşkın bir halde şöyle dedi: "Evet; benim de bir kamaram var. Ama sizinkini paylaşmama izin verirseniz bana büyük bir iyilik yapmış olursunuz."

Hepsi iyi hoştu ama yalnız olduğumda daha rahat uyumam bir yana son zamanlarda İngiliz gemilerinde hırsızlıklar olmuştu; ben de açıkça ve dürüstçe ve aynı Colvin gibi mahcup şekilde tereddüt ettim. Tam o sırada bir takırtı ve salınan buharın hücumuyla posta treni geldi; ben de yola çıkmadan önce gemide tekrar konuşmamızı önerdim. Ters bir şekilde –büyük ihtimalle tavrımdaki kuşkuculuğu fark etmişti– "Ben White's'ın* bir üyesiyim," diye cevap verdi. O bunu söylerken içimden gülümsedim ama o anda –eğer gerçekten de iddia ettiği kişiye ki öyle olduğundan hiç şüphem yok– bir Brindisi otelinde, tamamen yabancı olduğu birine, saygınlığının teminatı olarak bu gerçeği sunmak için fena halde müşkül durumda kalmış olmalıydı.

O gece, Brindisi'nin kırmızı ve yeşil liman fenerleri uzaklaşırken, Colvin durumunu açıkladı. Bu onun kendi sözleriyle anlattığı öyküsüdür.

"Birkaç yıl önce Hindistan'a seyahat ederken Woods ve Forests'ta gençten bir adamla tanıştım. Bir hafta kadar be-

* İngiltere'de 1693'te kurulmuş ve ülkenin en eski ve en saygın erkek kulübü. (ç.n.)

raber kamp yaptık ve oldukça hoş bir yol arkadaşı olduğuna karar verdim. John Broughton çalışma saatleri dışında gamsız bir kişilikti ama bölümünde sürekli karşısına çıkan her tür küçük kriz karşısında da sağlam ve becerikli bir adamdı. Yerliler tarafından sevilip güveniliyordu ve her ne kadar Shimla ya da Kalküta'daki medeniyete kaçabildiği zamanlarda halinden bir parça fazla memnun oluyor olsa da, hatırı sayılır bir mülk beklenmedik bir şekilde kendisine kalıp da Hindistan'ın tozunu güle oynaya paçasından silkerek İngiltere'ye döndüğünde Broughton'ın devlet hizmetindeki geleceği oldukça parlaktı. Beş yıl kadar Londra'da oradan oraya sürüklendi. Arada sırada karşılaştık. Her on sekiz ayda bir birlikte yemek yiyorduk ve bu tembel yaşam biçiminin Broughton'da kademe kademe yarattığı rahatsızlığı bire bir gözlemleyebiliyordum. Ardından birkaç uzun yolculuğa çıktı, eskisi kadar huzursuz bir şekilde geri döndü ve en sonunda bana evlenip kendi mülküne, uzun zamandır boş olan Thurnley Manastırı'na yerleşmeye karar verdiğini söyledi. Araziyle ilgilenmekten ve mülk sakinlerinin haklarını korumaktan bahsetti. Nişanlısı Vivien Wilde'in onu yola getirmeye başladığını düşündüm. Gür sarı saçları ve kendine has bir edası olan güzel bir kızdı; sıkı bir itikadın içinde son derece dindar, yine de nazik ve neşeliydi; dolayısıyla ben de Broughton'ın şanslı olduğunu düşündüm. O da oldukça mutluydu ve gelecekle ilgili hayaller kurup duruyordu.

"Diğer şeylerin yanında ona Thurnley Manastırı'nı da sordum. Mekân hakkında pek de bilgisi olmadığını itiraf etti. Son kiracı olan Clarke adında bir adam kanatlardan birinde on beş yıl boyunca yaşamış ve kimseyle görüşmemişti. Cim-

ri ve münzevi bir tipti. Hava karardıktan sonra Manastır'da herhangi bir ışığın görülmesi çok nadir bir şeydi. Yalnızca yaşamak için gereken asgari malzemeler temin ediliyordu ve kiracı da bunları yan kapıdan alıyordu. Tek yardımcısı olan melez uşak evde bir ay kaldıktan sonra haber vermeden birdenbire ayrılmıştı ve Güney Eyaletleri'ne dönmüştü. Broughton'ın kızgınlıkla yakındığı tek bir şey vardı: Clarke bilinçli bir şekilde köylüler arasında Manastır'ın hayaletli olduğu dedikodusunu yaymıştı ve hatta gece geçenleri korkutmak için ispirto lambalarıyla ve tuzla çocukça oyunlar oynamıştı. Bu maskaralıkları yaparken yakalanmıştı ama hikâye yayılmıştı bile. Broughton'ın söylediğine göre hiç kimse havanın aydınlık olduğu saatler dışında evin yanına yaklaşmıyordu. Suratında bir sırıtmayla artık Thurnley Manastırı'nın lanetinin kırsal efsanelerin bir parçası olduğunu ama o ve genç karısının bunu tamamen değiştireceğini söyledi. İstedğim herhangi bir zamanda teşrif eder miydim? Ben de tabii ki edeceğimi söyledim ama tabii ki kesin bir davet olmadan böyle bir şey yapmaya niyetim yoktu.

“Ev baştan aşağı tamir edildi, ancak eski mobilyaların ya da goblenlerin bir parçasına bile dokunulmadı. Yer ve tavan yeniden döşendi, çatı tekrar su geçirmez hale getirildi ve yarım asırlık toz temizlendi. Broughton bana mekânın bazı eski fotoğraflarını gösterdi. Manastır deniyordu ama işin aslı yaklaşık sekiz kilometre uzaklıktaki, ortadan kaybolalı çok olan Clouster Manastırı'nın reviriydi. Binanın daha geniş olan kısmı Reformasyon öncesi günlerdeki haliyle kalmıştı ancak Jacobean* dönemde bir kanat eklen-

* İskoç kralı VI. James'in 1603'te aynı zamanda İngiltere'nin de kralı olmasıyla İskoç ve İngiliz tarihçelerinin çakıştığı döneme verilen isim. (ç.n.)

mişti ve evin bir kısmı da Bay Clarke tarafından tamire benzer bir süreçten geçirilmişti. Hem giriş katında hem de birinci katta, evin eski ve Jacobean kısımları arasındaki geçide demirle iyice desteklenmiş ağır ahşap kapılar takırmış ve diğer kısmı tamamen ihmal etmişti. Dolayısıyla yapılacak çok iş vardı.

"Bu dönemde Londra'da iki ya da üç kere gördüğüm Broughton, güneş battıktan sonra evde bulunmayı katiyetle reddeden işçiler nedeniyle oldukça eğlenmişti. Her odaya elektrikli lambalar konduktan sonra bile, Broughton'ın gözlemleri elektrikli lambaların hayaletler için ölüm anlamına geldiğini gösterse de, hiçbir şey onları kalmaya ikna edemiyordu. Manastır'ın hayaletlerinin efsanesi dört bir yana yayılmıştı ve adamlar da hiçbir şekilde risk almıyordu. Eve beş-altı kişilik gruplar halinde dönüyorlardı ve günışığında bile herhangi biri çalışma arkadaşının görüş alanının dışındaysa aralarında haddinden fazla sohbet oluyordu. Sonuç olarak Manastır'da çalıştıkları beş ay boyunca, halihazırda alevlenmiş olan hayal güçlerine rağmen bekledikleri gibi bir şey olmadığı halde, adamların aleni tedirginlikleri yüzünden Thurnley'de hayaletlerin varlığına duyulan inanç güçlenmişti ve yerel söylence hapsedilmiş bir rahibenin hayaleti olduğunu buyuruyordu.

" 'Hey gidi rahibe!' dedi Broughton.

"Ona genel olarak hayaletlerin var olması ihtimaline inanıp inanmadığını sordum ve beni oldukça şaşırtarak kesin olarak inanmadığını söyleyemeyeceğini belirtti. Bir sabah Hindistan'daki kampta bir adam ona İngiltere'deki annesinin öldüğünü düşündüğünü çünkü önceki gece annesinin çadırına geldiğini söylemiş. Telaşlanmamış ama

bir şey de söylememiş ve suret tekrar yok olmuş. Aslına bakarsan, ilk gelen postacı annesinin ölümünü bildiren bir telgraf getirmiş. 'İşte bu yüzden', dedi Broughton. Ama Thurnley konusunda oldukça gerçekçiydi. Budalaca maskaralıklarıyla bütün bu zahmete sebep olan Clarke'ın aptalca bencilliğini açıkça lanetliyordu. Aynı zamanda cahil işçilere biraz da olsa acıaktan kendini alamıyordu. 'Bana kalırsa,' diyordu, 'eğer insanın karşısına bir hayalet çıkarsa onunla konuşması gerekir.'

"Aynı fikirdeydim. Hayalet âlemi ve görenekleri hakkında pek az şey biliyor olsam da bir hortlak için kendisine bir şey söylenmeden konuşmamasının onur meselesi olduğu hiç aklımdan çıkmazdı. Pek bir zararı olacağını sanmıyordum ve her ne olursa olsun kişinin kendi sesini duymasının rüyada olmadığı konusunda kendisini ikna edeceğini düşünüyordum. Ancak Avrupa dışında –en azından beyaz bir adamın görebileceği– pek az hayalet vardır ve ben de hiçbirisiyle sorun yaşamamıştım. Her neyse, belirttiğim gibi, Broughton'a aynı fikirde olduğumu söyledim.

"Böylece düğün gerçekleşti ve ben de sırf o gün için satın aldığım uzun bir şapka taktım; yeni Bayan Broughton sonrasında bana çok hoş bir şekilde gülümsedi. Planladığım üzere, o gece Orient Ekspres'e bindim ve altı ay boyunca da İngiltere'de değildim. Tam geri dönmeden önce Broughton'dan bir mektup aldım. Ona tanıdığı herhangi birinden daha fazla yardım edebileceğimi düşündüğünden, Londra'da buluşup buluşamayacağımızı ya da Thurnley'ye gelip gelemeyeceğimi soruyordu. Eşi de mektubun sonunda bana iyi dileklerini yollamıştı, dolayısıyla en azından bir konudan tekrar emin olmuşum. Budapeşte'den

bir mektup göndererek, Londra'ya dönüşümden iki gün sonra kendisini Thurnley Manastırı'nda ziyaret edeceğini yazdım ve mektuplarımı postaya vermek için Pannonia'dan Kerepesi Utcza'ya geldim. Broughton'a ne gibi bir yardımım olabileceğini merak ediyordum. Onunla beraber kaplan avına çıkmıştım ve kendi başının çaresine bakmak konusunda ondan daha başarılı çok az adam tanıyordum. Bununla birlikte, yapacak bir işim yoktu, dolayısıyla yokluğumda biriken birkaç ufak işi hallettikten sonra bir yol çantası hazırladım ve Euston'a doğru yola çıktım.

"Thurnley yolu istasyonunda beni Broughton'ın büyük limuzini karşıladı ve yaklaşık 11 kilometrelik bir yolculuktan sonra, Thurnley köyünün sokaklarından geçerek üstünde kanatlarını açmış kartallar ve vahşi kedilerin şahlandığı muazzam sütunlu ana kapının açıldığı bahçeye vardık. Hiçbir zaman övgüler düzen biri olmadım ama Broughtonlar bir tebaayı hak ediyorlardı; nedenini Tanrı bilir! Kapıların ardında kayın ağaçlarının dizildiği dörtlü bir bulvar yarım kilometre kadar devam ediyordu. Aşağılarında yeşil çimler düzgün bir şerit halinde yolun kenarı boyunca uzanıyor ve kayın ağaçlarının zehirli ölü yaprakları tarafından öldürüldüğü ağaç diplerine kadar devam ediyordu. Yolda pek çok tekerlek izi vardı ve yanımdan içinde bir köy vaizi ile karısı ve kızını taşıyan rahat, küçük bir at arabası geçti. Anlaşılan Manastır'da bir açık hava partisi veriliyordu. Bulvarın sonunda yol sağa doğru kıvrılıyordu ve geniş bir çayırın ve konukların silüetleri tarafından lekelenmiş koca çimenliğin üstünden Manastır'ı görebiliyordum.

"Binanın uç kısmı sadeydi. İnşa edildiğinde muhtemelen kıyasıya haşin bir görüntüsü vardı ama zaman köşele-

ri aşındırmış, manolya, yasemin ve sarmaşıkların altından görünen her yerde taşı turuncu likenli bir griye dönüştürmüştü. Daha ileride yüksek ve göze hoş gelen Jacobean tarzı üç katlı bina vardı. Birini diğerine benzetmek için en ufak bir çaba harcanmamıştı ama müşfik sarmaşık en sivri yerlerin üstünü örtmüştü. Binanın ortasında küçük bir çan kulesinin üstünde yükselen uzun sivri bir kule vardı. Evin arkasında İspanyol kestane ağaçlarının dağ gibi yeşilliği tepeye kadar uzanıyordu.

“Broughton uzaktan geldiğimi gördü, beni kâhyasının ellerine teslim etmeden önce hoş geldin diyebilmek için diğer konuklarının arasından geçerek yanıma geldi. Kâhya, saman sarısı saçlı ve gevezeliğe meyleden bir adamdı. Diğer taraftan evle ilgili neredeyse hiçbir sorumu cevaplayamadı; orada sadece üç haftadır bulunduğunu söyledi. Broughton'ın bana söylediklerinin bilinciyle, her ne kadar bana tahsis edilen oda her şeyi haklı çıkarıyor olsa da, hayaletlerin bahsini açmadım. Meşe kirişlerin iz düşürdüğü beyaz bir tavanı olan oldukça geniş ve alçak bir odaydı. Duvarların her santimi, kapılar da dahil, goblenle kaplanmıştı ve dikkat çekici şekilde zarif, İtalyan işi, dört direkli, kalın perdeli bir karyola mekânın karanlığına ve ağırbaşlılığına ekleniyordu. Bütün mobilyalar eski, kaliteli ve koyu renkliydi. Yerde, elektrik lambaları, sürahiler ve lavabo dışında yeni tek şey olan sade yeşil bir halı vardı. Tuvalet masasının üstünde duran ayna bile lekelenmiş gümüşten ağır kakma bir çerçeveye yerleştirilmiş eski piramit biçiminde Venedik camındandı.

“Birkaç dakikalık temizlenmeden sonra aşağıya inerek çimenliğe çıktım ve ev sahibemle selamlaştım. Burada top-

lananların hepsi kendini sevdirmeye telaşında ve genel olarak da Manastır'ın yeni efendisini merak eden bilindik taşra insanlarıydı. Barotseland'da geçirdiğimiz eski günlerden iyi tanıdığım Glenham'ı da şaşırtarak ve sevinerek orada tekrar gördüm. Çok iyi bildiğim gülümsemesiyle oldukça yakınlarda yaşadığını söyledi. 'Ancak,' diye ekledi, 'böyle bir yerde yaşamıyorum.' Hayranlığını göstermek istercesine ellerini Manastır'ın uzun, alçak silueti üstünden geçirdi ve beni son derece şaşırtarak yavaşça, 'Tanrı'ya şükür!' dedi. Onu duyduğumu gördü ve bana dönerek kararlı bir şekilde, 'Evet, "Tanrı'ya şükür" dedim ve tam olarak da bunu kastettim. Broughton'ın bütün parasını verseler dahi Manastır'da yaşamam.'

" 'Ama eminim,' diye itiraz ettim, 'yaşlı Clarke'ın öcülerini aydınlatırken yakalandığını biliyordur.'

"Glenham omuzlarını silkti. 'Evet, onu duydum. Ama yine de bu yerle ilgili yanlış bir şeyler var. Yalnızca Broughton'ın burada yaşamaya başladığından beri farklı bir adam olduğunu söyleyebilirim. Çok fazla kalacağını sanmıyorum. Ama -sen burada mı kalıyorsun?- eh o zaman bu gece her şeyi öğrenirsin. Anladığım kadarıyla büyük bir akşam yemeği verilecekmiş.' Sohbetimiz eski hatıralara doğru yön değiştirdi ve bir süre sonra da Glenham'ın gitmesi gerekti.

"O akşam giyinmek için odama gitmeden önce Broughton'la kütüphanesinde yirmi dakika kadar konuşma imkânım oldu. Adamın değiştiğine hem de ciddi biçimde değiştiğine dair şüphe yoktu. Sinirli ve huzursuzdu, yalnızca gözlerimi ondan ayırdığımda onu bana bakarken buluyordum. Doğal olarak benden ne istediğini sordum. Elimden

gelen her şeyi yapacağımı ama benim ona sağlayabileceğim ve onun sahip olmadığı bir şey tasavvur edemediğimi söyledim. Donuk bir gülümsemeyle böyle bir şeyin olduğunu ama bunu bana ertesi sabah anlatacağını söyledi. Bir anda kendisinden ve belki de benim oynamamı isteyeceği rolden utandığını kavrayıverdim. Ancak meseleyi aklımdan çıkardım ve giyinmek için görkemli odama çıktım. Kapıyı kapattığımda bir esinti duvardaki Saba Melikesi'ni havalandırdı ve goblenlerin duvara alt kısımlarından tutturulmadıklarını fark ettim. Hortlaklar konusuna her zaman gerçekçi yaklaşmıştım ve bana kalırsa gevşek goblenden duvarın üstüne yansıyan ateşin hafifçe dalgalanması, duyduğumuz hikâyelerin yüzde doksan dokuzunu oluşturuyordu. Şüphesiz ki etrafında refakatçileri ve avcıları bulunan –ki bir tanesi soluk yüzlü Altın Post nişanlı Flaman bir asil olan Kral Solomon'un güzel ziyaretçisini beklediği merdivenlerde bir alageyiğin boynunu özensizce kesiyordu– bu hanımefendinin saygın titreyişi de hipotezime renk katıyordu.

“Akşam yemeği sırasında pek bir şey olmadı. İnsanlar bahçe partisindikiler gibiydi. Yanımda oturan genç bir kadın Londra'da neler okunduğunu bilmek için can atıyordu. Kendisi en son çıkan dergiler ve edebiyat ekleri konusunda benden çok daha bilgili olduğundan kurtuluşu modern edebiyatın eğilimleri konusunda eğitilmekte buldum. Gerçek sanat, dedi, ancak melankolide ve melankoliyle yerini bulur. Pek çok modern kitaba damgasını vuran nüktedanlık girişimleri ne kadar da bayağıydı! Edebiyatın başlangıcından beri her dönemde her zaman trajedi hâkim olmuştu. Bu tarz eserlere marazi demek bile soruyu ortadan kaldırı-

yordu. Kafası çalışan her insan –gözlüklerinin metal çerçevesi üstünden sertçe yüzüme baktı– benimle aynı düşüncededir. Tabii ki, herkesin yapacağı gibi, anında ve uygun bir dille geceleri yastığımın altında Pett Ridge ve Jacobs’la uyuduğumu; Jorrocks o kadar büyük ve köşeli olmasa onu da yanlarına ekleyeceğimi söyledim. Hiçbirini okumamıştı, dolayısıyla –kısa bir süre için de olsa– kurtulmuştum. Ama en büyük dileğinin ruhu donduran, müthiş bir korku hikâyesi yaşamak olduğunu ve vanilya tatlısından aldığı küçük ısırıklar arasında Nat Paynter’in vampir hikâyesindeki kahramanla pek ilgilenmediğini hatırlamak bana acı veriyor. Kasvetli bir tipti ve çevrede daha çok böyle insan var mıdır diye düşünmekten kendimi alamadım, Glenham’ın kafasının Manastır hakkında ipe sapa gelmez düşüncelerle dolu olması hiç de şaşırtıcı değildi. Diğer taraftan hiçbir şey gümüş ve camın ışıltısı, hafif ışık ve yemek masasının etrafında süren sohbetin gürültüsünden daha az ürpertici olamazdı.

“Hanımlar gittikten sonra kendimi bölgenin başpapa-zıyla konuşurken buldum. Zayıf, ağırbaşlı bir adamdı ve sohbeti bir anlığına yaşlı Clarke’ın soytarılıklarına çevirdi. Ancak, dedi, Bay Broughton yalnızca Manastır’a da değil, tüm mahalleye öyle bir yeni ve neşeli hava getirmiş ki, bundan sonra cahilce batıl inançların unutulmaya yüz tutacağına dair büyük umutlar besliyormuş. Tam bu sırada hali vakti yerinde irice bir adam olan diğer komşusu işitilebilecek bir şekilde ‘Amin,’ dedi ve bu da başpapa-zın sesini bastırdı; biz de geçmişteki keklikler, günümüzdeki keklikler ve istikbaldeki sülünler hakkında konuşmaya başladık. Masanın diğer ucunda Broughton kırmızı yüzlü avcılardan

oluşan bir arkadaş grubuyla oturuyordu. Bir noktada ben-den bahsettiklerini fark ettim ama o anda çok ilgilenme-dim. Birkaç saat sonra hatırladım.

“Saat on biri gösterdiğinde bütün konuklar gitmişti ve Broughton, eşi ve ben, Jacobean tarzı oturma odasının şık alçı tavanının altında yalnızdık. Bayan Broughton bir ya da iki komşusu hakkında konuştu ve sonra gülümseyerek kendisine müsaade etmemi rica etti, elimi sıktı ve yatmaya gitti. Bir şeyleri analiz etmekte çok başarılı değilimdir ancak konuşurken biraz rahatsız olduğunu ve kendisini zorla-dığını, âdet yerini bulsun diye gülümsediğini ve gitmekten açık bir şekilde memnun olduğunu hissettim. Bütün bun-lar anlatılmayacak kadar ehemmiyetsiz şeyler gibi görünü-yor ama işlerin yolunda olmadığına dair belli belirsiz bir hissiyatım vardı. O şartlar altında bu hissiyat nasıl olup da bir faydam dokunabileceğini merak etmem için yeterliydi. Diğer taraftan bütün meselenin Londra’dan buraya bir av partisi için gelmemi sağlayacak düşüncesiz bir jest olup ol-madığını da merak ediyordum.

“O gittikten sonra Broughton pek az konuştu. Ama sohbeti Manastır’ın sözde hayaletli oluşuna getirmeye çalıştığı ortadaydı. Tabii ki bunu anlar anlamaz ona doğ-rudan sordum. Hemen ardından konuya olan ilgisini yi-tirmiş gibi göründü. Şundan hiç şüphem yoktu: Brough-ton bir şekilde değişmiş bir adamdı ve bana kalırsa iyi bir yönde değişmemişti. Bayan Broughton bunun için yeterli sebep gibi görünmüyordu. Belli ki kadına çok düşküncü, kadın da ona. Onun için ne yapabileceğimi bana sabah anlatacağını söylediğini hatırlattım, bir mum yaktım ve onunla beraber üst kata çıktım. Eski eve açılan koridorun

sonunda zayıf bir şekilde gülümsedi ve 'Eğer bir hayalet görürsen onunla konuş; konuşacağını söylemiştin,' dedi. Bir anlığına kararsız bir şekilde durdu ve sonra arkasını döndü. Giyinme odasının kapısında bir kez daha durakladı: 'Herhangi bir şey istersen, ben buradayım. İyi geceler,' dedi ve kapıyı kapattı.

"Koridordan geçerek odama gittim, soyundum, yatağımın yanındaki lambayı açtım ve *Orman Kitabı*'ndan' birkaç sayfa okuduktan sonra uykuya son derece hazır bir halde ışığı kapatıp deliksiz bir uykuya daldım.

"Üç saat sonra uyandım. Dışarıda yaprak kımıldamıyordu. Şöminede titreyen bir alev bile yoktu. Ben orada uzanırken soğumakta olan bir kül çıtırdadı ama mangalda soluk bir kırmızı parıltı ancak vardı. Dışarıda bayırdaki sessiz İspanyol kestane ağaçlarının arasından bir baykuş çığlık attı. Tembelce etrafta olup biteni izledim ve akşam yemeğine varmadan tekrar uyumuş olmayı umdum. Ama son tahlilde olabileceğim kadar uyanıktım. Yapacak bir şey yoktu. Tekrar uyuyabilecek gibi hissedene kadar *Orman Kitabı*'nı okumalıyım, dolayısıyla kablonun ucundaki yatağın içine doğru sarkan düğmeye doğru yöneldim ve yatağın yanındaki lambayı açtım. Aniden gelen aydınlık beni bir anlığına sersemletti. Yarı açık gözlerle yastığımın altındaki kitabıma uzandım. Sonra gözlerim ışığa alışınca bir şekilde yatağımın ayakucuna baktım.

"Sonrasında ne olduğunu size asla anlatamam. En sefil sözcüklerle anlatsam bile o anda hissettiklerimle uzaktan

* Rudyard Kipling'in 1894'te basılan öykü derlemesi. (ç.n.)

yakından alakası olan bir tasvir yapamam. Kalbimin durduğunu biliyorum ve boğazım kendiliğinden tıkaniverdi. İçgüdüsel bir hareketle başucuma doğru sinerek dehşete gözlerimi diktim. Bu hareket kalbimin tekrar çalışmasını sağladı ve her gözenegimden ter fışkırdı. Öyle pek dindar bir adam sayılmam ama her zaman Tanrı'nın, doğaüstü bir varlığın kendini böyle bir kisvede ve insana fiziksel ya da zihinsel zarar verebilecek şekilde göstermesine asla izin vermeyeceğine inandım. Size sadece o anda hem hayatımın hem de aklımın altüst olduğunu söyleyebilirim.”

Diğer Osiris yolcuları yatmaya gitmişti. Sadece o ve ben üstten motorlu posta gemisinin öfkeli titremesiyle ara sıra takırdayan sancak tırabzanına dayanmıştık. Uzakta karanlıkta yol alan birkaç balıkçı teknesinin ışıkları ve yanda kaynayarak uzaklaşan beyaz suyun telaşlı akıntısı vardı.

Sonunda Colvin devam etti:

“Yatağımın ayakucundan eğilmiş bana bakan şey çürümüş ve lime lime olmuş bir örtüye sarınmıştı. Örtü başının üstünden geçiyordu ama iki gözü ve yüzün sağ tarafını açıkta bırakmıştı. Yatağın ucunu kavrayan eli, örtünün altındaki kolunu belli ediyordu. Yüz tam olarak bir kurukafaya ait değildi ama gözler ve yüzü kaplayan et tamamen gitmişti. İnce ve kuru bir deri yüz hatlarının üstüne sıkıca yapışmıştı ve elde de biraz deri kalmıştı. Bir tutam saç alna dökülüyordu. Tamamen hareketsizdi. Ben ona baktım ve o da bana baktı ve beynim kafatasımın içinde kuruyup ısındı. Elektrik lambasının anahtarı hâlâ elimdeydi ve ben de amaçsızca onunla oynadım; ancak ışığı tekrar söndürmeye cesaret edemedim. Gözlerimi kapadım ve aynı anda kor-

kunç bir dehşet hissiyle tekrar açtım. Şey kıpırdamamıştı. Kalbim gümbür gümbür atıyordu ve ter buharlaştıkça tenimi soğutuyordu. Bir parça köz daha mangalda çıtırdadı ve duvar panellerinden biri gıcırdadı.

“Aklım beni yarı yolda bıraktı. Yirmi dakika ya da yirmi saniye, bu berbat şekil dışında hiçbir şey düşünemiyordum, ta ki Broughton ve arkadaşlarının yemek sırasında gizlice benim hakkımda konuşmalarının hatırası duyularımın boş kanallarından hızla fırlayana kadar. Bunun bir şaka olabileceğinin küçük ihtimali mutsuz zihnime minnettar bir şekilde süzüldü ve bir kere yerine ulaştı mı yanında binlerce minik damarla birlikte insanın cesareti de sürünerek geri geliyor. İlk hissettiğim, beynimin bu sınavdan geçeceğine dair kör ve nedensiz bir şükran duygusuydu. Ürkek bir adam değilimdir ama en iyimiz bile zor zamanlarda kendisini doğru yola getirecek insani bir müdahaleye ihtiyaç duyar ve ben de bunun acımasız bir şaka olabileceğinin zayıf ama büyüyen umuduyla ihtiyacım olan dayanağı buldum. Sonunda hareket edebildim.

“Bunu nasıl başardığımı sana anlatamam ama yatağın ayakucuna doğru yaptığım bir sıçramayla o şeye bir kol boyu mesafeye geldim ve saldırıp korku dolu bir yumruk savurdum. Yumruğumla ufalandı ve elim kemiğin içinden geçti. Dehşetin arkasından gelen mide bulandırıcı bir tiksintiyle yatağın diğer ucuna yarı baygın bir şekilde kendimi bıraktım. Demek ki yalnızca pis bir numaraydım. Hiç kuşku yok ki bu oyun daha önce defalarca oynanmıştı, hiç kuşku yok ki Broughton ve arkadaşları bu tüyler ürperten şeyi bulduğumda ne yapacağıma dair büyük bir iddiaya girmişlerdi. O aşağılayıcı dehşet durumundan bir anda de-

lice bir öfkeye savrulmuştum. Broughton'a küfürler ettim. Yatağın ayakucuna tırmanmaktan çok daldım. Giydirilmiş iskeleti parçaladım –her şey ne kadar da iyi tasarlanmış diye düşündüm– kuru kafayı yere atıp parçaladım ve kuru kemiklerin üstünde tepindim. Kafayı yatağın altına fırlattım ve kolayca kırılan gövde kemiklerini parçalara ayırdım. İnce uyluk kemiklerini dizimin üstünde böldüm ve hepsini farklı yönlerde fırlattım. Kaval kemiklerini bir tabureye dayayıp topuğumla kırdım. Tiksindirici şeye bir Berserker gibi saldırdım ve kaburgaları sırttan ayırıp göğüs kemiğini dolaba doğru savurdum. Yıkım devam ettikçe öfkem arttı. Yıpranmış çürük örtüyü yirmi parçaya ayırdım ve her şeyin üstü toz oldu, temiz kurutma kâğıdı ve gümüş hokka da dahil. Sonunda işim bitmişti. Kırık kemikler, parşömen parçaları ve ufalanan yün dışında bir şey kalmamıştı. Bir parça kafa kemiğini aldım –hatırladığım kadarıyla sağ tarafın yanak ve şakak kemiğiydi– kapıyı açtım ve Broughton'ın giyinme odasına giden koridor boyunca yürüdüm. Terle sıırsıklam olmuş pijamalarımın yürürken nasıl üstüme yapıştığını hâlâ hatırlıyorum. Kapıya tekme vuruşu içeri girdim.

“Broughton yataktaydı. Çoktan ışığı açmıştı ve küçülmüş, dehşete kapılmış görünüyordu. Bir anlığına kendini zor bela toparladı. Sonra konuşmaya başladım. Ne dediğimi bilmiyorum. Sadece nefret ve küçümsemeyle dolu bir ruh haliyle, az önce sergilediğim korkaklığın da yarattığı utançla ağızma geleni söyledim. Hiç cevap vermedi. Kendi konuşkanlığım beni hayrete düşürmüştü. Saçım hâlâ ıslak olan şakaklarıma yapışmıştı, elim şakır şakır kanıyordu ve kesinlikle acayip görünüyordum. Broughton tıpkı benim

yaptığım gibi kendini başucuna doğru çekti. Hâlâ cevap vermemiş, kendini savunmamıştı. Benim gelişim dışında bir şeyle meşgul gibiydi ve birkaç kere diliyle dudaklarını ıslattı. Ama hiçbir şey söyleyemedi lakin arada sırada ellerini oynatıyordu, tıpkı konuşamayan bir bebeğin ellerini oynatması gibi.

“Nihayetinde Bayan Broughton’ın odasının kapısı açıldı ve Bayan Broughton içeri girdi, bembeyazdı ve dehşete düşmüş görünüyordu. ‘Neler oluyor? Neler oluyor? Tanrı aşkına! Neler oluyor?’ diye bağırıp çağırmaya başladı, kocasının yanına gidip geceliğiyle yatağa oturdu ve ikisi birden bana baktılar. Ona durumu açıkladım. Karısı orada olmasına rağmen hiçbir lafımı esirgemedim. Yine de hiçbir şey anlamamış gibi görünüyordu. Çifte, korkakça şakalarını bozduğumu söyledim. Broughton başını kaldırıp baktı.

“‘O lanet şeyi yüzlerce parçaya böldüm,’ dedim. Broughton dudaklarını tekrar yaladı ve ağzı oynadı. ‘Tanrım!’ diye bağırdım, ‘seni öldüresiye dövsem yeridir. Bir daha tanıdığım hiçbir dürüst erkek ya da kadının seninle konuşmaması için elimden geleni yapacağım.’ Kafatasının kırık parçasını yatağının yanına, yere fırlatırken ekledim, ‘İşte, al. Senin için bir yadigârım var, bu geceki lanetli çalışmanın anısına!’

“Broughton kemiği gördü ve bir anda beni korkutma sırası ona geçmişti. Tuzağa yakalanmış bir yaban tavşanı gibi ciyaktı. Bağırıp çağırdı, ta ki en az benim kadar şaşkın olan Bayan Broughton onu kucaklayıp sakinleştirilecek bir çocuk gibi dil dökünceye kadar. Ama Broughton –hareket ettiğinde on dakika kadar önce en az onun kadar hastalıklı göründüğümü düşündüm– kadını itti, yataktan yere doğru eğildi ve çılgılık atmaya devam ederek eliyle kemiği

tuttu. Üzerinde benim elimden bulaşan kan vardı. Bana kulak asmadı. Doğrusu, ben de bir şey söylemedim. Gece- nin dehşeti yeni bir yöne doğru evrilmişti. Elinde kemikle yerden doğruldu ve sessizce durdu. Dinliyormuş gibi görünüyordu. ‘Zaman, zaman, belki,’ diye mırıldandı ve aynı anda halının üstüne boylu boyunca düşüp başını şömine siperine çarptı. Kemik elinden fırlayıp kapının yanına doğru uçtu. Harap ve bitap olan Broughton’ı kaldırdım, yüzü kan içindeydi. Boğuk, aceleci bir sesle fısıldadı: ‘Dinleyin, dinleyin!’ Biz de dinledik.

“On saniye mutlak sessizlikten sonra bir şey duymuşum gibi geldi. Önce emin olamadım ama sonunda şüphem kalmadı. Birileri koridorda hareket ediyormuş gibi bir ses vardı. Sert meşe zemin kaplamasının üstünden küçük düzenli adımlar bize doğru geliyordu. Broughton karısının oturduğu yere doğru geçti, bembeyaz ve dili tutulmuş bir şekilde yatakta oturdu ve kadının yüzünü omzuna bastırdı.

“Sonra, ışığı söndürdüğü sırada gördüğüm son şey başını yatağa bastırarak şekilde öne doğru düşmesi oldu. Onların varlığı, korkaklıklarındaki bir şey, bana güç verdi ve loş bir şekilde aydınlanmış koridora karşın oldukça net bir şekilde hatları görünen açık kapıya doğru yüzümü döndüm. Karanlıkta bir elimi uzatıp Bayan Broughton’ın omzuna dokundum. Ama son dakikada ben de yenik düştüm. Dizlerimin üstüne çöktüm ve yüzümü yatağa gömdüm. Ama hepimiz duyuyorduk. Ayak sesleri kapıya kadar geldi ve orada durdu. Kemik parçası kapıdan bir metre kadar içeride duruyordu. Yerinden oynayan eşyaların hışırtısı duyuldu ve şey artık odanın içindeydi. Bayan Broughton sessizdi: Broughton’ın yastık tarafından boğuklaştırılmış sesiyle dua

ettiğini duyabiliyordum. Ben ise kendi korkaklığıma lanet ediyordum. Sonra adımlar tekrar meşe kaplamaya doğru hareketlendi ve sesler uzaklaşarak yok oldu. Bir anlık nedametle kapıya gittim ve dışarı baktım. Koridorun sonunda hareket eden bir şey gördüğümü sandım. Bir an sonra geçit boşalmıştı. Alnım kapının pervazına dayanmış halde, beden hastalanmış gibi hissederek durdum.

“ ‘Işığı yakabilirsiniz,’ dedim ve cevaben oda aydınlandı. Ayağımın dibinde kemik filan yoktu. Bayan Broughton bayılmıştı. Kocasını ise bir işe yarayacak gibi değildi ve kadını kendine getirmem on dakikamı aldı. Broughton hatırlamaya değer tek bir şey söyledi. Çoğunlukla dualar mırıldanıp durdu. Ancak sonrasında söylediği o tek şeyi hatırlayabilmekten memnunum. İfade­siz bir sesle, neredeyse bir soru sorar, serzenişte bulunur gibi: ‘Onunla konuşmadın.’

“Gecenin geri kalanını beraber geçirdik. Bayan Broughton sabaha doğru bir çeşit uykuya daldı ama o kadar kötü rüyalar gördü ki sarsarak tekrar kendine getirdim. Şafağın sökmesi hiç bu kadar uzun sürmemiştir. Üç ya da dört kere Broughton kendi kendine konuştu. O durumlarda Bayan Broughton kolunu daha kuvvetle sıktı ama bir şey söyleyecek hali yoktu. Bana gelince, saatler geçip hava aydınlandıkça daha da kötüleştiğimi söylesem yalan olmaz. O iki vahşi tepki dengemi altüst etmişti ve hayatım zayıf temellerin üstüne kurulmuş gibi hissediyordum. Hiçbir şey söylemedim ve elimi bir havluyla sardıktan sonra da bir daha hareket etmedim. Öylesi daha iyiydi. Onlar bana yardım etti ve ben de onlara; üçümüz de o gece aklımızı kaybetmeye kıl payı kaldığının farkındaydık. En sonunda gün iyice ısıldığında ve kuşlar ötüp gevezelik etmeye başladıklarında bir şeyler

yapmamız gerektiğini hissettik. Yine de kıpırdamadık. Hizmetçiler tarafından o şekilde bulunmaktan özellikle imtina etmemiz gerektiğini düşünmüş olabilirsiniz; ancak böyle bir ihtimal zerre kadar umurumuzda değildi ve biz öylece otururken üzerimize yoğun bir rehavet çöktü ta ki Broughton'ın yardımcısı Chapman kapıyı çalıp açıncaya kadar. Hiçbirimiz kıpırdamadık. Broughton güçlkle ve gergin bir tonla, 'Chapman, beş dakika sonra tekrar gelebilirsin,' dedi. Chapman ağzı sıkı bir adamdı ama haberleri o anda herkese yaysa da bizim için fark etmezdi.

"Birbirimize baktık ve ben gitmem gerektiğini söyledim. Chapman dönene kadar dışarıda beklemeyi kastetmişim. Kendi yatak odama tekrar girmeye cesaretim yoktu. Broughton güç bela ayağa kalktı ve benimle geleceğini söyledi. Bayan Broughton tüm perdelerin ve kapıların açık olması şartıyla beş dakika kadar kendi odasında kalmaya razı oldu.

"Broughton ve ben, kasılmış bir şekilde birbirimize yaslanarak odama doğru yollandık. Perdelerden geçerek gelen günışığında yolumuzu görebiliyorduk ve ben de odanın perdelerini açtım. Yatağın ayakucunda, koltukta ve o şeyi parçalarına ayırdığım halının üstündeki kan lekelerim dışında odanın herhangi bir yerinde garip bir şey yoktu."

Colvin hikâyesini anlatmayı bitirmişti. Söyleyecek bir şey yoktu. Baş kasarasının üstünden zil yedi kere çınladı ve cevap feryadı karanlığın içinden inledi. Colvin'i aşağıya götürdüm.

"Tabii şimdi çok daha iyiyim ama kamaranda uyumama izin vermen tam bir nezaket örneği."

ÇIĞLIK ATAN KURUKAFA

F. Marion Crawford

Çeviren: Yankı Enki

F. Marion Crawford

1854'te Amerikalı entelektüel bir ailenin çocuğu olarak bir İtalyan kasabasında dünyaya gelen Francis Marion Crawford tam bir dil tutkunuydu ve Türkçenin de dahil olduğu on sekiz dil biliyordu. Yaşadığı dönemde çok ünlü bir yazar olan Crawford bir süre İstanbul'da da yaşadı. İstanbul'la ilgili izlenimleri *Constantinople (1890'larda İstanbul, İş Kültür*, 2007, çeviren: Şeniz Türkömer) başlıklı kitabında yer aldı. "Çığlık Atan Kurukafa" [The Screaming Skull] 1908'de *Collier's Magazine*'de iki kısım halinde yayımlandı. Crawford 1909'da İtalya'daki evinde kalp rahatsızlığından dolayı hayatını kaybetti. Ölmeden önce kaleme aldığı son eserlerden biri olan bu öykü, yazarın diğer korku öyküleriyle birlikte 1911'de *Wandering Ghosts* adlı kitapta yeniden basıldı. Öyküye ilham veren efsanede, evine geri dönmek isteyen kurukafanın Afrikalı bir köleye ait olduğuna inanılır.

Sık sık çığlık attığını duyardım. Hayır, asabi değilim, hayal görmüyorum, hayaletlere de asla inanmadım, tabii söz konusu şey bir hayalet değilse. O artık her ne haltsa, sanki Luke Pratt'tan nefret ettiği kadar benden de nefret ediyor ve bana çığlık atıp duruyor.

Yerinde olsaydım, insanları ustalıkla öldürme yöntemleri hakkında çirkin öyküler anlatmazdım asla, çünkü masadakilere birinin en yakınındakinden veya en sevdiğinden bıkmış olup olmayacağını hiçbir zaman bilemezsin. Bayan Pratt'ın ölümünden dolayı hep kendimi suçlamışımdır ve sanırım bir şekilde bundan sorumluyum. Yine de Tanrı biliyor ki onun için mutluluk ve uzun bir ömür dışında bir şey dilemedim. Eğer öykümü anlatmasaydım hâlâ hayatta olabilirdi. Galiba o şeyin bana çığlık atmasının sebebi de bu.

Ufak tefek, iyi bir kadındı. Genellikle tatlı bir mizacı vardı ve hoş, ince bir ses tonuna sahipti. Ne var ki herkesin dolu olmadığını bildiği bir tabanca patladığında, küçük oğlunun öldüğünü sanıp attığı çığlığı çok iyi hatırlıyorum. Aynı çığlıktı bu; sonunda artan bir titreşim olsa da tamamen aynı çığlık. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Gayet aşikâr.

İşin aslı, doktorun ve eşinin iyi geçinemediğini anlamıştım. Ben buradayken arada sırada didişirlerdi ve Bayan Pratt'ın kızardığını, sinirlerine hâkim olmak için dudakları-

nı iyice ısırdığını, Luke'un da betinin benzinin solduğunu, hakaretler yağdırdığını sık sık görürdüm. Luke, anaokulunda ve ilkokulda da böyle biriydi. Bilirsin, benim kuzenimdi işte; bu evin bana geçme sebebi de bu. O öldükten, oğlu Charley de Güney Afrika'da öldürüldükten sonra geriye hiçbir akraba kalmadı. Evet, benim gibi bahçıvanlığa yönelen eski bir denizci için fena denemeyecek bir servet.

İnsan kendi hatalarını en makul eylemlerinden daha canlı bir şekilde hatırlar, değil mi? Buna sık sık şahit olmuşumdur. Bir gece, birçok şeyi değiştirecek öyküyü anlattığımda Pratt ailesiyle akşam yemeğindeydim. Yağmurlu bir kasım akşamıydı ve deniz adeta inliyordu. Şşş! Eğer susarsan onu duyabilirsin şimdi...

Gelgiti duyuyor musun? Hüzün verici bir ses değil mi? Bazen, yılın bu zamanında –merhaba!– işte orada! Korkma dostum, seni yemez, ne de olsa sadece bir ses! Yine de duyduğuna sevindim, çünkü bunu rüzgâr zanneden ya da benim hayal gücüme veya herhangi bir şeye yoran insanlar ille de çıkar. Sanırım bu akşam bir daha duymayacaksın sesini; genellikle bir kereden fazla gelmez. Evet; kesinlikle öyle. Ateşe bir odun daha at ve o çok sevdiğin hafif karışıma bir şeyler daha ekle. *Clontarf* denizin dibini boyladığında bizi kurtaran Alman gemisindeki ihtiyar marangoz Blauklot'u hatırlıyor musun? İstedığımız kadar tedbir alsak da bir gece uluyan bir fırtına kaldırıp atmıştı bizi. Karadan 500 mil uzaktaydık ve gemi sanki bir makine gibi düzenli bir şekilde yükselip alçalıyordu. Yelkenciyle birlikte geminin ön tarafına giden ihtiyar Blauklot, "Tavuktan ayıya, çakıllar kıyıya, akşam oldu çocuklar!" diye şarkılar söylüyordu. Sık sık hatırlarım bunu. Neyse ki artık temelli karadayım.

Evet, böyle bir geceydi. Bir süreliğine evdeydim, *Olympia*'yı ilk seferine çıkarmak için bekliyordum. Bir sonraki seferinde rekor kırmıştı, hatırlarsın, ama bu bize tarihi gösteriyor. Yıl 92'ydi, kasım ayının başlarıydı.

Kirli bir hava vardı. Pratt gergindi, yemek kötüydü, gerçekten de çok kötüydü ve bu işleri hiç de kolaylaştırmıyordu. Ayrıca soğuktu ve yemek böylece daha da berbat bir hal almıştı. Küçük hanımefendi bu yüzden çok mutsuzdu ve çiğ turplar ile az pişmiş koyun etine karşılık kızarmış peynirli ekmek hazırlamak konusunda ısrar ediyordu. Pratt belli ki zor bir gün geçirmişti, belki de bir hastasını kaybetmişti. Ne olursa olsun kötü bir ruh hali içindeydi.

“Görüyor musun, eşim beni zehirlemek istiyor!” dedi. “Bir gün muradına erecek.” Kadının kalbi kırılmıştı ve ben de gülermiş gibi yaparak, Bayan Pratt'ın böyle basit bir yolla eşinden kurtulması için fazla akıllı olduğunu söyledim. Sonra da onlara cam lifi ve doğranmış at kılı gibi şeylerle ilgili Japon numaralarını anlattım.

Pratt bir doktordu ve böyle konularda benden daha bilgiliydi ama bu beni daha da heveslendirdi ve onlara İrlanda'da, kimse şüphelenmeden üç kocasını katleden bir kadının öyküsünü anlattım.

Bu öyküyü hiç duymadın mı? Dördüncü koca uyanık kalmış, eşini yakalamış ve sonra asmışlar kadını. Kadın bu işi nasıl mı beceriyormuş? Onlara ilaç veriyormuş, uyurken kulaklarından içeri küçük bir huni yardımıyla eritilmiş kurşun döküyormuş... Hayır, bu duyduğun rüzgârın sesi. Yine güneyden esiyor. Sesinden anlıyorum. Ayrıca, diğer şey aynı akşamda bir kereden fazla gelmez, yılın bu zamanında bile. Evet, aylardan kasımdı. Zavallı Bayan Pratt,

o akşam yemeğinden kısa bir süre sonra aniden yatağında ölüverdi. Tarihten eminim, çünkü ölüm haberini ben *Olympia*'nın ilk seferinde görevliyken peşimizden New York'a gelen bir gemiden aldım. Sen de *Leofric*'teydin o yıl, değil mi? Evet, hatırlıyorum. Seninle ne güzel iki yaşlı tonton oluverdik, *Clontarf*'ta birlikte çıraklık yaptığımız günlerin üzerinden neredeyse elli yıl geçti. İhtiyar Blauklot hiç unutulur mu? "Tavuktan ayıya, çakıllar kıyıya, akşam oldu çocuklar!" Ha ha! Biraz daha al, su da al. Bu ev bana geçtiğinde mahzende bulduğum yıllanmış bir Hulstkamp bu. Yirmi beş yıl önce Luke'a Amsterdam'dan getirdiğimin aynısı. Bir yudum bile almamış. Belki şimdi pişmandır, zavallı adam.

Nerede kalmıştım? Bayan Pratt'ın aniden öldüğünü söylemiştim, değil mi? Evet. O öldükten sonra Luke burada yalnız hissetmiş olmalı diye düşündüm. Arada sırada onu görmeye geldim, gergin ve yorgun görünüyordu, işinin başından aşkın olduğunu söylemiş ve katiyen bir yardımcı istemediğini belirtmişti. Aradan yıllar geçti ve oğlu Güney Afrika'da öldürüldü. Sonra acayipleşmeye başladı. Onu diğerlerinden ayıran bir şeyler vardı. Sanırım tüm dikkatini işine veriyordu, mesleki olarak göz ardı edilemeyecek hatalar falan yaptığı yoktu ama nereden bakarsan bak bir garipti işte.

Luke gençliğinde solgun suratlı, kızıl saçlı bir adamdı ve asla iri yarı olmamıştı. Orta yaşlarında saçları kırılaşmaya başladı ve oğlu da öldükten sonra iyice zayıfladı, ta ki kafası, üzerine deri gerilmiş bir kurukafaya benzemeye başlayana kadar. Gözlerinde ise oldukça nahoş, düşmanca bir bakış seziliyordu.

Luke'un, zavallı Bayan Pratt'ın çok sevdiği yaşlı bir köpeği vardı ve kadın nereye gitse köpek de onun peşinden giderdi. Bir buldoktu ve üst dudağını azıdişlerinden birinin arkasına çekerek yabancıları oldukça korkutan bir görüntü sergilese de görebileceğiniz en tatlı hayvandı. Bazen, akşamları, Pratt ve Bumble –köpeğin adı buydu– oturup uzun süre birbirlerine bakar ve eski günleri, Luke'un karısının şu an tam da senin oturduğun sandalyede oturduğu zamanları düşünürlerdi. Orası onun yeri ve burası, benim oturduğum yer de doktora aitti. Bumble tabureye tırmanırdı. O zamanlar yaşlı ve şişkoydu; çok fazla zıplayamıyordu, dişleri de çürümeye başlamıştı. Gözlerini Luke'a diker, Luke da aynı şekilde ona bakardı ve yüzü giderek bir kafatasına benzerdi. Gözlerinin olması gereken yerde iki küçük kömür parçası vardı. Aşağı yukarı beş dakika sonra ihtiyar Bumble aniden silkelenir ve sanki kurşun yemişçesine berbat bir şekilde ulurdu. Oturduğu yerde devrilir, hızla koşturur, büfenin altına saklanıp tuhaf sesler çıkarak yatardı.

O son aylarda Pratt'ın nasıl görüldüğünü düşünürsek, olanlar pek de şaşırtıcı değil, anlarsınız işte. Asabi değilim, hayal de görmüyorum ama hassas bir kadını histeri krizine sokmuş olabileceğine inanabilirim. Kafası, deri gerilmiş bir kurukafaya o kadar benziyordu ki...

Sonunda, Noel'den bir gün önce geldim; gemim limanda demirlemişti ve üç haftalığına boştum. Bumble etrafta yoktu ve ben de ihtiyar köpek öldü herhalde diye düşündüm.

"Evet," dedi Pratt. Kısa bir sessizlikten sonra konuşmaya devam etse de ses tonunda bir tuhaflık seziliyordu. "Onu öldürdüm," dedi hemen. "Daha fazla dayanamadım."

Aslında cevabını tahmin ediyordum ama yine de neye dayanamadığını sordum.

“Oturup bana baktığında ve sonra da ulumaya başladığında öyle bir hali vardı ki.” Luke hafiften ürperdi. “Zavallı ihtiyar Bumble, hiç acı çekmedi,” diye ekledi hızla, sanki onun kötü biri olduğunu düşüneceğimi sanmıştı. “Onu iyice uyutmak için suyuna ilaç koydum, sonra da yavaş yavaş kloroform verdim, böylece rüya görse bile boğulduğunu hissetmeyecekti. O andan beri sessiz.”

Ne demek istediğini düşündüm, sanki söylediklerine engel olamamış, kelimeler ağzından dökülmüştü. O andan beri biliyorum. Köpek öldükten sonra o sesi pek duymadığını söylüyordu. Belki önceleri ihtiyar Bumble’ın aya karşı uluduğunu düşünmüştü ama, bu pek de öyle bir ses değil, değil mi? Ayrıca, Luke bilmeseydi de ben biliyorum ne olduğunu. Nihayetinde bir ses bu ve bir sesin kimseye zarar verdiği görülmemiştir. Yine de Luke benden daha hayalperestti. Bu yerle ilgili anlamadığım bir şeyler olduğuna şüphe yok, ama ben bir şeyi anlamadığımda onun bir fenomen olduğunu düşünürüm ve Luke’un yaptığı gibi beni öldüreceğine inanmam hemen. Ben her şeyden anlamam, siz de anlamazsınız, denize açılmış herhangi biri de... Gelgit dalgalarından bahsederdik mesela, onları çözemezdik, halbuki artık onlara denizin altındaki depremler olarak bakıyoruz, onların ne olduğunu anlaşılır kılabilen elli tane teori arasında bölünüyoruz. Bir seferinde birini kabul edecek oldum, mürekkep takımım kamaramın tavanına sıçradı. Aynı şey, Kaptan Lecky’ye de oldu. Bunu bence *Wrinkles*’ta okumuşsundur. Güzel. Böyle bir şey karada, mesela bu odada gerçekleşse, asabi bir insan ruhlardan, havaya

yükselebilmekten ve anlamsız bir sürü şeyden bahsedebilir; hem de bunu henüz açıklanmamış bir “fenomen” olarak görmek dururken... Şu ses konusunda da böyle düşünüyorum, anlatabildim mi?

Ayrıca, Luke’un karısını öldürdüğü ne malum? Böyle bir şeyi aklımdan bile geçiremem. Sonuçta, akşam yemeğindeki hikâyeyi anlatmamdan birkaç gün sonra, zavallı Bayan Pratt’ın aniden yatağında ölmesi bir tesadüftü. O şekilde ölen tek kadın o değildi. Luke, komşu bölgeden bir doktor çağırdı ve kadının kalbiyle ilgili bir sorun yüzünden öldüğü konusunda hemfikir oldular. Oldukça sık rastlanan bir durum.

Tabii bir de kepçe meselesi vardı. Bunu kimseye anlatmadım, yatak odasındaki dolapta bulduğumda irkilmiştim. Ayrıca yeniydi. Küçük, kalaylı, en fazla bir-iki kere ocak yüzü görmüş bir kepçeydi. İçinde erimiş kurşun vardı ve çanağın dibine yapışıp kalmıştı. Griydi ve sertleşmiş cürufla kaplıydı. Bu bir şeyi kanıtlamaz elbette. Köy doktoru genellikle becerikli biridir, ekmeğinin peşindedir ve Luke’un küçük bir kurşunu kepçenin içinde eritmek için bir sürü sebebi olabilirdi. Balık tutmaya bayılırdı, misal, geceleyin balıklar için yem bırakmakta kullanmış olabilirdi ya da ne bileyim, duvar saatinde sarkaç niyetine kullanmış olabilirdi. Her halükârda onu bulduğumda çok acayip bir hisse kapıldım, çünkü olan biteni anlatırken tarif ettiğim şeye çok benziyordu. Bilmem nasıl ifade etsem? Tadımı çok kaçırmıştı ve onu atıverdim; şu an kıydan bir mil açıkta denizin dibini boylamış durumda, dalgalarla boğuştuğunu fark edemeyecek kadar mutlu mesut ve paslı bir halde.

Anlatabildim değil mi? Luke bunu yıllar önce köyden almış olmalı, çünkü adamın biri hâlâ satıyor bu kepçelerden. Mutfak eşyası bu sonuçta, her neyse, meraklı bir hizmetçinin bunu içinde kurşunla bulup da ne olduğuna dair kafa yorması ve tahminen benim yemekte olan biteni anlattığımı duyan öteki hizmetçiyle konuşması için ne sebep olabilir ki? Ayrıca o hizmetçi de tesisatçının oğluyla evlendi köyde ve her şeyi de olduğu gibi hatırlar muhtemelen.

Yahu beni anlıyorsun değil mi? Luke Pratt öldü diyorum, karısının yanında, namusuna yakışır bir mezar taşının altında yatıyor, onun anısına hâlel getirmek istemem. Her ikisi de ölü artık, hatta oğulları da. Luke'un ölümü hakkında yeteri kadar sıkıntı çıktı zaten.

Nasıl mı? Bir sabah kumsalda ölü bulundu, adli tabip de soruşturmasına başladı. Boğazında ufak izler vardı ama herhangi bir eşyası çalınmamıştı. Jürinin nihai kararı şuydu: Ölümüne "bilinmeyen kişiler veya hayvanların elleri ya da dişleri" neden olmuştu, çünkü jürinin yarısı iri bir köpeğin Luke'u yere indirip soluk borusunu ısırıldığını düşünmüş ama boynundaki deride bir tahrip söz konusu değildi. Dışarı saat kaçta çıktığını ya da nereye gittiğini kimse bilmiyordu. Onu bulduklarında su seviyesi tabelasının yakınında sırtüstü yatıyordu. Eşine ait olan mukavva bir şapka kutusu üstü açık bir halde elinin altında duruyordu, kapağı düşmüştü. Anlaşılan o ki bu kutuda bir kurukafa götürüyordu eve; doktorlar böyle şeyleri biriktirmeye bayılır. Kurukafa kutudan dışarı, Luke'un kafasının yanına doğru yuvarlanmıştı. Oldukça iyi durumdaydı, küçük ve düzgün bir biçimi vardı, bembeyazdı, dişleri de sapasağlamdı. Açıkçası

ilk gördüğüm anda üst çenesi de sapasağlamdı ama alt çenesinin yerinde yeller esiyordu.

Evet, kurukafayı buraya geldiğimde buldum. Akça pakça ve pırıl pırıldı, camekânda saklasan olurdu yani, bilmem anlatabildim mi? İnsanlar bunun nereden geldiğini, bununla ne yapacaklarını da bilememiş, o yüzden de kutusuna geri koyup en güzel odalardan birinin dolabına kaldırmışlar ve ben gelince gösteriverdiler. Kumsala da götürdüler, Luke'un bulunduğu yeri gösterdiler, yaşlı balıkçı onun yerde nasıl yattığıyla ve yanındaki kurukafayla ilgili bilgi verdi. Ama açıklayamadığı bir şey vardı; eğimli kumsaldaki kurukafa nasıl olup da aşağı, Luke'un ayaklarına doğru yuvarlanmak yerine onun kafasına doğru bayır yukarı yuvarlanmıştı? O an bana garip gelmemişti ama üzerine düşünmeyi sürdürdüm çünkü orası epey dikti. İstersen yarın seni de oraya götürürüm, tam o noktaya birkaç taş yığdım.

Luke aşağı düştüğünde ya da onu biri ittiğinde, artık hangisi doğru bilemiyorum, kutu kuma çarpınca kapağı açılmış, kurukafa da aşağı yuvarlanmış olmalıydı ama hayır, öyle olmamış. Kafasının dibindeydi, neredeyse degecek kadar yakındaydı ve yüzü de ona dönüktü. Bana ilk anlatıldığında, sonrasında uzun uzun kafa yorup sahneyi zihnimde canlandırana kadar pek garipsemedim, ardından, kurukafanın ne diye aşağı değil de yukarı yuvarlandığını, başka bir yerde, ne bileyim, bir metre uzakta duracağına neden Luke'un kafasının dibinde durduğunu kendime sorup durdum.

E tabii, hangi kanıya vardığımı merak ediyorsun değil mi? Ne yaparsam yapayım bu yuvarlanma meselesini açık-

layacak bir yol yoktu. Ama bir süre sonra kafamda son derece rahatsız edici bir fikir dolanmaya başladı.

Aman, doğaüstü bir şeyden bahsettiğimi zannetme! Hayalet diye bir şey yoktur, ama olabilir de... Eğer varsa, insanlara, onları korkutma dışındaki herhangi bir yolla zarar verebileceklerine pek ihtimal vermiyorum ve bana kalırsa, Kanal kalabalıkken sisin içinde kalacağıma bir hayaletle karşı karşıya kalırım daha iyi. Yok efendim. Beni asıl rahatsız eden saçma bir fikirdi, hepsi bu. Sana bunun ne zaman ortaya çıktığını anlatamayacağım gibi elle tutulur bir hale gelene kadar nasıl geliştiğini de anlatamam.

Bir akşam bir elimde pipom, diğer elimde sıkıcı bir kitapla oturup Luke ve zavallı eşi hakkında düşünüyordum ki, birden kurukafanın muhtemelen kadına ait olabileceği geldi aklıma. İşte o andan beri bu fikri atamadım kafamdan. Şimdi bana saçmalama diyeceksin ki hakkın var; sonuçta Bayan Pratt usulüne uygun bir şekilde toprağa verildi, kilise bahçesinde gömüldüğü yerde yatmaya devam ediyor ve kafatasının kocası tarafından yatak odasında, kendisine ait eski bir şapka kutusunda saklandığını düşünmek başlı başına vahşet. Ne olursa olsun, mantığa, sağduyuya ve her türlü olasılığa rağmen, kocasının tam da bunu yaptığına ikna olmuş vaziyetteyim. Doktorlar senin benim gibi insanları delirtmek için ellerinden gelen bütün tuhaflıkları sergiliyor ve bunlar bize pek de olası, makul ve mantıklı gelmiyor.

Peki anlamadın mı? Eğer bu gerçekten de zavallı kadının kafatasıysa, adamın buna sahip oluşunu açıklamak için karısını öldürdüğünü kabul etmemiz icap eder. Hem de, bir gün gerçekleri ortaya çıkaracak bir araştırmanın yapı-

labileceği endişesiyle, Luke'un da öyküdeki kadının kocalarını öldürdüğü şekilde Bayan Pratt'ı öldürdüğünü kabul etmemiz gerekir. Bak, sana demiştim, bu gerçekten ya elli ya altmış sene önce yaşanmıştı galiba. Üç tane kurukafayı mezardan çıkardılar, hepsinde de işe yarar ipuçları buldular. Kadının asılmasına sebep olan buydu. Luke kesin hatırladı bunu. Aklına geldiğinde ne yaptığını düşünmek bile istemem; korkunç şeyler benim meşrebim değildir pek, senin de o taraklarda bezin olduğunu sanmıyorum, haksız mıyım? Yok. Eğer olsaydı, öykünün eksikliğini tamamlayıverirdin.

Çok acımasızca, değil mi? Her şeyi böyle, olması gerektiği şekliyle gözümün önüne getirmez olaydım. Kadının gömülmesinden önceki gece aldı bunu, kesin, tabut kapandıktan ve hizmetçi uyuduktan sonra. Her iddiasına girerim, aldıktan sonra fark edilmesin diye örtünün altına, onun yerine başka bir şey koymuş olmalı. Sence ne koymuştur?

Dediklerime pek kulak asmadığını biliyorum. Önce sana, gerçekte ne olduğunu bilmek istemiyorum, korkunç olaylara kafa yormaktan nefret ederim dedim, sonra da her şeyi sanki kendi gözlerimle görmüşüm gibi anlatıverdim. Luke'un oraya koyduğu şey kadının çantasıydı, ona eminim. O çantayı gayet net hatırlıyorum, çünkü akşamları hep kullanırdı. Kahverengi pelüş bir çantaydı ve tamamen dolu olduğunda tam da şeyle aynı ebatta oluyordu, şeyle işte, anladın değil mi? Evet, yine aynı şeyi yaptım galiba. Sen daha gül, ama burada, olayın gerçekleştiği yerde tek başına yaşamıyorsun ve Luke'a da eriyen kurşun öyküsünü anlatan sen değildin. Asabi değilim bak, bende yalan yok, fakat bazen başkalarının neden asabi olduğu-

nu çok iyi anlıyorum. Yalnızken kafam bununla meşgul hep, hayal kurup duruyorum ve o şey çılgılığı kopardığında da öyle, gerçi, doğrusunu istersen şimdiye dek alışmış olmalıydım ama sen ne kadar rahatsızsan ben de o kadar rahatsızım.

Gerilmemem lazım aslında. Sonuçta benim lanetli bir gemiye bile binmişliğim var. Yelken direğinin tepesinde bir hayalet olduğuna inanılırdı. Mürettebatın çoğu biz demir attıktan on gün sonra Batı Sahili hummasına yakalanıp öldü ama bana bir şey olmadı. O günlerde olmadığı gibi sonra da bir şey olmadı. Hakikaten tatsız şeylere şahit oldum, tıpkı senin, herkesin olduğu gibi. Fakat yaşadığım hiçbir şeyi bunun kadar dert etmedim.

O şeyden kurtulmaya çalıştım, doğruya doğru şimdi, ama onun bundan hoşlandığını söyleyemem. Yerini çok seviyor; en güzel odalardan birinin dolabında, Bayan Pratt'ın şapka kutusunda olmaya bayılıyor. Nereden mi biliyorum? Çünkü denedim. Denemediğimi zannetmedin herhalde? Orada olduğu müddetçe sadece arada sırada çılgılık atıyor, genelde yılın bu vakitlerinde, ama evden çıkarırsam tüm gece devam ediyor ve hiçbir hizmetçi de yirmi dört saat kalmaz bu evde. Bu yüzden sık sık tek başıma kaldım ve iki haftalığına kendi başımın çaresine bakmaktan başka çarem yoktu. Köyden hiç kimse bu çatının altında kalmaya bir gece bile dayanamaz artık, ayrıca evin satılması veya kiralanması da hiçbir şekilde ihtimal dahilinde değil. İhtiyar kadınlar, biraz daha burada kalırsam sonumun kötü olacağını söyleyip duruyor.

Korkmuyorum efendim. Bu saçmalığı ciddiye alacak birinin çıkmasına sen daha gül, haksız da sayılmazsın

hani. Sana katılıyorum, abesle iştigal bu. Sana söylemedim mi yahu? Seni ürkütüp sandalyenin arkasında duran bir hortlak görmeyi bekleyerek etrafına baktıran şey sadece bir ses oysa.

Kurukafa konusunda tamamen yanılıyor olabilirim ve umarım yanılıyorumdur. Luke'un uzun zaman önce bir yerlerden bulduğu önemli bir numune olabilir. Sallayınca tıngırdayan da belki sadece bir çakıl taşı veyahut sert bir kil parçacığı falandır. Uzun süre toprağın altında kalan kafataslarının içinde genellikle tıngırdayan bir şeyler olabilir değil mi? Hayır, o her neyse, çıkarmaya çalışmadım, kurşun olmasından korkuyorum işte, anlatabiliyor muyum? Ve eğer kurşunsa da gerçeği bilmek istemiyorum çünkü emin olmak istemiyorum. Şayet kurşunsa, Bayan Pratt'ı kendi ellerimle öldürmüşçesine suç benim demektir. Herkes bunu anlamalı. Emin olmadığım sürece bunun tamamen saçmalıktan ibaret olduğunu, Bayan Pratt'ın eceliyle öldüğünü ve o güzel kurukafanın da Luke'un Londra'daki öğrencilik zamanından kaldığını söyleyerek kendimi teselli edebilirim. Ama eğer emin olursam, sanırım evi terk etmem gerekir, doğruya doğru. Bu yüzden de malum dolaşın durduğu evin en güzel odasında uyumaya çalışmaktan vazgeçtim.

Neden göle atmadığımı sorduğunu duymadım sanma. Tamam, ama lütfen ondan kahrolası öcü diye bahsetme, öyle laflar hiç hoşuna gitmiyor.

İşte! Tanrım ne çılgıktı ama! Demiştin sana. N'oldu, betin benzin attı dostum? Piponu tazeleyip sandalyeni ateşe yanaştır ve biraz daha içki al. Bu Hollanda içkisi adamı bozmaz. Java'da bir Hollandalının yarım şişe Hulstkamp'ı

sabah sabah gıkını çıkarmadan köklediğini gördüm ben. Ben çok rom içmem, romatizmamı azdırıyor ama senin böyle bir derdin yok, sana dokunmaz. Kaldı ki bu gece çok rutubet var. Rüzgâr da uğuldamaya başladı ve birazdan güneybatıdan eser. Pencereleler nasıl zangırdıyor duyuyor musun? İniltilere bakılırsa sular da yükselmeye başladı.

O lafı etmeseydin onu da tekrar duymazdık. Kesin ve net. E tabii, bunu bir tesadüf olarak da değerlendirebilirsin ama senden ricam, ona o lafları etme bir daha, benden söylemesi. Belki de zavallı kadıncağız duyuyor ve inciniyor dur, nereden bilebiliriz ki? Hayaletler mi! Hayır efendim! Eline alıp günışığında baktığın, salladığında tıngırdayan bir şeye hayalet denir mi? Ama bu şey duyabiliyor, anlayabiliyor; kesinlikle öyle.

Bu eve geldiğimde en güzel odada uyumaya çalıştım, bunun tek sebebi en güzel ve en rahat oda olmasıydı, fakat bundan feragat etmek durumunda kaldım. Bu oda onlarındı; kadın oradaki yatakta vefat etmişti, gömme dolap da sol tarafta, yatağın başucunun dibindeydi. İşte bu şey de orada, şapka kutusunun içinde durmak istiyor. Bu odada sadece iki hafta kaldım, sonra alt kata, ameliyathanenin yanındaki küçük odaya geçtim. Geceleri hastalarla ilgilenmek zorunda kaldığı zamanlarda Luke bu odada uyurdu.

Denizde değilken hep iyi uyuyan biri olmuşumdur. Yalnızken saat on bir ile yedi arası yani sekiz saat uyurum. Yalnız değilsem de on iki ile sekiz arası uyurum. Bu odadaysa saat sabaha karşı üçten sonra uyku tutmadı, daha doğrusu üçü çeyrek geçeden sonra. Eski cep saatimle kontrol ettim, hâlâ çalışıyor. Her seferinde tam olarak üçü on yedi geçeyi gösteriyordu. Acaba Bayan Pratt'ın öldüğü saat miydi bu?

Duyduğun gibi değildi. Eğer öyle olsaydı iki geceyi çıkaramazdım. Bu sadece bir irkilmeydi, bir inilti ve dolaptan gelen, birkaç saniyeliğine duyulan, zorlukla alınan nefes sesleri. Normal şartlarda uyanmazdım, buna şüphem yok. Sanırım sen de benim gibisin ve biz de denize açılma tecrübesi olan diğer insanlardan farklı değiliz. Doğal sesler bizi hiç rahatsız etmez, hele sert bir rüzgârla kabarmış ya da esintiye karşı kırılganlığımıza doğru savrulan bir yelkenin gürültüsü hiç etmez. Ama bir kurşun kalem kamaramızdaki masanın çekmecesinde bir o yana bir bu yana yuvarlanıp tıngırdarsa saniyesinde uyanırız. Aynen öyle, bilirsin değil mi? Pekâlâ, dolaptaki ses bundan yüksek değildi fakat yine de beni anında uyandırdı.

“İrkilme” dedim. Ben ne demek istediğimi çok iyi biliyorum ama bunu makul ve mantıklı bir şekilde ifade etmek çok güç. Elbette bir insanın “irkildiğini duymak” mümkün değil, olsa olsa ayrılmış dudakların ve sıkılmış dişlerin arasından alınan ani bir nefesin veya hafifçe fakat hızla kıpırdayan bir kumaşın belli belirsiz sesi olabilir bu. Böyle bir şeydi işte bu ses.

İnsan dümenindeyken, yelkenlinin ne yapacağını birkaç saniye öncesinden hisseder ya, atlar için de söylerler aynısını ama söz konusu yelkenli olunca durum daha tuhaf, çünkü atlar duyguları olan canlı varlıklar ve sadece şairler ile denizci olmayanlar bir geminin canlı olduğundan falan dem vurabilir. Yine de ben, bir gemi her ne kadar yük taşıyan buharlı ya da yelkenli bir makine olsa da, bir şekilde onun duygusal bir araç olduğunu, doğa ile insan arasında iletişim sağlayan bir araç olduğunu düşünmüşümdür her zaman, özellikle de bilek kuvvetiyle idare edilen bir ge-

mide, dümendeki insanı kastediyorum. Gemi, doğrudan rüzgâr ve denizin, dalganın ve akıntının tesiri altındadır, onları insanın eline nakleder, tıpkı telsiz telgrafın havadaki aralıklı cereyanı yakalayıp onu aşağıda bir mesaja dönüştürmesi gibi.

Nereye vardığımı anlamışsındır; dolapta bir şeyin irkildiğini hissettim ve bunu o kadar canlı bir şekilde hissettim ki, duyulacak bir şey olmasa da sesini duydum ve kafamın içindeki bu ses birdenbire uyandırdı beni. Ama diğer sesi gerçekten duydum. Sanki bir kutudan geliyordu, adeta uzaktaki biriyle yapılan bir telefon görüşmesindeki gibi. Ben ise yatağımın başucundaki dolaptan geldiğini biliyordum. O esnada tüylerim diken diken olmadı, kanım da donmadı. Sadece, kamaramdaki masanın çekmecesinde takırdayan bir kalem den alakasız olmasın, çok alakasız bir şeyin çıkardığı sesin beni uyandırmasına sinirlendim o kadar. Önce çözümedim, dolap ile dışarıdaki havanın nasıl bir teması olabilirdi, onu düşündüm. Herhalde rüzgâr giriyor ve dolabı hafiften gıcırdatarak inilti sesleri çıkmasına sebep oluyordu. Bir kibrit yakıp saatime baktım, üçü on yedi geçiyordu. Sonra da dönüp sağ kulağımın üstüne yatıp uyudum. O benim iyi duyan kulağımdır, öteki pek iyi işitmez çünkü henüz bir delikanlıyken yelkenlinin direğinin tepesinden suya daldığımda sert bir darbe almıştı. Yapılacak iş değil tabii, ama hayırlı oldu neticede, gürültülü bir ortamda uyumak istediğimde çok işe yarıyor.

İlk gece böyleydi ve sonra aynı şey, düzenli bir şekilde değilse de birkaç defa daha oldu, ama saniyesi saniyesine hep aynı vakte denk geliyordu. Belki de bazen iyi duyan bazen de duymayan kulağımın üstüne yatıyordum. Dolabı

kontrol ettim ve rüzgârın ya da başka bir şeyin sızabileceği bir nokta bulamadım. Dolabın kapısı boşluk kalmayacak şekilde yerine tık diye oturuyordu, güvelerin girmemesi için de böyle olması gerekirdi zaten. Bayan Pratt kışlıklarını buraya koyuyordu kesin, çünkü hâlâ kâfur ve terebentin kokuyordu.

Aşağı yukarı iki hafta sonra duyduğum gürültüden artık gına geldi. O zamana dek durumu kabullenip kurukafayı odadan çıkarmak ahmakça olabilir diye düşünmüştüm. Gündüz işin rengi her zaman farklıdır nihayetinde, öyle değil mi? Ama ses yükseldi de yükseldi, evet evet, ses demek yanlış olmasa gerek, bir gece duymayan kulağımla bile duydum onu. Uyanıkken ve iyi duyan kulağımın üzerinde yatarken, top patlasa duymazdım. Ama duydum işte ve korkuyu hissetmeden önce kendimi kaybettim, ki insanın korkması ile kendini kaybetmesi arasında çok da fark yoktur. Bir kibrit yakıp kalktım, dolabı açtım, kutuyu alıp pencereden dışarı, olabildiğince uzağa fırlatıverdim.

Tüylerim diken diken oldu birden. O şey havadayken tıpkı top mermisi gibi bir çığlık kopardı. Yolun diğer tarafına düştü. Kapkaranlık bir geceydi, tam düştüğü yeri göremedim ama yolun ötesine düştüğünü biliyordum. Pencere hemen ön kapının üstündeydi. Çitlere aşağı yukarı on beş metre mesafedeydi, yol da on metre ötedeydi. Etraf papazın lojman arazisi boyunca kalın çitlerle çevriliydi.

O gece pek uyumadım, kutuyu attıktan yarım saat kadar sonra dışarıdan gelen bir feryat duydum, tıpkı bu gece duyduğumuz gibiydi, ama daha kötü, insanı daha çaresiz bırakan bir şeydi diyebilirim, hayal görmüş de olabilirim fakat çığlıkların her seferinde yakınlaştığına da yemin ede-

bilirim. Bir pipo yaktım, biraz volta attım, bir kitap alıp okumaya çalıştım ama kitabın adını ya da ne hakkında olduğunu hatırlıyorsam şu cümleyi bitirmek nasip olmasın, çünkü çılgınlık öyle yüksekti ki ölüyü bile diriltirdi.

Şafak sökmeden hemen önce birisi kapıyı çaldı. Kapı sesiydi bu, başka bir şeyle karıştırıyor olamazdım, pencereyi açıp aşağı baktım, birilerinin doktora ihtiyacı olduğunu tahmin ettim, yeni misafirin Luke'un evini kendi üzerine aldığını düşünmüş olabilirlerdi. O berbat sesten sonra kapıyı bir insanın çalması çok rahatlatıcıydı.

Ne var ki küçük veranda nedeniyle kapı yukarıdan tam olarak görünmüyordu. Tekrar çalındı kapı. "Kim o?" diye seslendim ama cevap yoktu. Fakat kapı çalınmaya devam ediyordu. Yine seslendim, "Doktor artık burada yaşamıyor," dedim. Yine ses yoktu ama dedim ki bu kişi yaşlı, sağır bir köylü olabilir. Bir mum alıp kapıyı açmak için aşağı indim. Sana yemin ederim, aklımda o şey yoktu ve sesleri de neredeyse unutuvermişim. Kapıda bana söyleyecekleri olan birini bulabileceğime emindim. Mumu koridordaki sehpayı bıraktım ki kapıyı açınca rüzgârla sönmessin. Kapının Nuh Nebi'den kalma sürgüsünü çekerken yine kapı vuruldu. Gürültülü değildi; daha ziyade tuhaf, tok bir sestiydi, dibindeydim artık, hatırlıyorum, içeri girmek isteyen biri çalıyor olmalıydı kapıyı.

Ama hayır efendim, hiç de öyle değildi işte. Kimsecikler yoktu, ama dışarıyı görebilecek şekilde kapıyı açtığım gibi bir şey eşiği aşmış ayağımın dibine kadar yuvarlandı.

Farkına varır varmaz geri çekildim, çünkü ne olduğunu anlamak için görmeme gerek yoktu. Bunu nasıl fark ettiğimi anlatmam mümkün değil, ayrıca makul de değil, çünkü

o şeyi yolun ötesine fırlattığıma neredeyse şu an bile emim. Geniş geniş açılabilen bir Fransız penceresinden gayet güzel fırlattım onu. Kaldı ki sabahın köründe dışarı çıkıp baktığımda o kutuyu da kalın çitin ötesinde buldum zaten.

Herhalde ben fırlattığımda kutu açıldı ve kurukafa düştü diye düşünüyorsun ama bu mümkün değil, çünkü kimse boş bir kutuyu öyle fırlatamaz. Tartışmam bile; istersen git içi boş bir süs yumurtasını yahut buruşturup top yaptığın bir kâğıt parçasını yirmi beş metre öteye atmaya çalış da gör.

Neyse, kapıyı kapadım ve sürgüyü ittim, o şeyi itinayla tutup kaldırdım ve mumun yanındaki sehpayaya koydum. Bunu ister istemez yaptım, zira insan tehlike altındayken hiç düşünmeden içgüdüsel bir şekilde doğru olanı yapıyor, tam tersini yapmazsa tabii. Tuhaf gelebilir ama aklımdan ilk geçen, birinin gelip beni oracıkta, o şey ayağımın dibinde hafif yatık bir halde, boş gözlerinden biriyle beni suçlarcasına suratıma bakarken bulmasıydı. Mumdan yansıyan aydınlık ve gölge, sehpanın üzerinde duran o şeyin göz çukurlarını dolduruyordu ve böylece bana bakarken gözleri varmış da açılıp kapanıyormuş gibi görünüyordu. Sonra aniden mum sönüverdi. Halbuki kapı kapalıydı ve bir esinti de yoktu. Yanana kadar en az beş-altı tane kibrit harcamak zorunda kaldım.

Nedenini bilmeden lök gibi oturdum. Fena korkmuştum sanırım ve kabul edersin ki korkmakta bir beis yok. O şey eve dönmüştü ve üst kata, dolaptaki yerine gitmek istiyordu. Kıpırdamadım ve iyice üşüdüğümü hissedene kadar ona bakakaldım. Ardından onu aldım, yukarı taşıdım ve yerine koydum, hatta onunla konuştuğumu ve sabah kutusuna kavuşacağına dair söz verdiğimi bile hatırlıyorum.

Gün doğana kadar odada durup durmadığımı merak ediyorsun değil mi? Evet durdum, ama hep aydınlıkta tuttum kendimi, mumu hiç söndürmedim, pipo içtim, kitap okudum, hep korkudan tabii, bildiğin, saf, inkâr edilemez korku ki buna ödleklilik demeyelim, o tamamen ayrı bir şey. O dolaptaki şeyle tek başıma kalamazdım, korkudan ölürdüm, halbuki ben de herkes kadar ürkeğim, daha fazla değil yani. Kahretsin ya, düşünsene bir, yolu tek başına geçmiş, kalkıp kapıya gelmiş, içeriye girmek için kapıyı çalmıştı.

Şafak sökünce çizmelerimi giyip kutuyu aramaya çıktım. Anayolun oradaki girişte iyice dolaştım ve kutuyu açık bir şekilde, çitin öte yanından sarkar halde buldum. Kutunun kordonu dalların ucuna takılmıştı, kapağı da yerde, kutunun altında kalmıştı. Demek ki tam olarak ters dönmeden kapağı açılmamıştı. Eğer benim elimden çıkar çıkmaz da açılmadıysa, kutunun içindeki şey yolun karşı tarafına kutunun içindeyken geçmiş demek oluyordu.

İşte bu. Kutuyu alıp dolaba çıkardım ve kurukafayı yerine koyup dolabı kilitledim. Kahvaltımı getiren kız özür dileyip ayrılmak istediğini belirtti. Birkaç aylık ücretinden feragat etmeyi de sorun etmiyordu. Ona baktım, suratı sararmış mıydı, bembeyaz mıydı ya da yemyeşil mi olmuştu anlayamadım. Şaşırmış gibi davranıp nesi olduğunu sordum ama bir işe yaramadı tabii, bana dönüp lanetli bir evde mi kalmak istediğimi, kalırsam ne kadar yaşamayı planladığımı, sabahın üçünde ya da dördünde neden evde dolaşıp ön kapıyı açıp kapadığımı sordu, çünkü bir kulağımın duymakta zorlandığını bilmesine rağmen o çılgınlarla tekrar nasıl uyuyabildiğime inanmadı.

Buna verilecek bir cevap yoktu, çünkü beni duymuştu, sonuçta ortadan kayboldu ve bir başıma kalakaldım. Sabah köye indim ve her akşam kendi evine dönme şartıyla evdeki ufak işleri yapıp bana yemek hazırlamayı kabul eden bir kadın buldum. Bana gelince, o gün aşağı indim ve bir daha da evin o en güzel odasında uyumaya falan çalışmadım. Kısa bir süre sonra Londra'dan gelen orta yaşlı İskoç hizmetçilerden destek aldım. Uzun zaman boyunca işler yolunda gitti. Onlara evin fazlasıyla açık bir konumda olduğunu, sonbahar ve kış mevsiminde rüzgârın evin etrafında sık sık uğuldadığını ve bu yüzden de köyde evin adının çıktığını, bunda Kelt insanının batıl inançlar ile hortlak hikâyelerine olan düşkünlüğünün de payı olduğunu güzel güzel anlattım. Sert hatlı suratlara sahip iki sarışın kız kardeş gülümser gibi oldu ve teesüf ederek, iki hayaletli İngiliz evinde çalıştıklarını ama Forfarshire'da hiç de öyle az rastlanmadığı halde Grili Çocuk'u* bile görmediklerini, güneyli bir öcüye itibar etmediklerini belirttiler.

Benimle birkaç ay kaldılar. Onlar evdeyken huzurumuz yerindeydi. Onlardan biri şimdi yine burada ama o yıl kardeşiyle birlikte o da gitmişti. Bu kız, yani aşçı olan, bahçemde çalışan, mezarlıktan sorumlu olan kilise hademesiyle evlendi. Bu işler böyle. Burası ufak bir köy, adamın yapacağı pek bir şey yok ve çiçekler hakkında bana yardım edecek kadar bilgisi var. Gerçi hareketli biri olduğum için işin asıl kuvvet gerektiren kısmını ben yapıyorum ama ek-

* İngiliz yazar Henry Kingsley'nin 1871'de yayımlanan *The Boy in Grey* adlı fantastik çocuk kitabının kahramanı. Lewis Carroll'ın *Alice Harikalar Diyarında* romanından esinlenilerek kaleme alınan bu alegorik kitap, Rudyard Kipling ve M. R. James gibi yazarların da takdir ettiği bir eserdir. (ç.n.)

lemlerim çok zorlanıyor. Sessiz, sakın bir herif, etliye sütlüye bulaşmaz. Ben buraya geldiğimde bekârdı. İsmi Trehearn. James Trehearn.

İskoç kız kardeşler evde bir sorun olduğunu kabul etmezdi ama kasım ayı gelince beni uyardılar ve gideceklerini söylediler, çünkü şapel bu bölgede değildi, uzakta kalıyordu ve yürüyerek gitmek vakit alıyordu. Bizim kiliseye de gidecekleri yoktu. Ama kardeşlerden küçük olanı ilkbaharda geri döndü ve davetiyeler dağıtılır dağıtılmaz papaz yardımcısının huzurunda James Trehearn'le evleniverdi. O günden beri de papaz yardımcısının vaazlarından yakındığını duymadım. O mutluysa benim de mutlu olmamam için bir sebep yok. Şimdi kilise bahçesine bakan ufak bir kulübede oturuyorlar.

Şimdi diyeceksiniz ki bütün bunların konuyla ne alakası var. O kadar yalnızım ki, eski bir dost beni görmeye geldiğinde sırf kendi sesimi duyayım diye konuşuyorum bazen. Ama mevzubahis durumda birbirini ilgilendiren konular mevcut. Zavallı Bayan Pratt'ın mezarını kazın kişi kimdi biliyor musun? James Trehearn. Hatta onun ardından kocasını da aynı mezara gömüverdi. Ve orası da kulübesinin arka bahçesinden pek uzak sayılmaz. Anladın değil mi? Bence birbirini ilgilendiren konular bunlar. Ayan beyan ortada işte. O adam bir şeyler biliyor, ketum herifin biri ama kesin bir şeyler biliyor, eminim.

Evet, şu anda evde yalnızım, çünkü Bayan Trehearn her şeyi kendi hallediyor. Bir misafirim olduğunda da eşinin bir yeğeni var, o gelip hizmet ediyor. James Trehearn kışın her gece eşini eve götürüyor ama yazın hava aydınlıkken kadın eve kendi başına dönüyor. Ürkek bir tip değil

fakat eskiden, İngiltere’de bir İskoç kadınının takdirine şayan öcülerin olmadığına daha çok inanırdı. Komik değil mi? Doğaüstünün tekelinin İskoçya olduğuna inanmaları? Bence ulus olarak gurur duymak için tuhaf bir alan. Sence de öyle değil mi?

Ateş de güzel yanıyor, ne dersin? En sonunda yaş odunlar da alev aldı mı tadından yenmez bana sorarsan. Evet, elimizde karaya vuran çok yaş odun var, insan söylerken mahcup oluyor fakat hâlâ suyla sürüklenip gelen sağlam parçalar mevcut buralarda. Issız bir sahil sonuçta, taşıma sorununu göze aldıktan sonrası kolay, bir yığın kütük vuruyor karaya. Trehearn’le beraber bir el arabası buluyoruz bazen, yükleyip burundan buraya kadar taşıyoruz. Odun varken kömür yakmaktan hiç hazzetmem. Kütük candır; ister bir geminin güverte kirişinden kopup gelmiş olsun ister doğranmış bir kereste olsun, içindeki tuz öyle güzel kıvılcımlar çıkarır ki... Bir görmen lazım, Japon havai fişekleri gibi. Sözüme inan bak, eski bir dost ile güzel bir ateş ve bir de pipo oldu mu insan o üst kattaki şeyi unutup veriyor, rüzgâr da dindi zaten. Ama çok uzun sürmez, sabaha karşı fırtına kopacak.

Kurukafayı görmek istiyorsun değil mi? İtirazım yok. Bakmaman için bir sebep de yok, hayatında o kadar düzgün bir kurukafa görmemiştir, yalnız alt çenenin önündeki iki diş eksik.

Ya evet, çeneden bahsetmedim sana. Trehearn onu geçen bahar bahçede kuşkonmaz ekmek için toprağı kazarken buldu. Sen de belki bilirsin, biz burada kuşkonmazı iki-iki buçuk metre derine ekeriz. Evet evet, sana söylemeyi unuttum. Kuşkonmaz ekmek için kazıyordu Trehearn,

tıpkı mezar kazar gibi. Eğer kuşkonmazı doğru dürüst ek-
mek istiyorsan, sana tavsiyem kilisede çalışan bir mezarıcı
bulman. O adamlar kazma hususunda pek marifetli.

Trehearn çukurun içinde beyaz bir kireç kütlesine denk
geldiğinde henüz bir metreye ulaşmıştı. Toprağın o noktada
daha gevşek olduğunu görmüştü ama dediğine göre yıllar-
dır da kazılmış değildi. Sanırım yıllanmış kireç kuşkonmaza
iyi gelmez diye düşünmüş, o yüzden onu kırıp dışarı atmış-
tı. Epey sert olduğunu söylemişti. Büyük büyük yumrular
halindeydi, ister istemez küreğiyle çukurun yanında duran
yumruları kırmıştı. Kafatasının çene kemiği bunlardan biri-
nin içinden dışarı fırlayıvermişti. Trehearn kireci küreğiyle
kırarken öndeki iki dişi de kırdığını zannediordu fakat diş-
leri hiçbir yerde bulamamıştı. Böyle işlerde çok tecrübeli bir
adamdır, tahmin edersin, bu çenenin de genç bir kadına ait
olduğuna kanaat getirdi hemen, ayrıca öldüğünde dişlerinde
eksik de yokmuş ona göre. Bana getirdi sonra, saklamak is-
ter miyim diye sordu. İstemiyorsam, kilisenin bahçesinde ilk
kazdığı mezara onu da koyacaktı. Ne de olsa bir Hıristiyan
çenesiydi bu ona göre ve vücudun geri kalanı nerede olursa
olsun, usulüne uygun bir şekilde gömülmeyi hak ediyordu.
Ona, doktorların genellikle kemikleri güzelce beyazlatmak
için sönmemiş kirece yatırdıklarını ve Dr. Pratt'ın tam da
bu sebeple bir zamanlar bahçede küçük bir kireç kuyusu
açtığını ve çeneyi orada unuttuğunu sandığımı belirttim.
Trehearn çıt çıkarmadan baktı bana.

“Belki de üst kattaki dolapta duran kurukafanın bir par-
çasıdır,” dedi. “Belki Dr. Pratt kurukafayı temizlemek için
falan kirece yatırmıştır, aldığında da alt çeneyi unutmuştur.
Kireçte bir miktar insan kılı var beyim.”

Hakikaten de vardı ve Trehearn haklıydı. Eğer şüphelenmeseydi çenenin kurukafaya ait olduğunu nereden tahmin edecekti ki zaten? Kaldı ki kurukafaya aitti sahiden de. Demek ki bildiğini paylaşmaya pek tenezzül etmiyordu. Sence kadın gömülmeden önce bakmış mıdır? Yahut Luke'u aynı mezara koyduğunda?

Şimdi buna hiç girmeyelim diyorsun değil mi? Pekâlâ, pek münasip. Ona çeneyi kurukafanın yanında muhafaza edeceğimi söyledim ve yukarı çıkarıp yerine yerleştirdim. İkisinin birbirini tamamladığına dair en ufak bir şüphe yok.

Trehearn bir şeyler biliyor. Bir süre önce mutfak duvarını sıvamakla ilgili konuşuyorduk ve Bayan Pratt'ın vefat ettiği haftadan beri bu işin yapılmadığını hatırladı. Duvar ustasının biraz kireç bırakmış olması gerektiğini belirtmemişti ama aklından geçirmişti ve kuşkonmaz için kazdığı toprakta bulduğu kireç de buydu işte. Çok şey biliyor aslında. Bu Trehearn var ya, ketum bir herif ama saksıyı çalıştırabiliyor. Hayatımda onun kadar hızlı toprak kazan birini görmedim ve o mezar, kulübesinin arka bahçesinin hemen dibinde. Eğer gerçeği bilmek isteseydi anında öğrenirdi, o anlatmadıkça kimse de öğrenemezdi. Bizimki gibi mülayim bir köyde insanlar gidip de, kilisede görevli olan bir mezarcının akşam saat ondan şafak sökene kadar nasıl vakit geçirdiğini görmek için geceyi mezarlıkta geçirmez.

Luke'un aklından geçenleri düşünmek ise çok korkunç, yani eğer o yaptıysa... Kimsenin onu bulamayacağına bu kadar emin olması... İnanılmaz soğukkanlı. Gerçekten yapıldıysa bunun gerçekleştiği yerde yaşamak yeterince berbat bence. Hep bir özdeşlik kurarım ben, anladın değil mi? Hem onun adına hem de biraz olsun kendi adıma.

Şimdi üst kata çıkıp kutuyu getireceğim. Pipomu bir yakayım da, acelesi yok sonuçta. Yemeğimizi erken yedik, saat de henüz dokuz buçuk. Ben hiçbir dostumu gece on ikiden önce ya da üç kadeh içmeden evvel yatağa göndermem. Tıksırana kadar iç istersen ama üçten az olmaz, eski günlerin hatırına.

Bak duydun mu? Yine rüzgâr esiyor. Bir esiyor bir diniyor ama gece fena olacak, besbelli.

O çenenin kurukafaya ait olduğunu anladığımda beni ürperten bir şey oldu. Genelde çok ürpermem böyle durumlarda; yalnız olduklarını sandıkları bir anda birden dönüp de yakınında birinin durduğunu görünce keskin hareketler yapan atik insanlar görmüşlüğüm var, nefesi kursağına kaçan da gördüm. Buna korku denmez. Demezsin değil mi? Yok efendim. Neyse, çeneyi kurukafadaki yerine yerleştirdiğimde, dişleri parmağımın üzerine kapanıverdi. Sanki beni sertçe ısıırıyordu ve diğer elimle çene ile kurukafayı ittirmeden önce sıçradığımı itiraf edeyim. Gergin bir anıma denk geldi sanma, hiç de değil, ayrıca hava apaydınlıktı, güzel bir gündü, güneş evin en güzel odasına vuruyordu. Gergin olmak için bir sebep yoktu, sadece bir yanlış anlaşılma diyelim, ama gerçekten de bir garip oldum. Bir şekilde aklıma adli tabibin Luke'un ölümüyle ilgili nihai kararı geldi: "bilinmeyen kişiler veya hayvanların elleri ya da dişleri." O zamandan beri keşke şu boğazdaki izleri görebilseydim derim, gerçi alt çene o sırada eksikti.

Bir insanın elini kullanarak, farkında olmaksızın çılgınca şeyler yaptığını çok gördüm. Mesela bir keresinde adamın biri tek eliyle tenteye asılmış, geri geri gidip teknenin dışı-

na doğru tüm ağırlığını vererek sallanmıştı. Ona sarılıp tuttuğumda diğer elindeki bıçakla tentenin kilidini kesmeye başlamıştı. Okyanusun orta yerindeydik, saatte yirmi mille gidiyorduk. Ne yaptığının farkında değildi, tıpkı benim o şeyin dişlerinin arasına parmağımı sokmaya kalktığımda ne yaptığımın farkında olmadığım gibi. Şu an bile hissedebiliyorum. Sanki canlıydı ve beni ısırmağa çalışıyordu. Yapabilse ısıracaktı da, çünkü o sefil şey benden hiç hazzetmiyordu. Sence de içinden gelen tıngırdamanın sebebi bir kurşun parçası mı hakikaten? Peki, şimdi gidip indireceğim kutuyu ve eline boşaltacağım içindekileri. Ne çıkarsa bahtına, artık icabına bakarsın. Sadece taş topraktan ibaretse benim için olay netleşir, bir daha da bu kurukafayı aklıma getireceğimi sanmam. Yine de bir şekilde şöyle bir silkip boşaltmaya yeltenemiyorum. Kurşun olma ihtimali bile beni epey huzursuz ediyor, gerçi çok geçmeden öğreneceğim. Kesinlikle öğreneceğim. Trehearn zaten biliyor olmalı, ketum herif.

Şimdi çıkıp getiriyorum. Efendim? Benimle gelsen iyi mi edersin? Ha ha ha! Bir şapka kutusundan ve sesten korktuğumu mu sandın? Saçmalığın daniskası!

Lanet mum! Sönüp duruyor. Sanki aptal şey ne için yandığını anladı. Şuna bak, üçüncü kibriti çakıyorum. Pipom için yeterli sürede yanıyor bunlar. Gördün mü? Yeni bir kutu bu. Teneke dolaptan yeni çıkardım. Rutubetten korunsun diye erzak saklıyorum orada. Demek mumun fitili nemli diye düşündün? Hay hay, lanet şeyi ateşe tutacağım. Öyle yaparsam hayatta sönmez. Evet, biraz cızırdar ama şimdilik sönmez en azından. Normal bir mum gibi. Aslında buranın mumları da biraz uyduruk. Nereden ge-

tiriyorlar bilmem. Ara sıra söner gibi oluyorlar, küçük kıvılcımlar sıçratan yeşilimsi alevler çıkarıyorlar. Kendi kendilerine sönmelerine illet oluyorum. Yapacak bir şey yok, bizim köye elektrik gelmesine daha çok var. Bu ışık yetmez sanki, değil mi?

Sana mumu bırakayım ben de lambayı alayım istiyorsun galiba? İşin aslını söylemek gerekirse lambayla oradan oraya yürümeyi sevmiyorum. Bugüne kadar hiç yere falan düşürmedim ama hep korkmuşumdur düşürmekten. Düşerse de öyle tehlikeli ki... Ayrıca şimdiye dek alıştım ben bu çürük çarık mumlara.

Ben o şeyi getirirken sen de kadehini bitir, çünkü seni üç kadehten önce yatağına göndermeye pek niyetim yok. Hatta üst kata bile çıkmayacaksın, senin için ameliyathanenin yanındaki eski çalışma odasını hazırlattım ki ben de ameliyathanede kalıyorum zaten. Doğrusunu söylemek gerekirse, hiçbir dostumdan üst katta uyumasını istemem. Yukarıda kalan son kişi Crackenthorpe'tu ve tüm gece gözüne uyku girmediğini söylemişti. Tekaütlerden Crack'i hatırlarsın sen. Ordudan paçayı sıyıramadı, çiçeği burnunda bir amiral hatta şu anda. Tamam tamam, bu kadar yeter, gidiyorum, mumun söneceği falan tutar şimdi neme lazım... Sana Crackenthorpe'u sormadan edemedim. O salak sıska herifin aramızda bir yerlere gelecek tek kişi olacağını söyleseler kargalar bile gülerdi değil mi? Doğru, sen ve ben çuvallamadık, neyse ben gidiyorum şimdi. Lafı uzatıp usul usul ertelediğimi falan sanmayasın. Sanki korkacak bir şey var! Eğer korkuyor olsaydım açık yüreklilikle söyleyip benimle yukarı gelmeni isterdim.

İşte kutu. İtinayla indirdim aşağıya ki o sefil şey kıpırdanmasın. Anladın değil mi? Sarsılsaydı çene yine kurukafadan kopabilirdi ve bu da hiç hoşuma gitmezdi. Evet, merdivenlerden inerken mum sönuverdi ama buna sahanlıktaki pencereden sızan hava neden oldu. Doğru, yine kopardı çığlığı. Betim benzim mi atmış gerçekten? Bu gayet normal. Bazen kalbim tekliyor ve bir de üst kata gereğinden hızlı çıktım, ondandır. Aslında alt katta kalmayı tercih etmemin yegâne sebebi de bu.

O feryat nereden geldi bilmiyorum ama kurukafadan gelmedi, çünkü sesi duyduğumda kutu elimdeydi ve şimdi de burada. Yani çığlıkların kaynağının başka bir şey olduğunu apaçık kanıtladık. Bir gün onu bulacağımdan eminim. Duvardaki bir çatlak olabilir tabii, bacadaki bir çatlak, penceredeki bir kırık... Tüm hayalet hikâyeleri gerçek hayatta bu şekilde nihayete erer. Bu arada, iyi ki yukarı çıkıp sana göstermek için aşağı indirmeyi akıl etmişim, böylece son duyduğumuz feryat bütün soru işaretlerini ortadan kaldırdı. Şu sefil kurukafanın gerçekten de canlıymış gibi çığlık atacağını tasavvur edebilmek de nasıl bir zafiyet artık.

Açıyorum kutuyu şimdi, o şeyi dışarı çıkarıp aydınlıkta bakacağız. O zavallı kadının her akşam aynı ışıktaki, şu an senin oturduğun koltukta oturduğunu düşünmek de insanı ürkütüyor değil mi? Neyse ki ben kararımı verdim. Baştan sona saçmalıklmış bu. Luke'un öğrenciyken sahip olduğu ve beyazlatmak için kirece yatırdığı ve çenesini de bulamadığı eski bir kurukafa bu.

Çeneyi yerine yerleştirdikten sonra kutunun kordonunu mühürlemiştim, gördün mü? Üstüne de not düştüm. Şapka Bayan Pratt'a gönderildiğinde ilıştırılan beyaz etiket

hâlâ duruyor. Yanında boşluk vardı ve ben de oraya şöyle yazdım: "Bir kurukafa, bir zamanlar rahmetli Doktor Luke Pratt'a aitti." Niye yazdım bunu, ben de tam bilmiyorum. Kurukafanın benim zimmetime nasıl geçtiğini göstermeye yarar dedim belki de. Bazen diyorum ki kutudaki nasıl bir şapkaydı acaba? Ne renkti mesela? Sallanan tüyleri ve güzel kurdeleleri olan neşeli bir ilkbahar şapkası mıydı? Bu süslü şeyi takan kafanın da bir ihtimal aynı kutuda olduğunu düşünmek tuhaf. Yok yok, bunun Luke'un Londra'daki hastaneden getirdiği bir şey olduğuna karar verdik. Buna o ışıkta bakmak daha iyi olur değil mi? Artık bu kurukafa ile zavallı Bayan Pratt arasında bir bağ kalmadı, benim kurşun hakkında söylediklerimle ilgili olarak da...

Tanrım! Lambayı kap, sakın sönmesin, becerebilersen tabii. Pencereyi hemen kapayacağım ben de. Bu ne rüzgâr! Of, söndü işte! Sana demiştim. Boş ver, şurada yakabiliriz, pencereyi kapadım, sürgüsü azıcık açılmıştı. Kutu sehpa-dan uçuverdi galiba? Nerede bu lanet şey? İşte! Bir daha açılmaz, çünkü sürgüyü iyice çektim. Fi tarihinden kalma bir sürgü bu; ne varsa eskide var. Ben lambayı yakarken sen kutuyu bul. Bu lanet kibritlerden de gına geldi artık. Evet, tutuşturma kâğıdı kullanmak daha iyi, ateşe tutmak lazım, niye aklıma gelmedi ki, sağ ol ya, hadi bakalım. Evet, nerede şimdi bu kutu? Tamam, sehpayı koy tekrar da açalım artık.

Rüzgârın o pencereyi açtığına ilk kez şahit oluyorum, ama suç bende, en son ben kapadım çünkü. Evet, çılgınlığı işittim elbette. Sanki cama ulaşana kadar bütün evde dolaştı durdu. Demek ki hep rüzgârmış sebep, başka bir şey değilmiş ki, ya sence? Rüzgâr olmadığında da benim hayal gücüm girmiş devreye. Hep hayal gücü çok geniş bir insan

olmuşumdur, yani olmuş olsam gerek, çok farkında değildim. İnsan yaşlandıkça kendini daha iyi anlamaya başlıyor, değil mi?

Madem sen de kadehini tazeliyorsun, ben de bir yudum sek Hulstkamp yuvarlayacağım. Şu nemli hava ve rüzgâr beni üşüttü. Romatizmam azacak diye korkuyorum üşütmekten; bazen soğuk öyle bir içime işliyor ki bütün kış eklemlerimi sızlatıyor.

Vay canına! Çok iyi geldi. Şimdi bir de güzelinden pipo tütüreyim, rahatlayıp açalım şu kutuyu. O son çığlığı, kurukafa tam da aramızdaki sehpa da dururken birlikte duyduğumuza çok sevindim, sonuçta bir şey aynı anda iki yerde birden olamaz. Ses kesinlikle dışarıdan geldi, rüzgârın çıkardığı herhangi bir ses gibi. Pencere açıldıktan sonra çığlık odanın içinden geliyor sandın değil mi, evet, ben de öyle, ama cam açıkken böyle sesler duymak normal, tabii ki duyduğumuz rüzgârdı. Ne olacaktı başka?

Şuna bir bakmanı rica edeceğim. Birlikte kutuyu açmadan önce mührün bozulmamış olduğunu görmeni istiyorum. Gözlüğümü takabilirsin. Pardon kendi gözlüğün varmış zaten, tamam. Mühür yerli yerinde gördüğün gibi, üzerindeki deyişi de okuyabilirsin: "Tatlı ve alçaktan". Çünkü mevzubahis şiirde diyor ki, "Batı denizinin rüzgârı, es ve onu bana geri getir," falan filan. İşte saatimin zincirindeki mühür, kırk yıldır orada. Zavallı karıcığım bunu bana flört ettiğimiz zamanlarda vermişti ve hep bunu kullandım. Bu kelimeleri düşünmek tam onluk bir hareketti, Tennyson'a bayılırdı çünkü.

Kordonu kesmeye gerek yok, kutuya bağlı. Sadece mührü kırıp düğümü çözeceğim, sonra tekrar mühürleriz.

Gördüğün gibi, o şeyin güvende olduğunu ve kimsenin alıp götürmeyeceğini bilmem lazım. Trehearn'ün bir şeyler karıştırdığından şüphelenmesem de her zaman ketum biri olduğunu hissetmişimdir.

Gördün mü, kordonu kesmeden hallettim, gerçi son seferinde kutuyu tekrar açacağımı hiç hesaba katmamıştım. Kapağı kolay çıkıyor ama. İşte! Baksana!

Ne! Hiçbir şey yok bunun içinde! Bomboş! Gitmiş yahu, kurukafa gitmiş!

Hayır efendim, iyiyim ben. Sadece kafamı toplamaya çalışıyorum. Çok tuhaf. Geçen baharda mühürlü bir şekilde bıraktığımda kurukafanın kutuda olduğundan öyle eminim ki. Hiç aklıma gelmezdi, bu mümkün değil. Arada sırada bir dostumla içip kafayı bulmuş olsam, derdim ki evet, ben bir hata yaptım, budalaca bir hata. Ama hayır, hiç yapmadım böyle bir şey. Yemekte ellilik bir bira ve yatmadan önce yarım bardak rom; en çılgın zamanlarımda o kadar içmişimdir yani. Zaten bence bizim gibi az içen insanlar yakalanıyor romatizmaya ya da gut hastalığına. İşte mühür, işte boş kutu. Ayan beyan ortada.

Hiç hoşlanmadım bu işten. Böyle olmamalıydı. Bir sıkıntı var bana sorarsan. Bana doğaüstü tezahürlerden bahsetme, zerre kadar inanmam onlara. Belli ki birisi mührü kurcalayıp kurukafayı araklamış. Yaz gelince bazen çalışmak için bahçeye çıktığımda saatim ile zincirini sehpa da bırakıyorum. Trehearn o zaman mührü alıp tekrar kullanmış olmalı, bir saat boyunca dönmeyeceğim kesin olduğu için.

Şayet Trehearn yapmadıysa, bir dakika, sakın bana o şey kendi kendine dışarı çıktı falan deme! Eğer çıktıysa,

evde bir yerlerde, kuytu bir köşede usul usul bizi bekliyor olmalı. Her an karşılaşabiliriz onunla, farkında mısın, bizi bekliyorsa, karanlığın tam da orta yerinde? Çığlık atar bana dönüp, karanlıkta feryat figan, neden diye sorma, nefret ediyor benden!

Kutu bomboş, hayal görmüyoruz bak, ters çeviriyorum.

Bu da ne! Bir şey düştü çevirince. Yerde bak, ayağının dibinde. Eminim, bulalım hadi. Bir el at da bulalım. Buldun mu? Tanrı aşkına, bana ver onu hemen.

Kurşun! Düşüğünü duyar duymaz anlamıştım. Kilimin üstüne düşünce çıkardığı sestten belliydi. Demek kurşundu ve Luke yaptı.

Biraz sarsıldım, gergin değilim ama gerçekten sarsıldım. Herkes böyle hissedirdi. Sonuçta bu şeyden korktuğumdan değil, çıktım getirdim onu, ya da getirdiğimi sandım o an, fark etmez, Tanrı şahidim olsun ki bu saçmalığa teslim olmayacağım ve kutuyu tekrar yukarı çıkarıp yerine koyacağım. O değil de, zavallı kadıncağz benim yüzünden, anlattığım hikâyeye yüzünden öldü. Korkunç olan bu işte. Bir şekilde bunun kesinliğe kavuşmayacağına dair bir ümidim vardı ama artık şüpheye yer kalmadı. Şuna bak!

Baksana! Yamuk yumuk bir kurşun parçası. Ne yaptığını düşün bir, senin de tüylerin ürpermiyor mu? Luke kesin kadına uykusunu getiren bir şey verdi önce, ama kadın yine de, bir anlığına da olsa berbat bir ıstırap çekmiş olmalı. Beyninin içinde kaynamış bir kurşun olduğunu düşünsene. Düşün diyorum. Daha çığlık atamadan ölmüştür o kadın, ama düşün bir... Eyvah! İşte yine geldi... Dışarıda... Hemen dibimizde şu an, eminim... Kafamdan çıkaramıyorum bu sesi! Of! Of!

Bayıldığımı sandın galiba? Yok be, ama keşke bayılsaydım, çabuk susardı böylece. Sadece bir ses olduğunu söylemek, sesin de insanlara zarar vermeyeceğini söylemek kolay ama bakıyorum sen de çarşaf gibi bembeyaz oldun. Bu gece uyumak istiyorsak yapılacak tek bir şey var. Onu bulup kutusuna geri koymalı ve o çok sevdiği dolaptaki yerine yerleştirmeliyiz. Dışarı nasıl çıktı anlamadım ama girmek istiyor belli ki. O yüzden bu gece bu kadar berbat çılgınlık attı. Hiç bu kadar kötü olmamıştı, onu ilk...

Gömdüğümünden beri mi? Evet, bulursak gömelim, bütün gece sürse bile gömelim. Yerin iki metre altına gömüp üstünü toprakla örtelim, bir daha çıkamasın dışarı, o kadar derinden çılgık atarsa da duymayız zaten. Hadi, feneri alıp arayalım. Çok uzakta olamaz, hemen kapının dibinde olduğuna eminim. Ben pencereyi sürgülerken kesin içeri girmeye çalışıyordu.

Evet, haklısın. İpin ucunu kaçırmaya başladım ve kendime gelmem lazım. Bana bir-iki dakika ver, sessizce oturup gözlerimi kapayacağım ve bildiğim bir şeyleri içimden tekrar edeceğim. En iyisi bu.

“İrtifayı enlem ve kutup mesafesiyle topla, ikiye böl, çıkan sonucun yarısından irtifayı çıkar, sonra enlemin sekantının, kutup mesafesinin kosekantının, toplamın yarısının kosinüsünün, toplamın yarısı eksi irtifanın sinüsünün logaritmasını ekle.” İşte! İpin ucunu kaçırdığımı söyleyemezsin, hafızam yerinde, değil mi?

Elbette, ezberlediğimi iddia edebilirsin, şu da olabilir: Gençken öğrendiklerimizi asla unutmayız ve hayat boyu, neredeyse her gün kullanırız. İyi de, olay bu zaten. İnsan çıldırmanın eşiğine geldiğinde zihninin mekanik kısmı bozulur ve

yoldan çıkar; asla vuku bulmamış şeyleri hatırlar, gerçek olmayan şeyler görür, sessizliğin ortasında birtakım sesler duymaya başlar. Şu an ikimizin de böyle sorunları yok, değil mi?

Hadi gel, feneri alıp evin etrafını dolaşalım. Yağmur yağmıyor zaten. Ama ne demişler: "Rüzgârlı havanın kuytusunu, yağmurlu havanın uykusu." Fener koridordaki merdivenin altındaki dolapta duruyor, herhangi bir enkaz durumunda lazım olur diye hazır tutuyorum.

Aramaya gerek yok mu? Nasıl söylersin böyle bir şeyi! Onu gömmekten bahsetmek tamamen saçmalıktı tabii ki, gömülmek istemiyor o sefil şey, kutusuna girip yukarı çıkmak istiyor. Trehearn çıkardı onu, eminim, sonra da tekrar mühürleyiverdi. Belki mezarlığa götürdü, belki kötü niyeti yoktu, o mukaddes toprağa, ait olduğu yere usulca gömülürse çılgılık atmayı keseceğini düşünmüş bile olabilir hatta. Fakat eve döndü işte. Aynen öyle. Kötü bir herif değil Trehearn, hatta dini bütün bir adam olsa gerek. Bu kulağa normal, makul ve iyi niyetli gelmiyor mu? Vücudun geri kalanıyla birlikte usulüne uygun gömülmediği için kurukafanın çılgılık attığını düşündü. Ne yazık ki yanıldı. Benden nefret ettiği için bana çılgılık attığını ve içinde bir kurşun yığını olmasından benim sorumlu olduğumu nereden bilsin?

Aramaya hiç gerek yok demek? Saçmalama! Bulunmak istiyor diyorum sana. Dur dinle! Kapı çalıyor. Duyuyor musun? Tak tak tak. Üç kere vurup duruyor sonra yine vuruyor. Boğuk bir sesi var, değil mi?

Evine döndü. Bu tak takları ilk defa duymuyorum. İçeriye girip yukarıda kutusuna konmak istiyor. Ön kapıda bekliyor.

Benimle gelir misin? İçeri alalım onu. Tek başıma gidip kapıyı açmak istemediğimi itiraf ediyorum. O şey yuvarlanıp ayağımın dibine gelecek, daha önce yaptığı gibi ve birden karanlıkta kalacağız. O kurşun parçasını bulduğumdan beri sarsılmış vaziyetteyim zaten, ayrıca kalbim tekliyor benim, tütün sert geliyor, ondan herhalde. Dahası, bu gece biraz asabiyim bak, onu da söyleyeyim, hiç olmadığım kadar hem de.

Evet, gel benimle. Kutuyu yanıma alacağım, böylece geri gelmeme gerek kalmayacak. Duyuyor musun kapıyı? Hayatımda böyle kapı alındığını duymadım yahu. Eğer bu kapıyı açık tutarsan ben de buranın aydınlığından faydalanıp merdivenin altından feneri alırım ve lambayı koridora taşımama gerek kalmaz, yoksa hemen sönüverir çünkü.

Geldiğimizi fark etti, duydun mu? İçeri girmek için sabırsızlanıyor. Fener hazır olana kadar ne yaparsan yap kapıyı kapama tamam mı? Kibritler yine sıkıntı çıkarır muhtemelen diyecektim ama Tanrım, ilk akışta yaniverdi. Sana dedim içeri girmek istiyor diye, sıkıntı çıkmaz o yüzden. Kapı tamamdır, kapa lütfen. Şimdi gel ve feneri tut. Rüzgâr çok sert esiyor, iki elimi de kullanmam lazım. Tamam, ışığı biraz alçakta tut. Hâlâ duyabiliyor musun nasıl aldığını? Hadi bakalım, ayağımla kapının alt tarafından itiyorum. Şimdi!

Yakala! Onu yerden iten şey sadece rüzgâr. Hafif şiddetli bir fırtına var dışarıda diyorum sana. Alabildin mi? Kutu sehpa. Bir dakika bekle, itiyorum sürgüyü. İşte oldu. Neden sert bir şekilde fırlattın kutuyu? Bundan hoşlanmadığını biliyorsun.

Ne dedin? Elini mi ısırıldı? Yok daha neler! Benim yaptığımı yaptın sen de. Çeneleri birbirine iterken parmağını kıştırıverdin. Dur bir bakayım. Kanattın mı yoksa? Hay Allah, fazla sıkıştırdın galiba, derin fena kalkmış. Yatmadan önce sana mikrop öldürücü bir ilaç vereyim, çünkü bir kurukafa dişi insanı çizerse uğursuzluk getirir derler.

İçeri gel de aydınlıkta bakayım. Kutuyu getireceğim, feneri boşver şimdi. Koridoru aydınlatmaya devam etsin, yukarı çıkarken işe yarar. Evet evet, kapıyı kapa bari, daha neşeli ve aydınlık bir ortam olsun. Parmağın hâlâ kanıyor mu? Hemen veriyorum ilacı, ama önce şu şeye bir bakayım.

Aman aman! Üst çenede kan var. Köpekdişinin üzerinde. İğrenç bir şey değil mi? Koridorun zemininde ilerlediğini gördüğümde elim ayağım boşaldı ve anladım ki rüzgârdı bu, şu dümdüz döşemelerde kaydırıyordu onu. Sana mahcup olmadım değil mi? Yok canım. Şu kadarcıktan biliyoruz birbirimizi, neler gördük geçirdik bugüne kadar... Ama kabul edelim ki ikimizin de ödü patladı o şeyin yerde sana doğru geldiğini gördüğümüzde. Onu tutarken parmağını kıştırmana şaşırmamak gerek, sonuçta ben de güpegündüz aynı şeyi yapmadım mı sırf o gerginlikle?

Çenenin kurukafaya o kadar sağlam yapışmış olması garip değil mi ama? Bence rutubetten. Mengene gibi kapandı mübarek. Kanı temizledim, gözden ırak olsun. Merak etme, çeneleri açmak gibi bir niyetim yok. Uğraşmayacağım bu rezil şeyle, sadece kutuyu tekrar mühürleyeceğim, yukarı çıkaracağız ve olmak istediği yere bırakacağız onu. Pencerenin yanındaki çalışma masasında duruyor mühür mumu. Sağ olasın. Mührümü Trehearn'ün kullanması için ortada bıraktığımda çoktan iş işten geçmiş olacak, benden

söylemesi. Nesini açıklayayım be bunun? Doğal olayları açıklamam ben, ama senin aklından Trehearn'ün kurukafayı çalılıklara gizlediği, sonra da o şeyin rüzgârla kapıya kadar geldiği ve sanki içeri girmek istermiş gibi kapıyı çaldığı geçiyorsa, çok da imkânsız bir şey düşünmüyorsun demektir ve ben de seninle hemfikir olmaya teşneyim.

Gördün mü? Artık bunu mühürlerken beni gördüğüne yemin edebilirsin, olur da yine aynı olaylar yaşanırsa. Mühür mumu kordonu kutunun kapağına yapıştırıyor, tek bir parmak bile girip yukarı çekemez bundan böyle. İçin rahat etmiştir herhalde? Evet, ayrıca dolabı da kilitleyeceğim ve bundan sonra anahtarı cebimde taşıyacağım.

Şimdi feneri alıp yukarı çıkabiliriz. Aslında bir şey söyleyeyim mi, senin şu rüzgârla kapıya kadar gelme teorine epey ısındım ben. Önden gideyim, merdivene alışığım sonuçta, sadece basamakları çıkarken feneri ayaklarıma doğru tutarsan sevinirim. Rüzgâr da amma esip gürlüyor yahu! Koridordan geçerken ayaklarının altındaki kumu hissettin mi?

Evet, işte en güzel yatak odasının kapısı. Feneri tutmanı rica edeceğim. Şu taraftan, başucuna doğru. Kutuyu aldığında dolabın kapağını açık bırakmıştım. Şu kadın elbiselerinin belli belirsiz kokusu var ya, ne gariptir ki yıllar boyu kalırlar eski bir dolapta. İşte raf bu. Kutuyu koyduğumu gördün. Şimdi de anahtarı çeviriyorum ve cebime koyuyorum. Geçmiş olsun.

İyi geceler. Rahatsın değil mi? Oda pek matah değil fakat burada yukarıdakinden daha çabuk dalarsın uykuya. Bir şeye ihtiyacın olursa seslen, aramızda yalnızca bir tiriz ve alçıdan ibaret bir duvar var. Bu tarafta pek rüzgâr yok. Yatmadan önce bir yudum daha içmek istersen sehpa da bir şişe

cin var. İstemez misin? Pekâlâ, paşa gönlün bilir. Hadi iyi geceler. Sakın rüyanda o şeyi görme, becerebilirsen tabii.

Aşağıdaki metin 23 Kasım 1906'da *Penraddon News*'te yayımlandı:

EMEKLİ KAPTANIN ŞÜPHELİ ÖLÜMÜ

Tredcombe köyü Kaptan Charles Braddock'un tuhaf ölümüyle sarsıldı. Açıklaması güç vakalarla ilgili olarak gerçekleşmesi imkânsız öyküler ağızdan ağıza yayılıyor. Döneminin önde gelen buharlı transatlantik gemi şirketlerinden birisine ait olan en hızlı ve büyük gemilerde başarıyla görev yapan emekli kaptan, salı sabahı köyden yaklaşık beş yüz metre uzaklıktaki evinde, yatağında ölü bulundu. Yerel tabip tarafından yapılan inceleme korkunç bir gerçeği ortaya çıkardı ve maktulün bir insan tarafından boğazından ısırıldığı belirlendi. Ölüm sebebi olarak da büyük bir kuvvetle ezilen soluk borusunun parçalanması gösterildi. Alt ve üst çenenin diş izleri deri üzerinde o kadar belirgindi ki dişleri saymak bile mümkündü, fakat failin alt çenedeki iki diş eksikti. Bu özelliğin, tımarhane kaçkını tehlikeli bir deli olduğundan şüphelenilen katilin teşhis edilmesinde çok yararlı olacağı umuluyor. Maktulün, her ne kadar altmış beş yaşın üzerinde olsa da, sağlıklı ve kuvvetli biri olduğu iddia edildi. Ayrıca odada herhangi bir boğuşma izine rastlanmaması dikkat çekti. Katilin eve nasıl girdiği de henüz bilinmiyor. Birleşik Krallık'taki tüm akıl hastaneleri teyakkuza geçirildi ancak tehlike saçan bir hastanın kaçtığına dair bir haber henüz ulaşmadı.

Adli tabibin nadir rastlanan cinsten kararına göre, Kaptan Braddock "bilinmeyen bir kişinin elleri ya da dişleri" tarafından öldürüldü. Yerel cerrahın ise, diş izlerinin ele verdiği alt ve üst çenenin küçük ölçülerinden hareketle akıl hastasının bir kadın olduğunu ifade ettiği öğrenildi. Olay gizemini korumaya devam ediyor. Kaptan Braddock bir duldu ve yalnız yaşıyordu. Çocuğu yoktu.

(Yazarın notu: Hortlak hikâyeleri ve lanetli evler üzerine araştırma yapan öğrenciler, yukarıdaki öykünün kökenini, Dorsetshire sahilinde olduğunu sandığım Bettiscombe Malikânesi adındaki kır evinde hâlâ muhafaza edilen kurukafaya dair efsanelerde bulabilirler.)

ÜST KATTAKİ ŞEY

Arthur Morrison

Çeviren: Berivan Özkoçak

Arthur Morrison

İngiliz yazar ve gazeteci Arthur George Morrison 1863'te doğdu. Bir yandan ünlü dedektif kahramanı Martin Hewitt'in başrolünde olduğu polisiye öyküler yazarken bir yandan da Japon sanatıyla ilgilendi ve koleksiyonerlik yaptı. Victoria devrindeki Londra'nın karanlık portresini çizdiği eserleri yazarın popüler bir kimlik kazanmasına neden oldu. Korku öyküsü "Üst Kattaki Şey" [The Thing in the Upper Room] 1910'da *The Storyteller*'da yayımlandı. Morrison 1945'te öldü.

Kapının kemerli girintisinin derinliklerinde simsiyah bir gölge, tıpkı çatılmış kaşların altındaki dipsiz gözler gibi sarkmıştı. Sahanlık geniş ve tablalıydı, oymalı bir korkulukla desteklenen ağır bir trabzan değişen eğimler boyunca uzanıyor ve karanlık merdiveni aşağıya çekiyor, başka kapıların yanından geçiyor, sonunda avluya ve sokağa ulaşıyordu. Diğer kapılar da karanlıktı ama bir farkla. Tavan penceresinden dolayı ve belki de o kapı girişinin siyah, ürkütücü kasvetinin yarattığı tezat nedeniyle o en üst sahanlık en aydınlık olandı. Alt kattaki kapılar açılır, kapanır, çarpılır, aralık dururdu. Erkekler ve kadınlar içeri girer çıkar, konuşmalar ve insan sesleri, hatta bazen kahkahalar ya da bir kuple şarkı duyulurdu; ama üst sahanlıktaki kapı haftalar, aylar boyunca kapalı ve sessiz kalmıştı. Doğrusu meskenin kötü bir şöhreti vardı ve yıllardır bir kiracısı olmamıştı. Son kiracıdan çok önce dahi, odaya korku ve tiksintiyle bakılıyordu ve son kiracının akıbeti de mekânın üstünde asılı duran o kasvetli havayı hiçbir şekilde hafifletmemişti.

Bina öylesine eskiydi ki rengi atmış cephesi pekâlâ Aziz Bartholomew' Katliamı'nı tepeden izlemiş olabilirdi ve

* 1572'de Fransız Din Savaşları sırasında Fransız Calvinist Protestanlar'ı hedeflemiş bir grup suikast ve Katolik çeteler tarafından gerçekleştirilen şiddet eylemleri. (ç.n.)

lanetli oda da o kötücül adı pekâlâ aynı ölüm gününde kazanmış olabilirdi. Ama Paris zalim tarihçesi olan bir şehirdir ve malikâne de güçlü bir soylunun oteli olarak gururlu ve yeni bir şekilde yükselirken geçen asırların herhangi bir yılı üst kattaki odayı ikrah ve gölgelerle dolu bir yer haline çeviren o lekenin düşüşüne tanıklık etmiş olabilirdi. Vesile çoktan unutulmuştu ama gerçek ortadaydı; o odada gerçekleşenin devrim öncesi rejimden kalan bir dehşet ya da Terör döneminin bir habisliği mi olduğunu öğrenmek artık mümkün değildi; ama hiç kimse orada yaşamayacak ya da o kasvetli kapının ardında elinden gelenden bir saniye fazla kalmayacaktı. Yalnız yaşayan kiracısının anılarında hâlâ canlı olan kaderinin bununla bir ilgisi olabilirdi ve gerçekten de akıbeti yeterince meşumdu ancak ondan çok önce bile odadan uzak durulmuş ve boş bırakılmıştı. Adam odanın herkesçe bilinen dehşetini büyük bir cesaretle, kirayı indirmek için kendi avantajına kullanmak dışında pek önemsememişti ve bir süre sonra da polis kendisini cinayet suçlamasıyla tutuklamak için kapısını döverken kendini vurmuştu. Söylediğim gibi, onun kaderi mekânın yarattığı genel istikrahı artırmış olabilir ama katiyen kökeni değildi ve şimdi üstünden on yıldan fazla zaman geçti ve birkaç parça mobilyası taşınıp satıldı ve onların yerine de yenisi getirilmedi.

Bir insan yirmi beş yaşında, sağlıklı, aç ve yoksul olduğunda, ucuz bir meskenden sırf insanlar kafasını salladı diye korkma eğilimi başka koşullarda beklenebileceğinden daha az oluyor. Attwater yirmi beş yaşındaydı, ekseriyetle sağlıklıydı, çoğu zaman açtı ve her zaman yoksuldu. Yaşamak için Paris'e gelmişti çünkü öğrencilik günlerinden

hatırladığı kadarıyla, Londra'dan daha ucuza geçinebileceğine inanıyordu ve daha hiçbir tablosunu satmadığı düşünülürse daha az tablo satmayacağından da neredeyse emindi.

Attwater'a odayı gösteren komşu evlerden birinin bina görevlisiydi. Odanın bulunduğu binaya böyle bir görevli tayin edilmemişti, bununla beraber ana kapısı gece gündüz açıktı. Adam çok fazla bir şey söylemedi ama Attwater'ın başvurusu karşısındaki şaşkınlığı aşikârdı. Mösyö İngiliz miydi? Evet. Lojman münasipti, her ne kadar üst katlarda olsa da ve son zamanlarda boş kaldığı için biraz kirli olsa da. Açıkçası adam durumdan şüphelenmeyen bir yabancıyı mekânın şöhreti konusunda aydınlatmanın kendisine düşmediğini düşündü ve eğer evi verebilirse her ne kadar bu kirayla oldukça az da olsa ev sahibinden bir ikramiye de gelecekti.

Ama Attwater bina görevlisinin sandığından daha bilgiliydi. Kendisini görevliye yönlendiren alt kattaki yaşlı saat oymacısından lanetli odanın belli belirsiz ve tutarsız bir hikâyesini dinlemişti. Yaşlı adam geveze, dost canlısı biriydi ve odanın kuzeydoğu yönüne baktığını, dolayısıyla kendisinin alt katta aldığından daha iyi ışık aldığını bildirmişti. Hatta öyle ki bu avantaj ve daha düşük kira düşünüldüğünde kendisi çok daha önce odayı tutardı, ancak işte, başka şeyler vardı. Mösyö bir yabancıydı ve belki de hayaletli bir meskende kalmakla ilgili korkuları yoktu; ama bölgedeki herkesin bildiği üzere şöhreti böyleydi; ancak bir yabancıнын odayı şüphelenmeden tutması ve beklenmedik olaylar deneyimlemesi talihsiz olurdu. Yine de bu noktada

yaşlı adam büyük ihtimalle üst katın taliplerine çok fazla bilgi vermenin ev sahibini rencide edebileceğini düşünerek kendini durdurdu. Dostane uyarısının daha ileriye gitmemesini umarak elinden geldiğince ipucu verdi. Odadaki nahoş tezahürlerin kesin mahiyetine gelince, kim bilebilirdi? Belki de öyle bir şey yoktu. İnsanlar konuşurlardı. Mekân yıllardır bakımsızdı, orası kesindi ve kendisi orada kalmayı istemezdi. Ama laneti bozmak mösyönün iyi talihi de olabilirdi, mösyö hortlağa kafa tutmaya karar vermişse, mösyöye büyük başarı ve mutluluk dilerdi.

Saat oymacısından bu kadar; ve şimdi komşu evin görevlisi, anahtarlarını elinde sallayarak görkemli eski panelli merdivenlerden yukarı çıktı ve çatık girintinin içindeki karanlık kapının önünde durdu. Anahtarı zorlukla çevirdi, kapıyı itti ve Attwater'ın önden girmesine izin vermek için tam olarak hürmet denilemeyecek bir hareketle geride durdu.

Bir tür küçük lobi zamanında bölünmüştü, ancak bunun dışında ikamet edilen yer büyük bir odadan ibaretti. Yerin havasında hoş olmayan bir şey vardı; duyularınızı analiz etmeye kalkarsanız ilk başta öyle gözükse de buna koku denilemezdi. Attwater geniş pencereye doğru yürüdü ve açtı. Her yaştan birçok binanın bacaları ve çatıları düzensiz bir şekilde karşısındaydı ve bütün bu karmaşanın için de Saint Sulpice'in yaralı ve zalim ikiz kuleleri yükseliyordu.

Odayı istediği kadar havalandırsın yine de hoş değildi; hastalıklı, hatta sindiren bir duygu, insanı tüm duyuları üzerinden istila ediyordu, belki de hiçbir duyuyu üzerinden... Duygu oradaydı, ama hangi kanalla girdiğini söylemek kolay değildi. Attwater, sağduyulu bir açıklamadan başka hiç-

bir şeyi kabul etmemeye karar verdi ve kapı ile pencerenin uzun süredir kapalı kalmasını suçladı ve kapının önünde tedirgin bir şekilde duran görevli de öyle olması gerektiği konusunda hemfikir oldu. Bir anlığına Attwater kendine rağmen bocaladı. Ancak kira çok düşüktü ve bir metelik fazlasını dahi karşılayamazdı. Işık her ne kadar yukarıdan gelecek bir ışık kadar iyi olmasa da yeterliydi ve mekân onun basit gereksinimleri için yeterince büyüktü. Attwater, bu fırsatı kaçırırsa sonsuza dek kendini hor göreceğini düşündü; insanın hafızasında tekrar tekrar belirecek ve yalnızken kızarmasına sebep olacak gizli utanç kaynaklarından biri olurdu. Görevliye günün geri kalanında kapı ve pencereyi açık bırakmasını söyledi ve sözleşmeyi yaptı.

Paris'teki birkaç arkadaşına hayaletli bir oda edindiğini bildirmesi, eğlenceli bir meydan okuma gibiydi; çünkü bir kez dışarı çıktığında, odadayken hissettiği iğrenme ve hoşnutsuzluğun hayal gücünün bir sonucu olduğu konusunda kendisini kolayca ikna etti. Elbette, nahoşluğun nedeni olarak düşünülebilecek mantıklı bir sebep yoktu; sonuç olarak, kuruntudan başka ne olabilirdi? Meseleyle baştan yüzleşmeye ve karşılaşabileceği her türlü zorluğu aşarak zihnini, yaşlı oymacının imalarının teşvik ettiği aptalca önyargılardan arındırmaya karar verdi. Aslına bakılırsa, işlerini halletmek için sokaklarda gezinir ve gerekli olabilecek birkaç parça mobilyanın satın alınması ve teslimatını ayarlarken, teşebbüsü hoş bir macera kisvesine büründü. İngiltere'de hayaletli olarak nam salmış bir evde bir gece geçirmek için sadece bir veya iki yıl önce bir girişimde bulunduğunu, ancak mal sahibini bulamadığını hatırladı. Şimdi burada elinde gelecek zamanlarda anlatılacak

bir hikâye vaadi sunan bir macera vardı ve bir anda aklına odanın tarihçesini araştırıp biraz para getirecek bir dergi makalesine dönüştürebileceğine dair güzel bir fikir geldi.

İhtiyaçları o kadar basitti ki oda teftiş edişini takip eden günün öğleden sonrasında kullanıma hazır hale gelmişti.

Çantasını Montparnasse'ın küçük bir sokağındaki ucuz otelinden aldı ve yeni evine taşıdı. Anahtar artık cebindeydi ve böylece eve ilk kez yalnız girdi. Pencere açık kalmıştı; ama yine de iç karartıcı, boğucu, bilincine nereden girdiği belli olmayan o şey oradaydı. Yine hayal gücünü suçladı. Topuklarını yere vurdu, ıslık çaldı ve birkaç tuvali ve mesleki eşyalarının bir parçası olan bir kutu eski oryantal silahın paketini açmaya koyuldu. Fakat işine yeterince dikkatini veremedi ve kendini bir kereden fazla omuzundan geriye bakmak gibi çocukça bir dürtüye boyun eğerken yakaladı. Kendine zoraki de olsa güldü, pipo içip mekâna alışmaya çalışmak için kararlı bir şekilde oturdu. Fakat sonra kendini sandalyesini duvara değene kadar geri iterken buldu. Mazeret olarak kendine bu sayede odanın tamamını görebildiğini söyledi ve rahatını bozmadı. Öylece oturdu, piposunu içti ve bakışları pencereyle kendisinin arasındaki masanın üzerinde duran bir Malay hançerinin üzerinde durdu. Ölümcül, bükümlü bir şeydi; kabzası, kavisli gagası ve donuk kırmızı taştan bir göz ile bir kuşun başına benzetilmişti. Kendisini garip, bilinçsiz bir hayranlıkla bu kırmızı göze bakarken buldu. Habis bükümleriyle hançer tuhaf bir hayalden çıkmış bir yaratığa benziyordu; gagalı kafası olan bir yılan, kâbuslardan fırlamış bir şey, algılarının merkezine hükmediyordu. Odanın geri kalanı loşlaştı, ancak kırmızı taş daha yoğun bir ışıkla parladı; bilincinde daha baskın

başka bir şey yoktu. Sonra, ani bir çınlamayla, St. Sulpice'in ağır çanıyla uyandı ve hayretle ayağa fırladı.

Hançer masanın üzerinde garip ve ölümcül bir şekilde duruyordu, ama her zaman olduğundan farklı değildi. Bununla birlikte, daha büyük bir şaşkınlıkla, duvara yaslanmış olan sandalyesinin, yaklaşık iki metre ileride masanın daha yakınında olduğunu fark etti; sandalyesini dalgınlıkla gözlerinin sabitlendiği hançere doğru çekmiş olmalıydı... St. Sulpice'in büyük çanının monoton çağrısı yatsı çanına kadar tekrarlanarak çınlamaya devam etti.

Üşüyordu, neredeyse titriyordu. Hançeri bir çekmeceye fırlatıp dışarı çıkmak için döndü. Saatin beklediğinden daha geç olduğunu gördü; dalgınlığı bir süre devam etmiş olmalıydı. Belki de uyumuştur bile.

Yavaşça alt kata indi ve sokağa çıktı. Yürüdükçe gittikçe artan bir utanç hissetmeye başladı, zira açıklanamayan bir şekilde o odadan korktuğunu kendine itiraf etmek zorundaydı. Hayaletli olduğu söylenen herhangi bir odada olmasını bekleyeceği hiçbir şey görmemiş veya duymamıştı; görmüş ya da duymuş olsa bir şekilde rahatlayacağını düşünmeden edemedi. Fakat odada mevcut olan şey başka bir Varlığın her yere sinmiş, ezici hissiydi; nefret uyandıran, insani olmayan bir şey, neredeyse fiziksel olarak mide bulandıran bir şey. Mamafih, varlıktan daha fazla bir şey; iktidar, tahakküm gibi, yani hatırladığı kadarıyla. Hal böyleyken alacakaranlıkta yürüdükçe anı gittikçe soldu; bir zamanlar lanetli bir ev hakkında okuduğu bir hikâyeyi düşündü, evin gerçekten de lanetli olduğu ortaya çıkıyordu; ama sadece bir korku hissiyatıyla, başka bir şeyle değil. Kendisini odasındaki durumun da böyle olduğuna ikna

etti; artan bir inançla, hayallerinin –hissettiği korkunun– kendisini ezmesine izin verdiği için öfkelen-di.

O gece odaya, kendine aptalca bir şımarıklığa kapılma izni vermeme kararıyla geri döndü. Hiçbir şey duymamıştı ve hiçbir şey görmemişti; duyularla hissedilebilir bir şey ortaya çıktığında, onunla başa çıkmak için yeterli zaman olacaktı. Kıyafetlerini çıkardı ve kararlılıkla yatağa girdi, ihtiyaç duyulduğunda kullanmak üzere mum ve kibritleri el atında tuttu. Uyumakta zorluk çekmeyi ya da en azından biraz gecikmeyi bekliyordu, ancak yatağa daha yeni girmişti ki ağır bir uykuya daldı.

Sabah pencereden giren göz kamaştırıcı günışığıyla uyandı ve oturdu, uykulu uykulu etrafına baktı. Kütük gibi uyumuş olmalıydı. Fakat rüya görmüştü; korkunç rüyalar. Başı daha önce hiç deneyimlemediği bir ağrıyla çatlıyordu ve uyumadan önce olduğundan çok daha yorgundu. Yastığa tekrar gömüldü, ancak ufak bir temas bile başının ağrıyla cınlamasına neden oldu. Yataktan kalktı ve yalpaladığını fark etti; sanki kalitesiz alkolle sarhoş olmuş gibiydi. Rüyaları korkunçtu; kötü olduklarını hatırlayabiliyordu, ama ne hakkında oldukları zihninden tamamen silinmişti. Gözlerini ovuşturdu ve çarpık hançerin, kuş şekilli kabzası ve kırmızı taşlı gözüyle durduğu masaya hayretle baktı. Tıpkı dün ona gözünü diktiği sırada durduğu gibi duruyordu ama aynı hançeri çekmecenin içine fırlattığına yemin edebilirdi. Belki de onu hayal etmişti; her neyse, onu dikkatlice çekmeceye koydu, cınlayan baş ağrısıyla giyindi ve dışarı çıktı.

Bir sonraki sahanlığa ulaştığında, yaşlı oymacı onu sorgulayan bir şekilde kapısında karşıladı. “Mösyö iyi uyuyamadı, korkarım?”

Attwater kuşkuyla bir şekilde, deliksiz uyuduğunu söyleyerek karşı çıktı. “Ve şimdiye dek hayaleti ne gördüm ne de duydum,” diye ekledi.

Yaşlı adam, “Hiç mi?” diye kaşlarını kaldırarak cevap verdi, “hem de hiçbir şey mi? Şanslısınız. Burada, aşağıda bana Mösyö bütün gece huzursuzca dolanıp durmuş gibi geldi; ama şüphesiz yanılmışım. Şüphesiz, ayrıca, Mösyö’yü bu habis geleneği kırdığı için de tebrik ederim. Artık bunun hakkında daha fazla bir şey duymayacağız; Mösyö cesur bir yüreğin iyi talihine nail olmuş.”

Gülümsedi ve nazik bir şekilde eğildi, ancak Attwater’ın merdivenlerden inişini izleyen gözlerinde şaşkın bir ifade vardı.

Attwater bir saatlik yürüyüşten sonra kahvesini, çöreğini aldı ve oturduğu yerde uyuyakaldı. Ancak bu durum çok uzun sürmedi, bir anda yerinden kalktı ve kafeden ayrıldı. Hâlâ açıklanamaz şekilde halsiz olsa da daha iyi hissediyordu. Bir vitrinin yanındaki aynada yüzüne baktı ve kendi aynasına baktığından beri biraz toparlandığını fark etti. Bu gerçekten onu şok etmişti. Bu kadar kötü bir geceden beklenilecek yıpranmışlık ve bitkinliğin ötesinde, daha da fazla bir şey vardı. Neydi o? Ona nasıl da o eski efsaneyi hatırlatmıştı –Japon efsanesi miydi?–, aynadan kendisine bakan o yabani görüntüye hayret ederken anımsamaya çalışmıştı. Bir iblis tarafından ele geçirilen ve hiçbir aynada asla kendi yüzünü görmeyip hep iblisin yüzünü gören birini anlatıyordu.

Çalışmanın imkânsız olduğunu hissetti ve gününü bahçe koltuklarında, kafe masalarında ve bir süre de Lüksemburg Bahçesi’nde geçirdi. Akşam, onu omuzlarından tutup

gözlerine bakarak sarsan ve çok fazla çalıştığını, her şeyden önce iyi bir akşam yemeğine ihtiyacı olduğunu ilan eden İngiliz bir arkadaşıyla buluştu. “Benimle yemek yiyeceksin,” dedi, “La Perouse’da ve oraya gitmek için bir taksiye bineceğiz. Acıktım.”

Orada durup taksi ararken, bir adam elinde gazetelerle bağırarak koştu. Attwater’ın arkadaşı, “Taksiye bineceğiz,” diye tekrarladı, “ve şu yeni cinayet haberini de sırf üstüne konuşmak için yanımıza alacağız. Bakar mısın! Bir gazete!”

Gazeteyi aldı ve Attwater’ın ardından taksiye bindi. “Zavallı yaşlı adamı şahsen tanıdığımı hemen hemen eminim,” dedi. “Daha iyi günleri olmuştu.”

“Kim?”

“Dün gece Broca Sokağı’nda öldürülen yaşlı adam. Eşkâl tam olarak tutuyor. Kafelerin etrafında takılır ve mesajları iletirdi. Takside okumak kolay değil; ama muhtemelen bu nüshada yeni bir şey yoktur. Zaten katili de yakalayamadılar.”

Attwater gazeteyi aldı ve değişen ışıktaki okumaya çalıştı. Fakir bir yaşlı adam, Broca Sokağı’nın kaldırımında defalarca bıçaklanarak parçalanmış halde bulunmuştu. Kimliği belirlenmişti; hayatta hiçbir arkadaşı olmayan yaşlı bir adam; ayrıca, çok yaşlı ve çok fakir olduğundan muhtemelen düşmanı da yoktu. Bu bir soygun değildi; yaşlı adamın sahip olduğu birkaç metelik cebinde bırakılmıştı. Eve dönüş yolunda sabahın erken saatlerinde, muhtemelen bir akıl hastası tarafından saldırıya uğramış ve idrak edilemez bir öfkeyle tekrar tekrar bıçaklanmıştı. Henüz tutuklama yapılmamıştı.

Attwater gazeteyi kenara itti: “Off!” dedi. “Hoşlanmadım. Biraz keyifsizim ve dün gece korkunç rüyalar gör-

düm; bu bana neden rüyalarımı hatırlattı tahmin bile edemiyorum. Ama bunalım için iyi bir tedavi olmadığı kesin!"

"Hayır," derken arkadaşı samimiydi; "şimdi rıhtıma vardığımıza göre şu üst kattaki yeri kapacağız. Listedeki en iyi Burgundy ve yapabildikleri en iyi akşam yemeği, işte senin ilacın bu. Hadi gel!"

Gerçekten de iyi bir reçeteydi. Attwater'ın arkadaşı neşeli ve ilgiliydi. Akşam yemeği daha iyi olamazdı. Attwater, kendini bunalıma kapılmanın kötü bir uykudan daha iyi bir bahanesi olmayan berbat bir meşgale olduğunu düşünürken buldu. Ve dün geceki akşam yemeği bununla kıyaslanınca! Bir buçuk franklık o yemeğin uykusunu berbat etmesine şaşmamak lazımdı.

Attwater, La Perouse'dan arkadaşı kadar neşeli bir halde ayrıldı. Geç saate kadar oturmuşlardı ve şimdi nehri geçip bulvarlarda biraz yürümek dışında yapacak bir şey yoktu. Öyle de yaptılar ve geceyi yarım düzine tanıdığın olduğu bir kafe masasında bitirdiler.

Attwater hafif adımlarla eve yürüdü, günün herhangi bir saatinde olduğundan daha az uykulu hissediyordu. Oldukça iyiydi. Yakında odaya alışacağını düşündü. Son zamanlarda biraz fazla yalnız kalmıştı ve bu da sinirlerini bozmuştu. Tam bir budalalıktı.

Yine hızla derin bir uykuya daldı ve rüya gördü. Ama başka türlü uyandı. Ağır göz kapaklarını kaldırmak için açık pencereden parlak günışığı girmedi ve St. Sulpice'in sabah çanları kulaklarını şehrin neşeli gürültüsüne açmadı. Nefes nefese ve karanlığa bakarak uyandı, yüzüstü yere yuvarlandı, acı veren hıçkırıklarının arasında nefes almaya çalıştı; bu sırada sokaktan yükselen boğuk haykırışlar du-

yuluyordu, kovalama sesleri ve koşan adamların bağrışları. Bütün bu bağırış ve patırtının arasında net bir ses duyuluyordu: "A l'assassin! Arrêtez!"

Karanlıkta kendini ayağa kalkmaya zorladı, hâlâ nefes nefeseydi. Bütün bunlar neydi? Yine bir rüya mı? Bacakları titredi ve korkuyla terledi. Nefes nefese ve dermansız bir halde pencereye yöneldi ve ardından pervaza dayandığında, şaşırarak tamamen giyinik olduğunu, şapkasını bile giydiğini fark etti. Kalabalık, dış caddeden uzağa doğru saptı ve uzaklaştı, bağırışlar azaldı. Onu ne uyandırmıştı? Neden giyinmişti? Kibritlerini hatırladı ve onları almak için uzandı; ama elinde zaten bir şey vardı, ıslak, yapışkan bir şey. Onu masaya düşürdü ve daha ateşi çakmadan, daha görmeden önce bunun ne olduğunu biliyordu. Kibrit cızırdadı, alevlendi ve işte, o çarpık hançer masanın üzerindeydi, yapış yapıştı, kan içindeydi ve dehşet vericiydi.

Elleri kanlıydı, kibrit parmaklarına yapıştı. Korkunç bir kuşkuya kapıldığı anda kalbinden vurulmuşa döndü, kafasını kaldırdı ve kibritin son alevinde, karşısındaki aynada gördüğü yüz Odadaki Şey'in yüzüydü.

* (Fr.) Katil! Dur! (ç.n.)

KULEDEKİ ODA

E. F. Benson

Çeviren: Ahu Ayan

E. F. Benson

Edward Frederick Benson 1867'de İngiltere'de doğdu. İlk romanı 1893'te yayımlanan, genç yaşından itibaren kendini yazmaya adanmış Benson, yüzden fazla eser kaleme aldı. Günümüzde romanlarından ziyade tekinsiz öyküleriyle hatırlanan Benson, 1940'ta Londra'da, boğaz kanseri nedeniyle tedavi gördüğü hastanede hayata veda etti. Ölmeden sadece on gün önce bitirdiği son kitap, *Final Edition* adlı otobiyografiydi. "Kuledeki Oda" [The Room in the Tower] 1912'de yazarın *The Room in the Tower and Other Stories* adlı derlemesinde yer aldı. Benson, hayalet öyküleri ustası M. R. James'in yakın takipçisiydi; onun mum ışığındaki korku seanslarına katılırdı. "Anlatıcı, okurlarını korkutup korkutmayacağına kafa yormadan önce kendisini korkutmayı becermeli," diyen Benson'ın edebiyata yaklaşımı ustası M. R. James'le örtüşüyordu ve haliyle tıpkı James gibi o da Lovecraft'ın takdir ettiği yazarlardan biri olarak tarihe geçti.

Daimi bir rüyaperestin rüyasında gördüğü bir ya da bir dizi olayın sonradan maddi dünyada gerçekleştiğine şahit olması, en az bir kez bu tür bir deneyim yaşaması, muhtemel bir durumdur. Bana sorarsanız bu çok da garip bir şey değil. Hatta bu tür şeyler sıklıkla yaşanmasa daha bir acayip olurdu; zira rüyalarımız her zaman tanıdığımız insanlar ve aşına olduğumuz mekânlarla alakalı olduğundan, rüyada yaşananlar pekâlâ uyanıkken ve günlük hayatımızı yaşamaktayken de meydana gelebilir. Kabul, rüyalarımız çoğunlukla gerçekdışı, olmayacak şeyler içeriyor ve bu bakımdan sonraki gerçekleşme aşamasında yaşananlarla alakasız görünüyor olabilir. Fakat işi sadece olasılığa vursanız bile, sürekli rüya gören birinin rüyasının gerçeğe dönüşmesi vakalarının hiç de yabana atılacak bir miktarda olmadığını görürsünüz. Mesela ben, kısa süre önce bu tür bir şey yaşadım ve bu durum bana hiç de tuhaf gelmiyor. Dahası, başıma gelenlerin psişik anlamda hiçbir önemi yok. Olaylar aynen, birazdan anlatacağıma benzer bir gelişme izlemiştir:

Yakın bir ahababım var; kendisi yurtdışında yaşar ve yaklaşık iki haftada bir bana mektup yazma inceliğini gösterir. Ne zaman on dört-on beş gün geçse ve dostumdan hâlâ haber alamamış olsam, zihnim bilinçli ya da bilinçsiz olarak

sürekli ondan gelecek mektuba takılıp kalıyor olmalı. Geçen hafta bir gece, şöyle bir rüya gördüm: Rüyamda tam da akşam yemeği için giyinmek üzere yukarı çıkıyordum ki, ön kapıdan postacının kapıyı çaldığını duydum –gerçekte de hep böyle olur zaten– ve yukarı çıkacağıma aşağı indim. Mektupların arasında dostumunki de vardı. Rüyanın tam bu noktasında fantastik unsurlar devreye girdi; zira zarfı açtığımda içinde bir karo ası olduğunu gördüm. Dostum, iskambil kâğıdının üstüne, çok iyi bildiğim el yazısıyla baştan savma bir biçimde şunları yazmıştı: “Sana bu kartı emin ellerde dursun diye gönderiyorum. Çünkü sen de bilirsin ki İtalya’da karo ası bulundurmak, almaya değmeyecek bir risktir.” Ertesi akşam yukarı giyinmeye çıkacakken postacının kapıya vurduğunu duydum ve aynen rüyamdaki gibi doğruca aşağı indim. Hakikaten dostumdan bir mektup gelmişti, fakat zarfın içinde karo ası yoktu. Eğer olsaydı, bu olay üzerine daha çok kafa yorardım. Ama olan biten bu haliyle bana oldukça sıradan bir tesadüf gibi gelmişti. Şüphesiz bilinçli ya da bilmeden kendisinden mektup bekliyordum, o rüyayı da bu yüzden görmüş olmalıydım. Benzer biçimde, dostum da iki haftadır bana yazmadığı için artık yazması gerektiğini düşünmüştü herhalde. Ne var ki, bu gibi durumları şimdiki gibi hemencecik açıklamak pek de mümkün olmayabiliyor, birazdan anlatacağım hikâyeyi de ben hiçbir şekilde açıklayamıyorum. Her şey karanlıktan çıkıp geldi ve yine karanlığa karıştı gitti.

Kendimi bildim bileli uykumdan rüyalar eksik olmaz, sabah olup da uyandığımda, geceleyin birtakım zihinsel deneyimler yaşamış olduğumu görmediğim olmaz desem yeridir. Bazen de, belli ki tüm gece, akla hayale gelmeyecek

bir dizi maceraya bulaşmış olurum. Bu maceralar istisnasız biçimde, hoş ama neticede havadan sudan şeyler olurlar. Bahsedeceğim olay ise diğerleri gibi değil; kesinlikle bir istisna oluşturuyor.

Söz konusu rüya bana ilk kez on altı yaşımdayken geldi. Kendimi kırmızı tuğladan, büyük bir evin kapısının önünde bulmamla başlıyordu; sonra anlıyordum ki bu evde kalacağım. Kapıyı açan hizmetçi bana bahçede çay servisi yapılmakta olduğunu söylüyor ve beni alçak tavanlı, koyu renk panolarla çevrelenmiş bir koridordan geçiriyordu. İçinde devasa bir şöminenin bulunduğu bu koridor, çiçek tarhlarıyla dolu çok hoş bir bahçeye açılmaktaydı. Çay masasının etrafında küçük bir grup insan oturuyordu. Bu insanlardan yalnızca birini tanıyordum; okuldan arkadaşım olan Jack Stone diye bir adamdı bu. Jack –belli ki evin oğluydu– beni annesi, babası ve iki kız kardeşine takdim etti. Hatırlıyorum da, burada olduğuma biraz şaşırmıştım galiba. Ne de olsa bu oğlanı pek az tanıyordum, tanıdığım kadarıyla da ondan pek hazzetmezdim. Zaten okulu da bitirmesine bir yıl kadar kala bırakmıştı. Bahçede çok sıcak bir öğle havası esmekteydi, ortamda tahammül edilemez bir sıkıntı hâkimdi. Çimenliğin uzak köşesinde, tam ortasında demirden bir kapı bulunan kırmızı tuğla bir duvar vardı. Duvarın önünde de bir ceviz ağacı bulunuyordu. Evin gölgesinin üzerimize düştüğü bir yerde oturmaktaydık, tam karşımızda da bir dizi upuzun pencere yer alıyordu. Baktığım yerden içerideki üzeri örtüyle kaplanmış masayı gördüm. Masanın üstünde cam ve gümüş takımlar ısıllı parlıyordu. Evin önündeki bu pek uzun bahçenin bir ucunda, sanki evden çok daha eskiymiş gibi duran üç katlı bir kule vardı.

Bu kadar zamandır, grubun geri kalanı gibi, ağzını açıp da tek kelime etmemiş olan Bayan Stone nihayet bana döndü ve “Jack size odanızı göstereyim; sizin için kuledaki odayı hazırladım,” dedi.

Bu sözler üzerine nedense yüreğim hopladı. Kuledaki odada kalacağımı sanki önceden biliyormuş gibi hissetmiştim, üstelik bu odada çok önemli ve bir o kadar da ürkütücü bir şeylerin bulunduğu düşüncesi de peşimi bırakmıyordu. Jack derhal kalktı, onu izlemem gerektiğini anladım. Sessizlik içinde koridordan geçtik, sonra meşe ağacından devasa bir merdivenden yukarı çıkarak sahanlığa vardık. Sahanlığın orada iki tane kapı vardı. Jack, ben gireyim diye kapılardan birini açtı, sonra da kendi girmeden ardından kapattı. O an tahminimde yanılmadığımı anladım; bu odada hakikaten de korkunç bir şeyler vardı. Kâbusun hızla büyüyen ve sonunda benliğimi çepeçevre saran dehşet duygusuyla, tam bir korku nöbeti içinde uyandım.

İşte bu rüyayı farklı biçimlerde de olsa, on beş yıldır aralıklı olarak görüyordum. Rüya çoğu zaman az önce anlattığım şekilde ilerliyordu: eve varışım, bahçede çay servisinin yapılışı, ürkütücü bir cümleyi izleyen ürkütücü bir sessizliğin yaşanışı, Jack Stone’la birlikte, korkunun içinde barındığı kuledaki odaya çıkışımız... Hep de o odadaki korkunç şeyle burun buruna gelmek üzereyken bitiyordu, bu şeyin neyin nesi olduğunu hiç görmemiştim. Bazen de bu olay örgüsü başka çeşitlemelerle birlikte meydana geliyordu. Örneğin çoğu kez yemek odasında akşam yemeği yiyor olurduk; evin beni rüyamda ilk kez ziyaret ettiği zaman pencerenin öte yanında gördüğüm odaydı bu. Yine de, nerede olursak olalım aynı sessizlik, aynı dayanılmaz sıkın-

tı havası ve kötü bir şeyler olacak hissi hep hissediliyordu. Sessizlik de hep Bayan Stone'un bana "Jack size odanızı göstereyim; sizin için kuledaki odayı hazırladım," demesiyle bozuluyordu. Bunun üzerine –ki hiç değişmeyen bir şeydi bu– Jack'i meşe ağacından yapılma merdivenden çıkarken izlemem gerekiyordu ve sonra da, her seferinde bana daha da büyük korku veren o odaya giriyordum. Bazen de kendimi kocaman avizelerin ortalığı olabildiğine aydınlattığı oturma odasında, yine aynı sessizlik içinde kâğıt oynarken buluyordum. Hangi oyunu oynuyorduk, hiç bilemiyorum. Tek hatırladığım, Bayan Stone'un çok geçmeden ayağa kalkıp, beyhude, zavallı önsezimi doğrulayan bir şekilde bana dönerek, "Jack size odanızı göstereyim; sizin için kuledaki odayı hazırladım," dediğidir. Birlikte kâğıt oynadığımız bu oturma odası, yemek odasının bitişiğindeydi ve evin geri kalan kısımları karanlığa, gölgelere boğulmuşken, bu oda demin de söylediğim gibi, hep göz alıcı bir şekilde aydınlatılmış oluyordu. Buna rağmen nasıl oluyorsa elimdeki kartları bırakın incelemeyi, ancak güç bela görebiliyordum. Kartların çizimleri de bir garipti; destedeki tüm takımlar siyahtı, hiç kırmızı kart yoktu. Ayrıca kartların bazıları da tümünden siyah renkti. Bu kartlardan hem ürkmüş hem de nefret etmiştim.

Rüyayı tekrar tekrar gördükçe evin daha başka bölümleri hakkında da bilgi sahibi olmaya başladım. Oturma odasının ilerisinde, koridorun sonunda, yeşil çuhadan bir kapısı olan bir sigara odası bulunuyordu. İçerisi daima kapkaranlıktı ve odaya her girişimde yanımdan yüzünü görmediğim biri geçiyor ve odadan çıkıyordu. Bunun dışında, rüyadaki karakterlerin de tıpkı yaşayan kişiler gibi fiziksel

değişimler geçirdiği oluyordu. Sözelimi, Bayan Stone'un kendisini ilk gördüğümde siyah olan saçları ağardı, önceleri "Jack size odanızı göstereyim; sizin için kuledaki odayı hazırladım," demek üzere canlı bir edayla ayağa kalkarken zamanla hareketleri ağırlaştı; sanki eli ayağı güçten kesilmekteydi. Bu süre içinde Jack de iyice büyüyerek kahverengi bıyıklı, hasta görünümlü bir delikanlı olup çıktı. Bunlar olurken Jack'in kız kardeşlerinden biri ortalıktan kayboldu; sonra anladım ki evlenmiş.

Derken, bu rüya altı ay kadar hiç uğramadı bana. Tarifi imkânsız korkularımın da etkisiyle bir süre rüyanın başımdan temelli gittiği umuduna kapıldım. Ne var ki, bir gece kendimi yeniden çay içmek üzere çimenliğe götürülürken buldum. Bayan Stone orada değildi, diğerleriye tepeden tırnağa siyahlara bürünmüştü. Olanı biteni derhal anladım. Kalbim, belki artık kuledaki odada uyumak zorunda değilimdir düşüncesiyle küt küt atıyordu. Her zamanki gibi yine tam bir sessizlik içinde oturuyorduk, ama bu düşüncenin verdiği rahatlık beni hoş beş edip gülmeye itti. Fakat ne yaparsam yapayım ortamın boğucu havası tümünden dağılmış değildi. Benden başka tek kelime eden yoktu, herkes göz ucuyla birbirine bakışlar atıp duruyordu. Çok geçmeden, saçmalıklarla örülü, sel gibi akıp giden lakırdılarım hız kesti ve ışıklar ağır ağır sönerken, şimdiye kadar hissetmediğim kadar feci bir kaygı beni ele geçirdi.

Birden, çok iyi tanıdığım bir ses sükûneti bozdu. Bayan Stone'un yine "Jack size odanızı göstereyim; sizin için kuledaki odayı hazırladım," diyen sesiydi bu, çimenliğin bitimindeki kırmızı tuğla duvarın yakınından geliyor gibiydi. Başımı kaldırıp baktığımda, dış taraftaki çimenliğin üstün-

deki mezar taşlarını gördüm, etrafa grimsi, garip bir ışık yayıyorlardı. En yakınımnda bulunanın üzerinde, "Julia Stone'un uğursuz hatırasına" yazdığını gördüm. Derken Jack her zamanki gibi ayağa kalktı ve birlikte koridor boyunca ilerledik ve sonra da merdivenden çıktık. Bu kez ortalık her zamankinden daha da karanlıktı; kuledeki odaya girdiğimde sadece iyice aşına olduğum mobilyaları görebildim. Yalnız, artık odada berbat bir çürük kokusu da vardı. Çılgılık çılgılığa uyandım.

İşte size tüm değişimleri ve gelişmeleriyle anlattığım bu rüyayı aralıklarla tam on beş yıl boyunca görmeye devam ettim. Bazen iki, üç gece üst üste gördüğüm oluyordu rüyayı. Bir keresinde –bundan bahsetmişim size– altı aylık bir kesilme olmuştu ama yine de, gayet makul bir ortalama alacak olursak, en azından ayda bir kere bu rüyayı görmüşümdür. Rüyanın kâbusu andıran bir havası vardı kuşkusuz; daima aynı tüyler ürpertici sonla bitiyor olmasına rağmen beni, her seferinde sanki ilk kez görmüşüm gibi, tastamam aynı derecede korkutuyordu. Ayrıca bu rüya çok garip ve çok ürkütücü biçimde, büyük bir tutarlılıkla ilerliyordu. Az önce de söylemişim zaten; rüyadaki kişiler zaman içinde yaşılanıyordu, bu suskun aileye evlilik de uğruyordu ölüm de. Ayrıca, Bayan Stone öldükten sonra kendisini bir daha hiç görmemişim rüyada. Ne var ki, benim için kuledeki odanın hazırlandığını söyleyen ses her defasında Bayan Stone'un sesi oluyordu. Bahçede çay içiyorken, bahçeye bakan bir odadayken, Bayan Stone'un demir kapının ardındaki mezarı hep gözümün önünde oluyordu. Evlenen kız kardeş de rüyadaki varlığını sürdürmekteydi; genellikle ortalarda görünmeyen bu kadın sonradan bir ya da iki kez,

kocası olduğunu tahmin ettiğim bir adamla birlikte eve gelmişti. Adam da ailenin geri kalanı gibi hiç konuşmayan bir tipti. Rüya zaten sürekli tekrarlanmakta olduğu için, uyanık olduğum zamanlar bu durumun üzerinde durmamıştım. Onca yıl ne Jack Stone'u gördüm ne de rüyamdaki bu karanlık eve benzeyen bir eve rast geldim. Derken, beklenmedik bir şey oldu.

Bu yıl, temmuz ayının sonuna dek Londra'da kaldım. Ağustosun ilk haftasında ise Sussex'in Ashdown Forest bölgesine gitmek üzere yola çıktım; bir dostum burada yaz dönemi için bir ev tutmuştu, onunla kalacaktım. John Clinton adındaki bu dostum beni Forest Row İstasyonu'nda karşılayacaktı, gündüz birlikte golf oynayacak, akşamleyin de eve gidecektik. John aracıyla gelmişti; ziyadesiyle keyifli bir günün ardından akşamüstü beş gibi yola koyulduk. Vakit daha erken olduğundan çayımızı kulüpte içmemiş, eve kadar beklemeye karar vermiştik, çünkü daha önümüzde gidilecek on altı kilometrelik yol vardı. Biz ilerledikçe, o na dek sıcak olsa da insanı taptaze hissettiren hava dönmüş, sanki boğucu bir hal almıştı. Gök gürültülü bir yağışın gelmekte olduğunu hissettim; bu yönde açıklanamaz, uğursuz bir nsezim olurdu her zaman. John bu hissimi paylaşmıyor, etrafı eskisi gibi iyi gremememi her iki kibritimi de kaybetmiş olmama bağlıyordu. Ne var ki zamanla tahminimde yanılmadığım ortaya çıktı; yine de, üzerime ken kasvetin sadece o gece kopan gök gürültülü fırtınadan kaynaklandığını sanmıyorum.

İnişli ıkışlı dar geçitlerden, yollardan geçtik. Derken motorun durmasıyla kendime geldim; bir süredir uyumakta olduğumu anlamıştım. Ani bir titremeyle irkildim. Tit-

reşim bir ölçüde korkumdan, ama asıl merakımdan ileri geliyordu; zira tam da rüyamdaki o meşhur evin önünde durmaktaydım o an. Beynimde acaba hâlâ rüyada mıyım düşüncesiyle, dostumla birlikte alçak tavanlı, meşe ağacından panellerle çevrelenmiş bir koridordan geçerek bahçeye çıktık. Bahçede, evin gölgesinin altına kurulmuş bir masada çay servisi yapılmaktaydı. Çiçek tarhlarıyla bezeli bu bahçenin bir yanında kırmızı tuğla bir duvar vardı; duvarın kapısı dışarıya, biçilmemiş çimenlerle bir de ceviz ağacının bulunduğu yere açılıyordu. Bu yüksek cepheli evin diğer yanında da evden daha eski olduğu belli olan üç katlı bir kule yer alıyordu.

Bu noktada, bir an için gördüklerimin rüyayla olan benzerliği son buldu: Bahçede tek kelime etmeyen ve bir şekilde insanın içine korku salan o aile değil de, tümünü zaten tanıdığım bir grup hayat dolu, neşeli insan bulunuyordu çünkü. Rüyadayken hep bu aşamada hissetmeye başladığım dehşet, gördüğüm bu manzara karşısında uçup gitmiş ve yerini en derinden bir merak duygusuna bırakmıştı. Acaba bundan sonra ne olacaktı?

Çay keyfi aynı neşeli hava içinde sürmekteydi ki, çok geçmeden Bayan Clinton ayağa kalktı. O an, kadının söyleyeceği cümleleri zaten bildiğimi düşündüm. Derken Bayan Clinton bana dönerek "Jack size odanızı göstereyim; sizin için kuledeki odayı hazırladım," dedi.

Bunun üzerine rüyanın verdiği korku beni bir an için etkisi altına aldıysa da, çabucak geçti. Yine tarifsiz bir meraktan başka bir şey hissetmez olmuşum; merakımın giderilmesi de uzun sürmedi zaten.

Jack bana doğru döndü ve şöyle dedi:

“Odan hemen şurada, en üst katta. Ama bence rahat edersin orada. Zaten diğer odalar da tamamen dolu. Şimdi gidip bir bakalım mı, ne dersin? Vay canına, sen haklı çıktın galiba. Fırtına koptu kopacak, baksana gökyüzü nasıl da karardı.”

Ben de kalktım, John’u izledim. Koridordan geçerek artık çok iyi bildiğim merdivenden tırmandık. Sonra John kapıyı açtı, içeri girdim. O anda katıksız, körü körüne bir korku benliğimi ele geçirdi. Neden korktuğumu bilmiyordum; ama korkuyordum işte. Derken, insanın çoktan unuttuğu bir ismi neden sonra hatırladığı zaman hissettiğine benzer bir biçimde korktuğum şeyin ne olduğunu anımsadım. Korktuğum Bayan Stone’du; rüyalarımda sık sık gördüğüm, şu ansa tam da pencerenin altındaki çimenlikte, üzerinde “uğursuz hatırasına” yazan mezar taşının dibinde yatan kadın. Bunu anımsar anımsamaz korkum geçiverdi yine; öyle ki, neden korkmuş olabilirim acaba diye kalakaldım. Rüyalarımda adını onlarca kez duyduğum, görünümünü çok iyi bildiğim bu odada, gayet sakin ve akli başında bir halde, paniklemeden duruyordum.

Bana artık kendiminmiş gibi gelen bu odaya şöyle bir göz gezdirdim; hakikaten de rüyamdaki halinin tıpatıp aynısıydı. Yatak, kapının hemen solundaydı, duvara paralel uzanıyordu. Yatağın hizasında bir şömine ile küçük bir kitaplık vardı. Kapının karşısına önü parmaklıklı iki pencere açılmıştı. Pencerelerin bir yanında tuvalet masası (onun çaprazında da bir lavabo vardı), diğer yanında da büyük bir dolap bulunuyordu. Eşyalarım valizimden çıkarılıp yerleştirilmişti; tuvalet eşyalarım lavabonun ve tuvalet masasının üzerine yerli yerince konmuş, akşam

kıyafetim yatağın üzerine bırakılmıştı. Derken, gördüğüm bir şey karşısında ani bir korkuya kapıldım: Oda-da, rüyamda daha önce görmediğim iki şey daha vardı. Bunlardan birisi Bayan Stone'un gerçek büyüklükte bir yağlıboya tablosu, diğeri de Jack Stone'un resmedildiği karakalem bir çizimdi. Jack çizimde yalnızca bir hafta önce gördüğüm rüyadaki haliyle, otuz yaşlarında, gizemli ve tekinsiz görünümlü bir adam olarak resmedilmişti. Jack'in resmi iki pencerenin arasına, diğer tablonun tam karşısına asılmıştı; Bayan Stone'un tablosu yatağın hemen yanı başındaydı. Bayan Stone'un resmine bakar bakmaz, gördüğüm kâbusların dehşeti beni bir kez daha esir aldı.

Bayan Stone tabloda, tam da onu son gördüğüm gibi yaşlanmış, saçları ağarmış, yüzü solmuş bir haldeydi. Yine de, bedeninin apaçık ortada olan takatsizliğine karşın, kadından bir canlılık, zindelik fişkırıyordu. Akla hayale gelmeyecek kadar habis, tekinsiz bir canlılıktı bu. Kısılmış, yan yan bakan gözleri kötülükle ışıldıyor, şeytani bir yaratıncı benzeyen ağzında bir gülüşün izleri okunuyordu. Yüz ifadesine karanlık ve korkutucu bir neşe hâkimdi, dizlerinin üzerinde kavuşturduğu elleriyse güç bela bastırmaya çalıştığı bir coşkunluğun etkisiyle titriyor gibiydi. Tabloyu incelerken, sol alt köşede ressamın imzasının olduğunu fark ettim. Resmi yapan kimmiş diye baktığımdaysa tablonun "*Julia Stone*"- *Julia Stone* diye imzalanmış olduğunu gördüm.

O sırada kapı çalındı, gelen John Clinton'du: "Bir şeye ihtiyacın var mı?"

Resmi işaret ederek, "İhtiyaç duyduğumdan çok daha fazlası var burada," diye yanıtladım.

Güldü: “Ha, şu sert yüzlü yaşlı hanımefendiden bahsediyorsun. Resmi yapan da kendisiymiş. Eh, insan kendine çok da iltimas geçemiyor herhalde.”

“İyi de, görmüyor musun?” diye çıkıştım. “Bir insana ait değil bu yüz, olsa olsa bir cadının, bir iblisin yüzü olabilir ancak.”

John tabloya bu kez daha dikkatli baktı: “Doğru, pek de hoş bir görüntü sayılmaz. En azından yatağın başucuna konacak bir resim değil. Hakkın var doğrusu; gözümün önünde şöyle bir şey dururken uykuya dalsam ne feci kâbuslar görürdüm kimbilir. İstersen söyleyeyim, kaldırsınlar tabloyu.”

“Çok iyi olur,” diye cevap verdim. John da bunun üzerine zili çaldı, hizmetçinin yardımıyla resmi indirdik, yüzü duvara dönük biçimde merdiven sahanlığının bir köşesine yasladık.

John kan ter içinde kalmıştı, alnını sildi: “Bu yaşlı hanım da amma ağırmış ha,” dedi. “Acaba tablo böyle ağır olsun diye özellikle uğraşmış olabilir mi?”

Tablonun beklenmeyecek kadar ağır oluşu beni de bayığı şaşırtmıştı. Tam John’a bunu söyleyecektim ki gözüm bir an için elime ilişti. Avucum tümüyle kan içindeydi.

“Nasıl olduysa elim kesilmiş.”

John bu sözüm üzerine irkilmiş bir ifadeyle bana döndü: “A! Benimki de öyle.”

Bu sırada hizmetçi de mendiliyle elini sildi. Mendilin üzeri kan olmuştu. Sonra John’la birlikte kuledeki odaya döndük, ellerimizdeki kanı yıkayarak temizledik. Fakat sonra daha bir dikkatli bakınca gördük ki, ne onun elinde bir kesik ya da çizik var, ne de benimkinde. Bunun farkına vardıktan sonra da, dile dökmediğimiz, sessiz bir anlaş-

mayla konuyu bir daha açmamak üzere kapatmaya karar verdik. Bu olayı tümünden unutmak istiyordum, John da benimle aynı hisleri paylaşıyor olmalıydı.

Fırtına henüz kopmamıştı; hava akşam yemeğinden sonra iyiden iyiye ısınarak daha da sıkıntılı bir hal aldı. Partinin önemli bir bölümünü John Clinton'la birlikte dışarıda, çay içtiğimiz çimenlik alana giden yolun kenarında oturarak geçirdik. Zifiri karanlık bir geceydi, gökyüzünü baştan başa örten bulut yığını ne yıldızlara ne de ay ışığına geçit veriyordu. Bir süre sonra, kalabalık yavaş yavaş dağılmaya başladı; kadınlar odalarına, erkekler de ya bilardo salonuna ya da sigara odasına yollandılar. Saat on bir olduğunda bir ben ayaktaydım, bir de ev sahibim. John'un gece boyu kafasında bir şeyler kurmakta olduğunu anlamıştım. Yalnız kalır kalmaz da düşüncelerini bana açtı zaten:

“Odada bize yardım eden adamın da elleri hep kan olmuştu, fark ettin mi? Daha demin elinde kesik var mı diye sordum ona. Önce herhalde vardır dedi, ama sonra elinde en ufak bir çizik dahi bulamadı. Peki, o kan neyin nesiydi o zaman?”

O âna dek kendime telkinlerde buluna buluna bu mesele üzerine düşünmemeyi başarmıştım ve doğrusu, tam da yatma vakti gelmişken olanların bana hatırlatılmasını hiç istemiyordum: “Bilmiyorum. Bayan Stone'un resmi başucumda durmadığı sürece de umurumda bile değil zaten.”

John ayağa kalktı: “Yine de, garip işte... Hah! Şimdi başka bir garipliğe daha şahit olacaksın.”

Biz konuşurken John'un İrlanda teriyeri cinsinden köpeği bahçeye çıkmıştı. Arkamızdaki, koridora açılan kapı açıktı; bahçenin, bahçenin bitimindeki demir kapının, ka-

pının öte yanındaki biçilmemiş çimenlerin ve ceviz ağacının üzerine parlak bir ışık hüzmeleri vuruyordu. Köpeğin tüylerinin ani bir korku ve öfke nöbeti içinde diken diken olduğunu fark ettim; hayvanın dudakları yukarı çekilmiş, dişleri ortaya çıkmıştı. Bir şeylere saldırmak üzere gibiydi, hırlayıp duruyordu. Gözünün beni de sahibini de gördüğü yoktu. Sert ve gergin adımlarla demir kapının oraya doğru yürüdü, bir süre parmaklıkların arasından hırlaya hırlaya öte yana baktı. Fakat sonra ne olduysa hayvanın cesareti birden uçup gitti; uzun bir uluma koyuverdikten sonra sürünür gibi gerisin geriye eve doğru seğırtti.

“Günde beş on kere yapar bunu,” dedi John. “Baktığı yerde hem nefret ettiği hem de fena halde korktuğu bir şeyler görüyor olsa gerek.”

Gidip kapının öte yanına bir göz attım; çimenlerin üzerinde kıvılcıktanmış bir şey vardı. Kısa süre sonra kulağıma bir ses çalındı. Önce bu sesin neye ait olabileceğini çıkaramadım, ama sonra anladım ki mırıldayan kedinin birinden geliyor. Bir kibrit yaktım ve aydınlıkta kediyi görebildim. Büyük, mavimsi tüylü bir İran kedisiydi bu, bahçe kapısının hemen yanında küçük daireler çizerek volta atıp duruyordu. Kuyruğunu bayrak gibi havaya dikmiş, kendinden geçmiş bir halde neşeli neşeli koşturuyor, arada bir de kafasını eğerek çimeni kokluyordu. Gözleri ışıltılı ışıltılıydı.

Bir gülme koyuverdim: “Maalesef gizem çözüldü. Burada kendi kendine bir Walpurgis* eğlencesi düzenlemiş kocaman bir kedi var sadece.”

* Orta ve Kuzey Avrupa’da her yıl 30 Nisan ile 1 Mayıs’ta kutlanan bayram. (ç.n.)

“Ha, evet. Darius’tur o,” dedi John, “günün yarısını ve tüm geceyi buralarda geçirir. Fakat Toby’yle zaten çok iyi arkadaşlar onlar. Köpeğin gizeminin çözülmesi değil, kedinin gizeminin mevzubahis olması diyelim biz şuna. Bir kere, o kedinin buralarda ne işi var? Ayrıca, Toby’nin ödü patlıyor-ken Darius neden bu kadar halinden memnun görünüyor?”

O an, rüyada, bahçe kapısının öte yanına baktığımda gözüme ilişen o tüyler ürpertici detayı, yani şu an kedinin durduğu yerdeki, üzerinde o tekinsiz yazının bulunduğu mezar taşını anımsadım. Derken, daha John’un sorularını cevaplayamadan, bardaktan boşanırcasına bir yağmur yağmaya başladı. Kedi de parmaklıkların arasından süzüldü ve kendine yağmurdan korunacak bir yer bulmak üzere eve doğru atıldı. Sonra kapının önüne oturdu, hevesli gözlerle karanlığa doğru bir bakış attı. Kapıyı bir an önce kapatabilsin diye kendisini içeri doğru ittiren John’a pençeleriyle saldırmayı da ihmal etmedi.

Julia Stone’un tablosu odanın dışında kaldığından olsa gerek, kuledaki oda artık beni hiç de ürkütmüyordu. Üzerimde büyük bir ağırlıkla yorgun argın yatağa uzandığımda ne ellerimizde beliren kan, ne de kedi ile köpeğin hikâyesi umurumdaydı artık. Işığı söndürmeden önce son bir kez duvara, portrenin eskiden durduğu yerdeki kare şeklindeki boşluğa şöyle bir baktım. Tablonun örttüğü bu bölgede duvar kâğıdı parlak kırmızı rengini aynen muhafaza etmiş, duvarın geri kalanının rengi solmuş gitmişti. Mumu üfle-yerek söndürdüm ve saniyesinde uykuya daldım.

Derken aniden uyandım ve yerimden fırlayarak doğruldum. Bir an yüzüme ışık tutulmuş gibi hissetmişim, oysa her yer kapkaranlıktı. O an rüyalarımda bana onca korku

veren o odada bulunduğumun farkındaydım. Fakat gerçek şu ki, rüyadayken duyduğum en büyük korku bile şu an tüm varlığımı ele geçiren, beynimi uyuşturan bu dehşetin yanına bile yaklaşamazdı. O sırada büyük bir şimşek çaktı. Hissettiğim o ışık, çakan şimşeklerden de kaynaklanmış olabilirdi pekâlâ; fakat bu ihtimal bile küt küt atan kalbimi yatıştırmaya yetmiyordu. Odada benimle birlikte olduğunu bildiğim bir şey vardı. İçgüdüsel bir hareketle sağ elimi kaldırarak, o şey her neyse uzaklaştırmak için duvara doğru rasgele salladım. O an elim, hemen yanı başımdaki duvarda asılı duran resim çerçevesine çarptı.

Yataktan fırladım. Yanımdaki küçük masayı devirmiştim; saatimin, mumun ve kibritlerin yere kapaklanmış sesleri kulağıma çalındı. Zaten şimdilik muma gerek yoktu; zira insanın gözünü kör edecek güçte bir ışık, bulutların arasından süzülerek ortaya çıkmış ve Bayan Stone'un tablosunun yatağımın yanına yeniden asılmış olduğunu görmemi sağlamıştı. Bundan hemen sonra ortalık yine karanlığa büründü. Fakat o kısa süreli aydınlık esnasında gördüğüm bir şey daha vardı: Birisi yatağımın ayakucuna doğru eğilmiş, bana bakıyordu. Vücuduna sımsıkı oturan, üzeri çamur lekeleriyle kaplı beyaz bir elbise giymişti. Yüzü, portrede resmedilmiş yüzün aynısıydı.

Gök gürültülerinin tekrar ortalığı inlettiğini duydum. Gürültüler yerini ölümcül bir sessizliğe bırakıp artık duyulmaz olduğundaysa kulağıma gittikçe yaklaşan hışırtı sesleri gelmeye başladı. İşin daha da korkuncu, sesler yakınlaştıkça bir çürüme kokusu da odayı gitgide doldurmaktaydı. Ensemde bir el hissettim. Yanı başımda hızlı hızlı, heyecanlı heyecanlı nefes alındığını duyuyordum. Yine de

emindim ki, bu varlık dokunmayla, koklamayla, görmeyle, duymayla algılanabiliyor olsa da kesinlikle bu dünyaya ait değildi. Fakat bir şekilde kendini hissettirebilecek bir gücü vardı. Bir süre geçtikten sonra, tanıdığım bir ses benimle konuşmaya başladı:

“Bir gün kuledeki odaya geleceğini biliyordum. Ne zamandır seni bekliyordum, sonunda geldin işte. Bu gece şenlik var, birlikte güzel bir ziyafet çekeceğiz kendimize.”

Daha da yaklaştı; ensemde nefesini iyiden iyiye hissediyordum artık.

Korku bir süre boyunca elimi ayağımı tutmaz hale getirmiş olmalıydı. Neden sonra ani bir dürtüyle kendimi korumaya giriştim. Var gücümle vuruyor, gelişigüzel tekmeliyordum. Bir ara cılız bir hayvan ciyaklaması işittim, sonra da yumuşak bir şeyin yere küt diye yığılırken çıkardığı sesi duydum. Kendimi kaybetmiş bir halde ileri atıldım, neredeyse yerde yatmakta olan yaratığa takılıp düşecektim. Neyse ki şansım yaver gitti ve kapıyı açıp dışarı çıkmayı başardım. Kapıyı ardımdan hızla kapatarak can havliyle merdiven sahanlığına fırladım ve aynı anda aşağı katta bir kapının da açıldığını duydum. John Clinton, elinde mumla koşa koşa yukarı çıkıyordu.

“Ne oldu öyle?” diye sordu. “Senin odanın tam altındaki odada yatıyordum ben. Öyle bir ses duydum ki, sanki... Aman Tanrım! Omzunda kan lekesi var!”

Donakalmış bir haldeydim. John'un yüzü de kireç gibi olmuştu, iki yana sallana sallana, omzumda el biçiminde kanlı bir iz olduğunu anlatıyordu.

Odayı işaret ederek, “Orada,” dedim. “O kadın işte, orada. Portresi de kaldırdığımız yerde aynen asılı duruyor.”

John bu sözler üzerine kahkahayı bastı: “Vah zavallı, kâbus gördün herhalde. Sadece bir kâbustu, başka bir şey değil.”

Beni eliyle kenara iteleyerek odanın kapısını açtı. Yaşadığım korku beni adeta olduğum yere mıhlamıştı. Yerimden kıpırdayamadım, John’un odaya girmesine engel olamadım.

“Üff! Burası felaket kokuyor,” dedi John.

Sonra bir sessizlik oldu, John kendisini artık göremeyeceğim kadar ilerlemişti. Kısa bir süre sonra, yüzü iyice bembeyaz olmuş bir halde geri döndü, kapıyı da derhal kapattı:

“Evet, tablo orada duruyor. Yerde de bir şey var; her yanı toprak parçalarıyla kaplı, sanki gömülmüş de sonra... Hadi, çabuk! Çabuk uzaklaş oradan!”

Aşağıya nasıl indim, bilmiyorum. Bedenimden ziyade ruhum titriyor, çalkalanıyordu. John’sa bir yandan dehşetle bakan gözlerini habire yukarı kata doğru çeviriyor, bir yandan da inmemeye yardım ediyordu. Nihayet John’un alt kattaki giyinme odasına vardığımızda kendisine demin size anlattıklarımı anlattım.

Hikâyenin sonunu uzun tutmaya hacet yok. Okurlarımdan bazıları bu yaşananların neyin nesi olduğunu kestirebilmişlerdir belki de, tabii eğer sekiz yıl kadar önce West Fawley’deki kilise mezarlığında vuku bulan, nasıl olduğu bir türlü anlaşılamayan o hadiseyi hatırlıyorlarsa. Burada, intihar etmiş kadının biri tam üç kere tekrardan gömüldü; insanlar ölüyü her gömüşlerinde tabutu birkaç gün sonra toprağın altından fırlayıp dışarı çıkmış halde buluyorlardı. Üçüncü girişimden sonra, bu mesele iyice ayyuka çıkıp sağ-

da solda lafı edilmesin diye ceset başka bir yere gömüldü, usulünce bir dini tören yapılmadan. Kadının yeni mezarı, evinin bahçesinin hemen dış tarafındaydı. Evin yanındaki kulenin en üst katındaki odada intihar etmişti. Bu kadın Julia Stone'du.

Sonradan, mezar gizlice tekrar açıldığında, tabutun ağzına kadar kanla dolu olduğu görüldü.*

* Bu çeviri ilk olarak 2007 yılında *Parşömen* dergisinde yayımlanmıştır. (Cilt:5 Sayı:4 Yaz 2007, s. 95-107, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul) (e.n.)

DAGON

H. P. Lovecraft

Çeviren: Yankı Enki

H. P. Lovecraft

Dili, üslubu ve açtığı yeni tematik kulvarla klasik korku öyküsünün "edebiyat" sayılmasında en büyük paya sahip olan, korkuyu zaman zaman bilimkurgu ve fantastik kurguyla harmanlayarak gelecek kuşaklara zengin bir miras ve yeni alt türler bırakan Howard Phillips Lovecraft, 1890'da Rhode Island eyaletinin Providence kentinde doğdu. "Dagon" adlı öyküsünü 1917'de kaleme aldı fakat Lovecraft külliyatında ve Cthulhu mitosunun temelinde önemli bir yere sahip olan bu öykü *The Vagrant*'ta 1919'da yayımlandı. Korku edebiyatı tarihinde bir mihenktaşı olan "Cthulhu'nun Çağrısı" öyküsünün nüvesi niteliğindeki bu öykü, aynı zamanda *Weird Tales* dergisi tarafından 1923'te tekrar yayımlanmış ve Lovecraft'ın bu dergide yayımlanan ilk öyküsü olduğu için milat kabul edilmiştir. Hayatını yazmaya adanmış Lovecraft'ın edebi değeri, geniş okur kitlelerince 1937'de ölümünden çok sonra bilindi.

Zihnim şiddetli bir şekilde beni bu satırları yazmaya zorluyor, çünkü bu geceden itibaren varlığım son bulacak. Beş parasız kaldığım gibi ilacım, ki hayatı çekilir kılan tek şey o, iyice azalmış halde ve ben bu işkenceye daha fazla katlanamayacağım; kendimi şu tavanarası penceresinden aşağı, leşi çıkmış sokağa atıvereceğim. Morfinin kölesiyim diye iradesiz ya da düşkün biri olduğumu sanmayın sakın. Apar topar kaleme alınmış bu sayfaları okuduğunuzda, tam anlamıyla idrak etmekte zorlansanız bile, neden unutmaktan veya ölmekten başka çarem kalmadığını tahmin edebilirsiniz.

Görevli yük memuru olduğum posta gemisi, koca Pasifik'in kimsenin tenezzül etmediği o uçsuz bucaksız sularında bir Alman savaş gemisine yakalanmıştı. Dünya savaşı o sırada yeni yeni başlıyordu ve Hunların* okyanus güçleri

* Lovecraft Amerikalı bir yazar da olsa, Amerikan imgesini Britanya'ya, Britanya imgesini de Kuzey halklarına bağlayan, kendine has bir pan-Tötonik dünya görüşüne sahipti. Buna göre, Kuzeyli üstün beyaz insanın yapıtaşlarından biri fiziksel güç ve kendisinin olumlu anlamda kullandığı bir çeşit barbarlıktı. Gotlar ve Vandallar gibi Hunlar da bu barbarlığın timsallerinden biriydi. Öyküyü ilk yazdığında Hunlar kelimesi yerine yine Almanlara atıfta bulunmak için "Kaiser" kelimesini kullanmıştı (ki o dönemde Hunlar, Almanların da güç timsali olarak olumladıkları bir modeldi) ama sonraki yayımlarda "Hun" olarak kullanılmasını tercih etti. Genellikle çağdaş Almanları yetenince barbar olmamakla eleştiriyordu. Lovecraft'ın Hun hayranlığını bu öyküyle yakın tarihlerde yazılan birkaç şiirinde de görmek mümkündür (ç.n.)

henüz itibarını yitirmemişti; gemimiz gayet uygun bir ganimet teşkil ediyordu, mürettebat olarak bizler de donanma tutuklusu sayılıyorduk ve bize epey saygılı ve insafli davranıyorlardı. Hatta bizi o kadar başıboş bıraktılar ki, yakalanmamızdan beş gün sonra, yanıma uzun süre yetecek kadar su ve erzak da alıp küçük bir sandalda tek başıma kaçmayı başarabildim.

Nihayetinde kendimi özgür bir halde sürüklenirken buldum ama nerede olduğuma dair pek bilgim yoktu. Yön bulma kabiliyeti gelişmemiş biri olarak, güneş ile yıldızlardan çıkarmaya çalıştığım kadarıyla ekvatorun güneyinde bir yerlerdeydim. Hangi boylamda olduğumu kesinlikle bilmiyordum, görünürde herhangi bir ada ya da kıyı da yoktu. Hava açıldı, uzun süre kavurucu güneşin altında rasgele sürüklendim; yakından geçecek bir gemiyle karşılaşmayı veya üzerinde birilerinin yaşadığı bir kara parçasına vurmaya bekledim. Fakat ne bir gemi ne de kara göründü ve ben de yekpare maviliğin yükselip alçalan uçsuz bucaksızlığı karşısında yapayalnız bir halde ümidimi yitirmeye başladım.

İşin rengi ben uyurken değişti. Detayına asla vakıf olamayacağım, çünkü sıkıntılı ve rüyalarla dolu olsa da uyum ağırdı. Sonunda uyandığımda, kendimi cehennemden çıkma kara çamurdan oluşan bir balçık deryasında belime kadar batmış halde buldum ve gördüğüm kadarıyla bu balçık tekdüze dalgalar halinde üstüme üstüme geliyordu, sandalım ise az ileride karaya oturmuştu.

Bu denli muazzam ve beklenmedik bir değişimin karşısında ilk hissiyatımın hayret olacağı düşünülebilir, fakat aslına bakılırsa hayretten ziyade dehşete düşmüştüm; ne

de olsa hem hava hem de çürümüş toprak beni iliklerime kadar irkilten tehditkâr bir mahiyete bürünmüştü. Bu bölge balık leşleriyle ve ucu bucağı belli olmayan tiksindirici çamur deryasından fışkıran biçimsiz şeylerin ölüleriyle kokuşmuş bir haldeydi. Belki de, mutlak sessizlik ve çorak enginlikte barınan o ağza alınmaz iğrençliği kelimelerle ifade edemeyeceğim gerçeğini kabullenmeliyim. Ortada duyulacak bir şey yoktu ve kara balçıktan başka görünürde de bir şey mevcut değildi; yine de o mutlak sükûnet ve yekpare manzara beni mide bulandırıcı bir korkuyla ezip geçiyordu.

Güneş, o bulutsuz haliyle zalim, kararmaya yüz tutmuş gibi görünen gökyüzünden, ayaklarımın dibindeki mürekkebimsi bataklığa yansiyordu. Karaya oturmuş sandalıma doğru süründüğümde, içinde bulunduğum durumun sadece tek bir şekilde açıklanabileceğini fark ettim. Eşi benzeri görülmemiş bir volkanik kabarma sayesinde okyanus tabanının bir parçası yüzeye yükselmiş, milyonlarca yıl boyunca suyun erişilmez derinliklerinde gizlenmiş olan kısımlarını ortaya çıkarmıştı. Altımda yükselen yeni toprağın boyutları o kadar büyüktü ki, ne kadar kulak kesilsem de dalgalarla çalkalanan okyanusun çıkardığı en ufak sesi bile duyamıyordum. Ayrıca leşlere musallat olan herhangi bir deniz kuşu da yoktu etrafta.

Birkaç saat boyunca, yan yatmış halde duran ve güneş yer değiştirdikçe üzerime gölge düşüren sandalımda oturdum ve düşünüp taşındım. Saatler ilerledikçe toprağın yapışkanlığı azaldı ve üzerinde yürümeyi zorlaştırmayacak kadar kurumuş gibi görünmeye başlayıverdi. O akşam pek uyumadım ve ertesi gün, gözden kaybolan denizi ve kur-

tarılma ihtimallerimi arayacağım yürüyüş için kendime su ile yiyecekten oluşan bir çıkın hazırladım.

Üçüncü günün sabahında toprak rahatlıkla yürüyebileceğim kadar kurumuştur. Balıkların kokusu yüzünden aklımı kaçırabilirdim ama böyle küçük bir belayı dert edemeyecek kadar ağır meselelerle meşguldüm ve cesaretle bilinmeyen bir hedefe yöneldim. Tüm gün boyunca, engeli çöldeki yükseltiler arasında öne çıkan bir tepesiği uzaktan kerteriz alarak batıya doğru muntazaman ilerledim. O gece kamp kurdum ve ertesi gün tepesiğe doğru ilerlemeye devam etsem de ilk gözüme iliştiğinden beri ona pek de yaklaşmamış gibiydim. Dördüncü gece tümseğin dibine vardım ve uzaktan görüldüğünden daha yüksek olduğu ortaya çıktı; araya giren bir vadi ona keskin hatlar kazandırarak yüzeyde bir kabartı gibi görünmesine neden olmuştu. Tırmanacak dermanım kalmadığı için tepenin gölgesine sığınıp uyudum.

O geceki düşlerim neden o kadar hiddetliydi bilmiyorum; ama olağanüstü haldeki sönen kambur ay*, doğudaki toprakların üzerinde yükselmeden önce ben uyanık bir vaziyette soğuk terler döküyordum ve daha fazla uyuyamayacağıma hükmetmiştim. Gördüğüm bazı düşler dayanılacak gibi değildi. Ayın ışığı altında fark ettim ki gündüz yol olarak pek de makul davranmamıştım. Kavurucu güneşin göz kamaştırıcı ışıkları olmadan daha az yorulacaktım; günbatımında gözümü korkutan tırmanın hakkında şimdi gerçekten gelebilirdim. Çıkınımı aldım ve tepenin zirvesine doğru çıkmaya başladım.

* Kambur ay: Ayın evrelerinden biri. (ç.n.)

İnişli çıkışlı arazinin kesintisiz tekdüzeliğinin bende muğlak bir dehşet uyandırdığını söylemiştim, fakat zirveye varıp da diğer taraftan aşağı, ayın henüz karanlık oyuklarını aydınlatacak kadar yükselmediği o uçsuz bucaksız çukur ya da vadiye baktığımda yaşadığım dehşetin daha büyük olduğu kanaatindeyim. Sanki dünyanın kıyısındaydım; kenarda durmuş, ebedi gecenin dipsiz keşmekeşini süzüyordum. Hissettiğim korkuyla, Şeytan'ın karanlığın biçimsiz diyarlarındaki o uğursuz tırmanışı ve *Kayıp Cennet*'in tuhaf hatıraları canlandı.

Ay gökyüzünde yükseldikçe, vadinin yamaçlarının tasavvur ettiğim kadar dik olmadığını fark etmeye başladım. Kaya çıkıntıları iniş için kullanılabilecek basamaklar oluşturuyordu. Birkaç yüz metrelik bir inişten sonra yamaçlar kademe kademe devam ediyordu. Nereden kaynaklandığını saptayamadığım ani bir dürtüyle kayalardan aşağı güçlüklerle ilerledim ve şimdiye kadar hiçbir ışığın nüfuz etmediği o cehennemden çıkma derinliklere gözümü dikerek, nispeten hafif bir eğimin üstünde durdum.

Karşımda, birkaç yüz metre ileride keskin bir şekilde yükselen yamaçta, muazzam ve tuhaf bir şey birdenbire dikkatimi celbetti; yükselen ayın taze hüzmelerinde bembeyaz parıldayan bir şeydi bu. Çok geçmeden bunun devasa bir taş parçası olduğuna hükmettim, fakat bir yandan da hatlarının ve halinin pek de doğal durmadığından emindim. Detaylı bir incelemeden sonra kelimelerle ifade edemeyeceğim hislerle doldum; çünkü devasa boyutları ve dünya henüz yeni oluştuğunda denizin dibinde açılan dipsiz bir çukura yerleşmiş gibi duran konumuyla, bu tuhaf nesnenin, koca gövdesi canlı ve zeki varlıklar tarafından

işlenmiş, hatta belki de tapınılmış, düzgün biçimli bir monolit olduğunu şüphe götürmez bir şekilde anlamıştım.

Sersemlemiş, korkmuş bir halde, ama diğer yandan da bir biliminsanı veya arkeolog şevkiyle etrafımı daha yakından inceledim. Artık göğün zirvesine yaklaşmış olan ay, yarığın etrafını kuşatan yüksek sarp kayalıkların üzerinde tuhaf ve canlı bir şekilde parlıyor, aşağıda etrafa yayılan bir suyun aktığını, her iki yönde uzanarak gözden kaybolduğunu ve neredeyse yamaçta dururken ayağımın dibine kadar geldiğini gösteriyordu. Yarığın diğer tarafında ufak dalgalar, şimdi üzerinde hem yazılar hem de ilkel yontular görebildiğim dev monolit tabanına vuruyordu. Yazı, hiç vakıf olmadığım, bugüne kadar kitaplarda rastladığım hiçbir şeye benzemeyen bir hiyeroglif sistemiyle yazılmıştı; çoğunlukla balıklar, yılanbalıkları, ahtapotlar, kabuklular, yumuşakçalar, balinalar gibi geleneksel su sembollerinden oluşuyordu. Bazı harfler belli ki modern dünyanın bilmediği, ama benim, bozulmakta olan biçimlerini okyanusun tabanından yükselen düzlüklerde gözlemlediğim deniz canlılarını ifade ediyordu.

Beni asıl büyüleyen, resmedilmiş oymalardı. Yan yana dizilmiş yarım kabartmalar, ki modelleri Doré'de haset uyandırabilirdi, iri boyutlarıyla aradaki suyun ötesinden bariz bir şekilde seçiliyordu. Sanırım bu şeyler insanları tasvir ediyordu, en azından bazı insanları; gerçi yaratıklar bir deniz mağarasında oynaşan ya da dalgalar altındaki monolitik bir mabede saygılarını sunan balıklar gibi resmedilmişti. Suratlarından ve biçimlerinden detaylı bir şekilde bahsetmeye cüret edecek değilim, çünkü sadece hatırlayınca bile bayılacak gibi oluyorum. Poe ya da Bulwer'ın hayal

gücünden daha grotesklerdi; perdeli el ve ayaklara, şaşırtıcı ölçüde geniş ve sarkık dudaklara, donuk ve pörtleğ gözle, hatta hatırlamamakta fayda olan diğer birtakım özelliklere sahip olmaları dışında, genel görünüş itibarıyla melun bir halde insandı bunlar. İşin garibi, sanki doğal arkaplanlarına göre orantısız bir biçimde oyulmuşlardı; mesela yaratıklardan biri bir balınayı öldürürken tasvir edilmişti ama balına ondan yalnızca azıcık büyüktü. Dediğim gibi, groteskliklerinin ve tuhaf ebatlarının farkına varmıştım, ama birden onların sadece, son temsilcisi Neandertallerin veya Piltdown İnsanı'nın* ilk atalarının doğumundan uzun çağlar evvel yok olmuş ilkel bir balıkçı ya da denizci kabilelerinin hayali ilahları olduklarına kanaat getirdim. En cesur antropoloğun bile havsalasının almayacağı kadar uzak bir geçmişe attığım bu beklenmedik bakışın verdiği huşuyla, ay önümdeki sessiz kanalın üstünde acayip şekiller yansıtırken, ben de düşüncelere gark oldum.

Ve aniden gördüm onu. O şey, yüzeye çıktığını gösteren hafif bir köpürmeye sebep olarak karanlık suyun üstünde belirdi. Polyphemus** gibi iriydi ve nefret uyandırıyor, kâbuslardan çıkmış muazzam bir canavar gibi monolite doğru fırladı, pullarla kaplı devasa kollarını savurdu, iğrenç kafasını eğip birtakım manidar sesler çıkardı. İşte galiba o an delirdim.

Yamaç ile uçuruma kendimi kaybetmişçesine çıkışımı ve karaya oturan sandalıma kadarki hezeyanlarla dolu yol-

* Piltdown İnsanı: 1912'de İngiltere'de ortaya çıkarıldığı iddia edilen sahte fosil. Lovecraft bu öyküyü yazdığında henüz bir aldatmaca olduğu kanıtlanmamıştı. (ç.n.)

** Polyphemus: Yunan mitolojisinde Poseidon'un oğlu olan dev. (ç.n.)

culuğu pek hatırlamıyorum. Sanırım büyük bir kısmında şarkı söyledim ve söyleyemediğim zamanlardaysa tuhaf tuhaf kahkahalar attım. Sandala vardıktan bir süre sonrasında büyük bir fırtınaya dair belli belirsiz görüntüler var hafızamda. Ne olursa olsun, gök gürültüsünü ve Doğa'nın sadece en yabani halindeyken çıkardığı öteki sesleri duyduğuma eminim.

Kendime geldiğimde San Francisco'da bir hastanedeydim; okyanusun ortasında sandalımı kurtaran bir Amerikan gemisinin kaptanı getirmiş beni buraya. Hezeyanlarım sırasında anlatmışım başıma gelenleri ama belli ki kulak asan olmamış. Beni kurtaran kişilerin Pasifik'teki okyanus tabanının yükselmesine dair herhangi bir bilgisi yoktu ve ben de onların inanamayacağına emin olduğum bir konuda ısrar etmenin gereksiz olduğunu düşündüm. Ünlü bir etnolog arayıp bulduktan, kendisini Balık-İlah Dagon hakkındaki kadim Filistin efsanesine dair tuhaf sorularla meşgul ettikten, feci bir halde tutucu olduğunu anladıktan sonra araştırmama devam etmedim.

Geceleri, özellikle de sönen kambur bir ay varken o şeyi görüyorum. Morfini denedim ama o da geçici bir süre fayda ediyor ve beni müptelası yapıyor. O yüzden, başka insanların bilgisine sunmak ya da küçümseyici zevklerini doyurmak için gerekenleri eksiksiz bir şekilde yazdığımı göre, artık her şeye noktayı koyabilirim. Sık sık kendime soruyorum, acaba hepsi yalnızca bir hayal, Alman savaş gemisinden kaçtıktan sonra sandalda başıma güneş geçmiş bir vaziyette yatıp saçmalarken yaşadığım hummanın yarattığı bir garabet olamaz mı diye. İşte bunu soruyorum kendime ve fakat, iğrençliğiyle göz alıcı bir sahne cevap mahiyetin-

de çıkıp duruyor karşıma. Tam da şu anda muhtemelen denizin balıklı yatağında debelenen ve sürünen, taştan kadim ilahlarına tapınan, kendileri gibi çirkinlikleri denizin altındaki suyla şişmiş dikili granit taşlara işleyen o isimsiz şeyler tüylerimi diken diken etmeden denizin dibini tasavvur edemiyorum. Kabaran dalgaların üstünde yükselerek, aciz ve savaştan bitap düşmüş insanlığın artıklarını o kokuşmuş pençeleriyle alaşağı ettikleri bir günün, karanın battığı ve karanlık okyanus zemininin evrensel kıyametin orta yerinde yükseldiği bir günün hayalini kuruyorum.

Sonum yakın. Kapıda bir ses duyuyorum; sanki devasa kaygan gövdeli bir şey kapının ardında hantal hantal yürüyor. Beni bulmamalı. Tanrım, *o el!* Pencere! Pencere!

Elif Ersavcı

1982'de Ankara'da doğdu. Bir süre özel dedektiflik ve yaşam koçluğu yaptı. Türkçeye çevirdiği kitaplar arasında Christopher Frayling'den *Vampirizm* (Varlık, 2009), J. G. Ballard'dan *Vahşet Sergisi* (Ayrıntı, 2009), Robert Silverberg'den *İçeriden Ölmek* (İthaki, 2011), Ray Bradbury'den *Eve Dönüş* (İthaki, 2013), Neil Gaiman'dan *Sandman* (İthaki, 2016), John Steinbeck'ten *Bir Savaş Vardı* (Sel, 2015) gibi eserler bulunmaktadır.

M. Boran Evren

Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji Bölümü ve Bilgi Üniversitesi Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans Programı'ndan mezun oldu. Türkçeye çevirdiği eserler arasında Angie Thomas'tan *Sessiz Kalma!* (Yabancı, 2017), Charlie Jane Anders'tan *Gökteki Bütün Kuşlar* (İthaki, 2018), Scott Hawkins'ten *Kül Dağı'ndaki Kütüphane* (İthaki, 2017), Melissa Albert'tan *Efsunlu Koru* (Çınar, 2018) ve Lila Bowen'dan *Akbabaların Ağdı* (Çınar, 2019) bulunmaktadır. Evli ve iki kedi babasıdır.

Seda Ersavcı

1982'de Ankara'da doğdu. Türkçeye çevirdiği kitaplar arasında Ursula K. Le Guin'den *Dünyanın Kırısında Dans* (İthaki, 2018), Hernán Ronsino'dan *Raydan Çıkan Trenler* (Çınar, 2018), Félix Francisco Casanova'dan *Vorace'nin Yeteneği* (İthaki, 2013), Mariana Enriquez'den *Yangında Kaybettiklerimiz* (Domingo, 2017), Carlos María Domínguez'den *Kâğıt Ev* (Jaguar, 2015) gibi eserler bulunmaktadır.

Kamucan Yalçın

Müzisyen. 1979 yılında İstanbul'da doğdu. Bilgi Müzik mezunu. *Luxus* ve *Karambola* isimli iki ayrı projeyle müzik yapıyor.

Berivan Özkoçak

Ankara'da doğdu. Bahçelievler Deneme Lisesi ve Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nü bitirdikten sonra Klinik Psikoloji yüksek lisansı için İstanbul'a taşındı. Terapist ve pazar araştırmacısıdır. Evli ve iki kedi annesidir. Türkçeye çevirdiği eserler arasında Lynne Martin'den *Evim Her Yer Evim* (Yabancı, 2014) ve Daniel Fehr'den *Kitap Nasıl Okunur?* (Çınar, 2019) bulunmaktadır.

Ahu Ayan

İstanbul'da doğdu. İstanbul Bilgi Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli yayınevlerinde editör ve çevirmen olarak görev aldı. Çalışmalarını çocuk ve gençlik kitapları alanında sürdürüyor.

Yankı Enki

1980'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Bilgi Üniversitesi Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans programından Gotik Edebiyat üzerine hazırladığı teziyle mezun oldu. Çeşitli dergi ve yayınevlerinde redaktör, editör ve yayın yönetmeni olarak çalıştı. *Maskenin Düştüğü Yer* (İthaki, 2017) başlıklı kitabında korku edebiyatı yazılarını bir araya getirdi.